

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 197

Poznań, piątek dnia 29 kwietnia 1932

Rok XXVII

Prymas Polski

List pasterski J. E. ks. Kardynała Prymasa Polski jest dziś czytany w najwyższym skupieniu przez cały kraj, a niewątpliwie odbija się żywym echem również poza jego granicami. Wszyscy przecież czują, że nie jest on skierowany wyłącznie do diecezjan archidiecezji gnieźnieńskiej i poznańskiej. Zwraca się do wszystkich Polaków. Do całego narodu polskiego przemówił jego Prymas. Przemówił „od kolebki państwowości polskiej”, „od grobu św. Wojciecha”, od mogił Prymasów, dawnych interrexów Rzeczypospolitej. Wielka, nieśmiertelna tradycja, idąca od murów katedry gnieźnieńskiej, wielkie tchnienie naszych dziejów, które tu na ziemi wielkopolskiej, rozpoczynały się górną i chmurnie, wieje z pełnych mądrości kart listu pasterskiego.

Zdaje się, że poraz pierwszy od czasów rozbioru przemówiono w ten sposób z prymasowskiej siedziby, którą naród uważa za moralną stolicę Kościoła w Polsce, za ośrodek jej najwyższego autorytetu moralnego, a jednocześnie za ten duchowy symbol idei państwa i narodu polskiego, który w czasie niewoli był ideą tej jedyną przedstawicielem.

Pod potężnym wrażeniem bezpośrednim, jakie na każdym wywiera list, zarówno treścią, głęboką, pełną prawd odwiecznych i nieśmiertelnych, jak i stylem jasnym, prostym i wyraźnym, nie czas jeszcze na wchodzenie w szczegóły. Zwracamy uwagę tylko na ogólny ton listu, na jego myśl przewodnią.

Wyraża ją już sam tytuł, dany listowi przez ks. Kardynała: „O chrześcijańskie zasady życia państwowego”. A więc chodzi o wlanie zasad chrześcijańskich do życia państwowego, do sposobów rządzenia krajem i do polityki państwowej. Celem zasadniczym listu jest wskazanie, że nie może być podwójnej moralności, jednej dla życia prywatnego, drugiej dla życia publicznego, że nie można być tylko katolikiem w życiu codziennym, a zapominać o zasadach katolickich w życiu politycznym. „To, co w stosunku do dziesięciorga przykazań jest złem, bo niesprawiedliwością, kłamstwem, gwałtem, to pozostanie grzechem także w życiu publicznym”.

Wychodząc z tych założeń, list pasterski zwraca się przeciw tym teoriom, które głoszą, że w interesie polityki państwowej można popełniać zbrodnie i gwałty. „Zło nie staje się moralne przez to, że się go dopuszcza państwo”. Współczesnemu neopoganizmowi, współczesnemu materialnemu kultowi państwa list pasterski przeciwstawia się bardzo silnie. Z nim walczy, idąc po linii ogólnych tendencji Kościoła.

List pasterski stwierdza więc, że są granice władzy państwowej, granice nakreślone prawem Bożem, przyrodzone prawem jednostki, rodziny. Stwierdza, że państwo nie może w sobie wszystkiego monopolizować, występuje nawet z tego tytułu przeciw etatyzmowi. Przypomina, że państwo musi być sprawiedliwe, a więc w równy sposób trak-

Zamach bombowy w Szanghaju

Koreańczyk rzucił bombę w czasie defilady wojskowej — Kilku generałów japońskich i wielu dygnitarzy odniosło ciężkie rany — Aresztowanie przypuszczalnych sprawców zamachu

London, 29. 4. (PAT). Sytuacja w Szanghaju uległa silnemu zaostrzeniu wskutek rzucenia przez pewnego Koreańczyka bomby w parku Hong-Kew w czasie japońskiej parady wojskowej. Bomba padła koło miejsca, w którym stała generalizacja japońska, przyjmująca defiladę w otoczeniu przedstawicieli władz.

Posel japoński w Charbinie Shigemitsu został bardzo ciężko zraniony i stan jego budzi poważne obawy. Generalowie Sirokawa i Ujeda ulegli również poważnym poranieniom, tak samo konsul japoński w Szanghaju i szereg innych oficjalnych przedstawicieli.

Szanghaj, 29. 4. (PAT). W uzupełnieniu wiadomości o zamachu bombowym w Szanghaju donoszą, że wśród rannych znajduje się również admirał Nomura. Wojska japońskie otoczyły natychmiast kordonem park Hong-Kew i dokonały rewizji wśród publiczności.

Po pewnym czasie aresztowano osobnika, Koreańczyka Yinhokitsu, podejrzanego o dokonanie zamachu oraz 7 Chińczyków. Wojsko z trudem zdołało przeszkodzić zlynczowaniu przez wzburzony tłum sprawcy zamachu.

Wypadek ten poważnie wpłynie na perspektywę pokoju na Dalekim Wschodzie. Fakt, że zbrodnie dokonano w Szanghaju w chwili, gdy istnieje nadzieja, że dojdzie do zawieszenia broni, może w wysokim stopniu podnieść koła wojskowe. Obawiają się, że reakcja Japonii będzie bardzo gwałtowna.

Wszyscy aresztowani trzymani są w japońskiej głównej kwaterze wojskowej, gdzie trwa śledztwo. Stan niektórych ofiar zamachu jest bardzo ciężki, zwłaszcza pos. Shigemitsu, który ma jedną nogę zupełnie straszaną i gen. Sirokawy, który jest bardzo poważnie ranny w głowę. Poza tem gen. Ujeda ranny jest w nogę, a adm. Nomura lekko ranny w głowę.

Do czego dążą Niemcy

Sensacyjny list Stresemanna do kronprince — Głównym celem polityki niemieckiej jest zmiana granic wschodnich, oraz odzyskanie Gdańska i t. zw. korytarza polskiego

Paryż, 29. 4. (PAT). Wczorajszy numer „L'Illustration” publikuje list Stresemanna do Kronprince z lipca 1925 roku. W przededniu rokowań locarniejskich Stresemann podaje Kronprinzowi powody, jakimi kierował się w polityce zbliżenia z Francją. Niemcom chodzi o stworzenie sobie możliwości odzyskania swoich dawnych sił, zapewnienia opieki 10-ciu lub 12-tu milionom Niemców, pozostających poza granicami Rzeszy, zmiany niemieckich granic wschodnich, otrzymanie zpowrotem Gdańska i korytarza polskiego.

Na dalszym planie listu stoi sprawa przyłączenia Austrii do Niemiec. Zrzeczenie się w Locarnie prawa Rzeszy do

odzyskania Alzacji i Lotaryngji zdaje się przedstawiać dla Stresemanna znaczenie czysto teoretyczne, albowiem według jego słów, Rzesza nie ma żadnej możliwości prowadzenia wojny z Francją.

Jak widać, nic się nie zmieniło w polityce pruskiej. Jak ongiś przed wiekami, jak w ciągu całej historii, tak i teraz w XX. wieku polityka pruska skierowana jest głównie przeciwko Polsce. Sensacyjny list Stresemanna, odsłaniający bezceremonjalnie właściwe cele Locarna w pojęciu Niemiec, wzmoże tylko czujność nas wszystkich i spotęguje bojowość naszego pogotowia narodowego do odparcia, każdej chwili, grożącego nam ataku sępów pruskich.

Gorzkie żale gdańskiego organu urzędowego

Charakterystyczny artykuł „Danziger Neueste Nachrichten” — Senat gdański myśli o odwrocie?

Gdańsk, 29. 4. (Tel. wł.). Prawie całą pierwszą stronę „Danziger Neueste Nachrichten” zajmuje artykuł p. t. „Gospodarka Gdańska w niebezpieczeństwie. Nieszczerne skutki polskiej polityki ekonomicznej”.

Chociaż dziennik występuje ostro przeciwko ostatnim zarządzeniom władz polskich z dziedziny celnej i karno-skarbowej, jednak można stwierdzić, że — prawdopodobnie pod naciskiem sfer gospodarczych — senat gdański myśli o odwrocie.

W ustępie zatytułowanym „Wyczerpany Gdańsk” czytamy, że wolne

tować musi obywateli, nie może dzielić ich na „obywateli o pełnych prawach i na tolerowanych, czy wyjętych z pod prawa”. Występuje przeciw terrorowi, jako systemowi rządzenia. Porusza wielką dziedzinę stosunku państwa do Kościoła.

Ale jednocześnie mówi o obowiązkach obywateli wobec państwa, nakazuje przywiązanie do państwa, wykonywanie świadczeń, jakie ono nakłada.

Wszystko wszakże w granicach zasad moralnych. Nakazy niemoralne, niezgodne z przykazaniami Kościoła nie mogą być wykonywane. Katolikom poleca czynny udział w polityce, zaznaczając, że „wolno i należy ubiegać się w drodze legalnej o rządy uczciwe i katolickie”. List pasterski nie przeciwstawia się zatem idei silnego państwa. Przeciwnie. Lecz siłę tę pragnie budować nie na kruchych materialnych podsta-

wach, ale na odwiecznych prawdach moralnych.

I zapewne nikt w obecnych czasach zamętu umysłowego, ideowego i moralnego, kiedy usiłuje się stawiać narodom przemijające autorytety, materialne, czy ludzkie, kiedy narody te, żyjąc w najwyższej rozterce, szukają otuchy, pociechy i słów pokrzepienia, nikt nie miał prawa przemówić do niego, z taką mocą, nikt nie mógł mu przypomnieć tak doskonale ogólnych i niezmiennych wskazań, jak właśnie Prymas Polski, który uznał, że należy dziś wydać list pasterski do narodu pod nagłówkiem „O chrześcijańskie zasady życia państwowego”.

List ten stanowi niewątpliwie historyczne wydarzenie w życiu naszego narodu. Wiąże się on organicznie z ogólnym stanowiskiem Kościoła, jest wyrazem jego obecnych, najwyższych zainteresowań i trosk, ale jednocześnie wiąże się ściśle z życiem narodu polskiego, z jego również zainteresowaniami i troskami.

I dlatego będzie on zrozumiany przez naród, jako dokument wielki i doniosły, wykraczający daleko wartości swoich wskazań poza szarość codziennego dnia. Naród polski, jako jedność moralna, znajdzie w nim podstawy niezłomne w dążeniu do prawdziwej wielkości i do ugruntowania swego życia państwowego na fundamencie niewzruszonym. Różnym fałszywym teoriom państwowym przeciwstawia list pasterski prawdziwą naukę o państwie, naukę odwieczną, w oparciu o którą narody chrześcijańskie budowały od czasów średniowiecza swoją państwowość, jako wyraz swoich dążeń moralnych i ideowych. Interesy Kościoła i narodu związane są zatem ściśle z listem pasterskim, jak to zresztą wynika z tradycji polskiej.

Wśród niebываłej zawieruchy dzisiejszej, pada więc znowu ze starej stolicy prymasowskiej z piastowskiej ziemi wielkopolskiej, głos dostojny, wzywający naród do odrodzenia moralnego, wzywający go do oparcia swego życia państwowego o najwyższe nakazy moralne. Naród polski ma przed sobą drogę, wytkniętą przez Prymasa. Droga ta wiedzie do jasnego celu. Jest też prosta i wyraźna.

Powrót min. Zaleskiego

Warszawa, 29. 4. (PAT). Dziś o godz. 10 rano przybył do Warszawy min. Zaleski w towarzystwie naczelnika wydz. zachodniego M. S. Z. Lipskiego.

Za przykładem Krzyżaków

Berlin, 29. 4. (PAT). Sąd w Dortmundzie skazał 27-letniego narodowego socjalistę F. Albrechta za zabójstwo dwóch osób podczas zgromadzenia hitlerowskiego w styczniu b. r. oraz za kilkakrotne usiłowanie morderstwa na maksymalną karę 15 lat więzienia i 10 lat utraty praw obywatelskich. Prokurator domagał się kary śmierci.

Oskarżony był fanatykiem politycznym i, jak stwierdzają motywy wyroku, jedyną dodatnią cechą charakteru, jaką sąd zdołał u niego znaleźć była koleżeńskość.

Sprawa 400 tysięcy chętnych do pracy rąk...

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Katowice, 28 kwietnia. Nad okragiem przemysłowym zagiębia węglowego coraz rzadsze snują się dymy. Powietrze się oczyszcza od wyziewów hut i kopalń. Tam, gdzie dawniej wrzała praca, stoją dziś martwe szkielety zabudowań fabrycznych, nie ożywione hukami motorów i stukami narzędzi. Martwy warsztat pracy sprawia wrażenie opuszczonego cmentarza. Nie ozdabia go kwiatami ręka ludzka, jeno przez wiatr posiana trawa wyrasta z pomiędzy kamieni brukowanych podwórców.

Tylko gdzieś w wietrze winda wyciągowa kopalni i rzadka rozlega się gwar pracy na hucie, która jeszcze nie zamarała.

Na progach domów robotniczych zasiadają grupami ludzie w łachmanach. Grzeją się w wiosennym słońcu. To bezrobotni. Twarze ich są ziemiste, wynędzniałe. Gromadkami bawią się w kurzu drogi wychudłe dzieci, zapominając przy zabawie o głodzie. A w izbie, przed piecem kuchennym, stoi zamysłona i rozpaczona matka, głowiąc się, co rodzinie uwarzyć na obiad.

Część tych ludzi żywią kuchnie dla bezrobotnych, część korzysta jeszcze z głodowych zasiłków, część wydobywa węgiel w „bieda-szybach”, a inni żerzą lub kradną.

Czasem rodzi się w nich bunt. Idą gromadą przed magistrat lub starostwo i głośno wołają o pracę i chleb. Korzystają z tego prowokatorzy. Skądś pada strzał lub kamień. Głód ssie żołądek, a krew uderza do głowy. Pod gradem kamieni leżą szyby w gmachu. Zjawia się policja i znowu warczą kamienie. Salwa w powietrze, salwa w tłum, czerwieni się bruk, a gdzieś, pod niebem, łopocą skrzydła anioła śmierci. Tłum w panicznym strachu rozbiega się. Bezrobotni chyłkiem wracają do domów, gdzie czekają ich głodne żony i dzieci.

A na drugi dzień znów zasiadają na progach swych domów ludzie w łachmanach.

Zagadnienie bezrobocia w polskim zagłębiu węglowo-hutniczym, zarówno górnośląskim jak i dąbrowskim, jest dzisiaj niewątpliwie jednym z najdonioślejszych problemów społecznych i państwowych, które domagają się pilnego rozwiązania. Jest tak dlatego, bo kryzys węglowy i hutniczy przybrał charakter zjawiska stałego. Nie ma nadziei, aby w najbliższych kilku latach przemysł Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego mógł zatrudnić tę wielotysięczną rzeszę bezrobotnych, która dziś boryka się z nędzą. A dlaczego, zaraz to wyjaśnimy.

Z chwilą połączenia Śląska z resztą Polski zdolność wydobywca kopalń węgla w Polsce wynosiła 41 milionów ton rocznie, przyczem zatrudniano 121.201 robotników.

Przedwojenna wytwórczość hut żelaza i stalowni wynosiła 1.031.000 ton żelaza surowego i 1.661.000 ton stali surowej. Zatrudnionych przytem było 48.063 robotników.

Zużycie w roku 1913 na ziemiach Polski, objętych jej obecnymi granicami, wynosiło około 22 milj. ton węgla, czyli około 55 proc. zdolności wydobywczej naszych kopalń, oraz około 600 tysięcy ton żelaza surowego i 990 tysięcy ton stali surowej, a więc około 60 proc. zdolności wytwórczej naszych hut.

Jasno z tego wynika, że przedwojenne potrzeby rynku polskiego, wynoszące około 6/10 zdolności wytwórczej naszego przemysłu, nie mogły zapewnić utrzymania tego przemysłu na poziomie z r. 1913. Przeciwnie, powojenne zniszczenie i kryzys spowodowały takie osłabienie zdolności nabywczej w Polsce, że osiągnięcie na rynku wewnętrznym przedwojennego zużycia wytworów przemysłu zagłębia węglowo-hutniczego, wymaga specjalnych wysiłków rządu i społeczeństwa. Jedyną drogą do pełnego wykorzystania zdolności wytwórczej polskiego przemysłu węglowo-hutniczego był eksport, choćby za cenę niższą od ceny na rynku wewnętrznym, a nawet niższą od własnych kosztów produkcji.

Po takiej drodze kroczyła dotychczas polityka przemysłu węglowo-hutniczego, a straty na eksporcie płacił konsument, w wygórowanej cenie produktów na rynku krajowym, i państwo, w postaci obniżonych taryf kolejowych, premii eksportowych itp. Ale — jak to dzisiaj już z całą pewnością stwierdzić można — droga ta okazała się bardzo zawadna. Wiadomo, że wywóz węgla polskiego gwałtownie się kurczy, czy to idzie o rynki skandy-

nawskie, czy też środkowo- lub południowo-europejskie. Przyczyna tego leży nie tylko w ogólnym prądzie do możliwej samowystarczalności gospodarczej, ale także, o ile idzie o rynki skandynawskie w tem, że walczymy tam z konkurentem (angielskim), który posiada dużo lepsze warunki geograficzne swych zagłębi do zbytu węgla na tych rynkach. Co do żelaza zaś, to jego eksport, wskutek oddalenia polskiego okręgu przemysłowego od portów oraz konieczności sprowadzania rudy z zagranicy, nigdy nie rokował wielkich realnych możliwości. Eksport żelaza do Rosji nie mógł mieć charakteru stałości, będąc pokryciem tylko przejściowych potrzeb Sowietów.

W dzisiejszej zatem sytuacji i przynajmniej w ciągu najbliższych kilku lat, musimy się liczyć z tem, że nasz eksport węglowo-hutniczy będzie się kurczył, a zbytu węgla i żelaza osiągnie najwyżej poziom około 60 proc. stanu przedwojennego.

Naturalnie, że odpowiednią do tego będzie i produkcja oraz ilość zatrudnionych przy niej rąk roboczych. Według obliczeń prezesa komisji skarbowo-budżetowej Sejmu Śląskiego, posła Czesława W. Chmielewskiego, ograniczenie produkcji górniczo-hutniczej, wynikające z obecnej konjunktury, pozbawia na szereg lat możliwości pracy około 67 tys. robotników kopalnianych oraz około 20 tys. robotników przemysłu hutniczego. Razem około 90 tys., a z rodzinami około 200 tysięcy ludzi, z czego na Górny Śląsk przypada 2/3, a więc ponad 120 tysięcy.

I dlatego też w całym polskim zagłębiu węglowo-hutniczym snują się dziś wielotysięczne masy bezrobotnych, bez nadziei na pracę i z rozpaczą patrzących w przyszłość. Trzeba z tymi ludźmi coś zrobić, trzeba im dać możliwość życia, trzeba zatrudnić te 400 tysięcy chętnych do pracy rąk, inaczej staną się czynnikiem buntu przeciw państwu oraz rozkładu.

Naturalnie, że w zagłębiach węglowych myśli się nad tą sprawą. Najczęściej jednak ludzie beznadziejnie rozkładają ręce, twierdząc, że niema środka, przynajmniej na razie, dla zatrudnienia 200 tysięcy rąk, pozbawionych pracy. Przed niespełna dwoma laty poseł Czesław W. Chmielewski, który poważnie i wszechstronnie przestudjował ów problem, rzucił śmiało myśl rozwiązania tego ogólnego państwowego zagadnienia. Udajemy się zatem do p. Chmielewskiego, aby nam wyjaśnił swoje projekty w tej dziedzinie.

— Jeśli chodzi o środki doraźne —

mówi poseł Chmielewski — widzę tylko jedną możliwość ratowania naszych bezrobotnych, zwłaszcza gdy idzie o Śląsk, a to przez tworzenie na południu woj. śląsk, a jeśli to wobec ograniczeń nałożonych przez konwencję genewską, będzie niemożliwe, to na kresach wsch., zwartych osiedli, opierających swą egzystencję na produkcji warzywniczo-rolnej, oraz hodowli drobiu i nierogacizny, samowystarczalnych gospodarczo w granicach własnych osiedli.

— Czy od akcji tej nie mogą odstraszyć znane błędy osadnictwa wojskowego?

— Błędy te powinny być nauką, ale nie mogą odstraszyć od wybrania tego rozwiązania jako jedynego dziś, które na przeciąg kilkunastu lat pomoże złagodzić społeczne i gospodarcze następstwa przeludnienia naszych okręgów przemysłowych.

— Panie pośle, czy jednak możliwe jest w dzisiejszych trudnych czasach sfinansowanie takiej, zakrojonej na wielką skalę, akcji?

— Sfinansowanie takiej akcji leży całkowicie w granicach dzisiejszych nawet możliwości naszego państwa i narodu. Według moich obliczeń, przy rozłożeniu akcji na lat trzy, potrzebne środki nie przekroczą trzech procent budżetu państwowego, licząc w tem i to, co państwo na ten cel dostarczy może w naturze. Że zaś akcje tego rodzaju są tylko pozornie niewykonalne, świadczy o tem udala kolonizacja błot pontyńskich przez rząd Mussoliniego, o czem, nawiasem mówiąc, myśleli przed 2300 laty cesarowie rzymscy! Jak panu zresztą wiadomo, Niemcy również myślą o osiedleniu 500 tysięcy bezrobotnych z zagłębia Rury na roli i środki na to pragną znaleźć w wewnętrznej pożyczce premijowej.

Czy projekty te będą zrealizowane? Trudno dzisiaj przesądzać. Na wsi, na samowystarczalnem gospodarstwie łatwiej bytować, spożywając chleb rąk własnych, niż wegetować beznadziejnie w zakamarkach osiedli górniczych, bez pracy i chleba. Szedłby taki dzisiejszy bezrobotny śląski zagone swoim i siał w ziemię, zroszoną potem wyteżonej pracy, ziarno, które się pomnoży w chleb dla niego, żony i dzieci. Jasno patrzyłby w przyszłość i miałby wiarę w siebie, państwo i naród. Wieczorem zaś straszłoby Pole-szków, czy górali opowiadaniem o pracy w podziemiach kopalni lub też o tajemniczej mocy Skarbnika, strażnika skarbow podziemnych.

A dziś? Na progach domów robotniczych w zagłębiach węglowych zasiadają grupami ludzie w łachmanach.

STANISŁAW GRABIA.

Akademja Obozu Wielkiej Polski

W dniu święta narodowego, t. j. 3-go maja, odbędzie się w sali Kinateatru „Apollo”

wielka akademja

Początek o godz. 13.30. Bilety wstępu można odbierać w sekretarjacie O. W. P., św. Marcin 65, m. 6 od godz. 13-16 i od 19-21.

Hitler dla Amerykanów

Kwietniowy zeszyt kwartalnika amerykańskiego „Foreign Affairs” zawiera ciekawy artykuł korespondenta „Lokal-Anzeigera”, p. P. Scheffera, jednego z najwybitniejszych dziennikarzy berlińskich, dawniej w Moskwie, obecnie w Stanach Zjednoczonych. Artykuł ten stanowi ciekawą próbę przedstawienia ruchu hitlerowskiego w formie możliwie najmniej rażącej opinii Stanów.

Zdaniem autora kadry hitlerowskie składają się z bezrobotnej inteligencji i półinteligencji. Tych wykończonych ludzi pociąga nie jakiś program konkretny, bo takiego programu, zdaniem autora, Hitler nie posiada, lecz wiara w lepszą przyszłość, płynąca z przemówień i pism przywódcy:

„W obecnym stanie rozwoju partii jej postulaty traktować należy raczej jako symbole, jako ognie na bokach statku, wskazujące kierunek ogólny, lecz nie mówiące nic o tem, gdzie on się znajdzie w końcu swej podróży. W tej sytuacji nie do poprawienia powstać może, jeżeli ruch ten dojdzie do władzy, zanim dojrzeje jego myśl polityczna. Ponieważ kadry Hitlera składają się z ludzi, dla których niema miejsca w obecnym ustroju Niemiec, więc propaganda jego zwraca się przeciwko tym wszystkim siłom, które panują w obecnym układzie sił społecznych,

a więc przeciwko kapitalizmowi, plutokracji, żydowskiej tyranii finansowej”.

Jakże mogą poprawić swoją sytuację wszyscy pokrzywdzeni i wydziedziczni, szukający ratunku w szeregiach hitlerowskich?

Muszą się zjednoczyć. Jak? To nie jest jasne, tem niemniej jako hasło „Zjednoczenie Niemców”, „Zjednoczenie niemieckiej kultury” odgrywa rolę pierwszorzędną.

Pomimo gwałtowności i młodości tego ruchu autor uważa, iż jego radykalizm w razie dojścia do władzy ulegnie zmianom:

„Czem się stanie socjalizm narodowy po dojściu do władzy pod naciskiem przeciwności, pod wpływem temperamentu niemieckiego, bynajmniej nie skłonnego do skrajności w kwestjach realnych, trudno to dziś obliczyć”.

Stronnictwo Narodowe

Koło Śródmieście

Miesięczne zebranie odbędzie się dziś, w piątek, 29 kwietnia o g. 20 w sali p. Jarockiego (ul. Masztalarska 8). Referat wygłosi

p. poseł Mieczysław Fijałkowski

n. t. „Dobrobyt miast a kryzys rolny”. Wstęp wolny również dla członków innych kół Stronnictwa Narodowego. O punktualne przybycie prosi

ZARZĄD.

LIST MATKI

Moja córusiu, donoszę Ci szczerze
Co też ja sądzę o tym Regerze:
Mydło Regera to skarb prawdziwy,
Towar krajowy, solidny, uczciwy.

Pw 17 022/023-14.53 R.

Zdaniem autora, nawet antysemityzm hitlerowski w praktyce wyglądałby będzie zgoda inaczej, niż to się głosi dziś:

„Nawet żydowski minister skarbu — jak to było już kiedyś powiedziane — nie jest bynajmniej wyłączone. Wogóle, o ile chodzi o antysemityzm, są dowody, że w sprawach politycznych Hitler uznaje nie tylko hasła bezwzględne, lecz jest również skłonny do liczenia się z pojęciami względniemi. Praktycznie rzeczy biorąc, wszystko sprowadzałoby się do hałasu z imigrantami żydowskimi, którzy jeszcze się nie przystosowali”.

Autor przypomina, że w Genewie emisariusze Hitlera dawali do zrozumienia, iż zarówno teraz jak i potem uważają zbliżenie z Francją za absolutnie istotne. Wskazuje to na elastyczność tego ruchu wogóle:

„Wskazuje to również na elastyczność wszystkich możliwości tego ruchu w jego obecnym stanie. Można byłoby powiedzieć, że to świadczy o jego niejasności. Jest to może słuszne, lecz zato niema nic niejasności co do milionów jego zwolenników”.

Autor kończy zapewnieniem, że całe społeczeństwo niemieckie pracować musi nad należytem pokierowaniem tym ruchem. Gdyby miliony zwolenników Hitlera zawiodły się w swych oczekiwaniach, ruch narodowy w Niemczech stałby się niemożliwy na okres dłuższy, a nędza i społeczne sprzeczności zniszczyłby podstawy współczesnych Niemiec.

Zakończenie stanowi stały „leitmotiv” propagandy niemieckiej. A więc: wszelkie prądy w społeczeństwie niemieckim nie są w gruncie rzeczy tak niepokojące, jak to się wydawać może. A więc: w gruncie rzeczy najsłabszymi nacjonalistami byłiby spokojnymi obywatelami, gdyby doszli do władzy. Dopiero gdyby się „zawiedli w swych rachubach”, stałby się mogło nieszczęście. Niech tedy świat dba o to, aby się... nie zawiedli. A co to znaczy — wiemy dobrze. Ażeby hitlerowcom oszczędzić „zawodu”, trzeba znieść reparacje i zapewnić im spełnienie dążeń terytorjalnych, przedewszystkiem na wschodzie, a wówczas gotowi zgodzić się nawet na ministra skarbu Żyda.

Tak wygląda ruch hitlerowski w świetle propagandy niemieckiej, obliczonej na uspokojenie opinii Stanów Zjednoczonych.

Zmiana konsula polskiego w Pile

Z dniem 30 kwietnia r. b. dotychczasowy konsul polski w Pile, dr. Kazimierz Szwarcenberg-Czerny został zwolniony ze swego stanowiska i przeniesiony w stan rozporządzalności.

Zapisz się na członka wspierającego
T. C. L., roczna składka 12 zł,
kwartalna 3 zł.

O chrześcijańskie zasady życia państwowego

List pasterski J. Em. ks. Kardynała Prymasa Polski

(Dokończenie)

III.

Najmils!

Różnorodne jest wasze uczestnictwo w życiu publicznym. Niechże każdy wysnuje z powyższych uwag nauki i postanowienia zastosowane do swego stanowiska w państwie. Ja muszę tu z konieczności poprzestać na podaniu wam zaledwie kilku ogólnych myśli praktycznych, które was naprowadzić mogą na więcej szczegółowe wnioski.

Katolicka karność obywatelska

1) Może żaden inny naród nie umie tak, jak my, ocenić ogromu dobrodziejstwa bożego, jakim jest własne państwo. Przeżyliśmy przecież bezmiar klęski utraty bytu politycznego. Państwo zatem, które nam Opatrzność Boża przywróciła, powinno nie tylko pobudzać nas do niewygasającej w narodzie wdzięczności względem Stwórcy, lecz być także przedmiotem uczuć tak głębokich i tak szczerej troski, iżbyśmy z nakazu sumienia i z potrzeby serca dbali o jego pomyślność, siłę i trwałość, ale mądrewszysko o jego wysoką godność i etyce.

Na czoło zaś powinności obywatelskich wysuwa się posłuszeństwo i szacunek, zasadzające się na prawie przyrodzonym, z którego władza państwowa bierze swój początek. Katolik jest obowiązany zachowywać należyty stosunek do prawowitej władzy bez względu na przyjętą w państwie formę rządów i bez względu na to, w czym ręka władza spoczywa. Wolno atoli i należy ubiegać się w drodze legalnej o rządy uczciwe i katolickie.

Z drugiej strony przedstawiciele władzy państwowej powinni tak w sposobie rządzenia, jak w życiu swoim wykazywać poczucie władzy, wywodzącej się od Boga. Jakaż godność opromienia ich rządy, gdy w sposobie pojmowania i wykonania przez nich władzy zaznacza się świadomość padającego na nich odblasku autorytetu bożego! Natomiast jak słaby i zawodny jest autorytet, który zrywa swój związek z przyrodzonym źródłem władzy! Czy dzisiejszy światowy kryzys polityczny i to groźne załamywanie się podstaw państwowych nie są przedewszystkiem kryzysem autorytetów politycznych, którym brakuje wyższej treści? Zachwiały się, bo się same poniżyły, gdy w obliczu ludów wyjąłowały z wszelkiej myśli bożej. Odbudowa autorytetów i powrót od nieładu do zdrowej państwowości zacząć się musi od uznania autorytetu bożego nad narodami i państwami.

Posłuch dla sprawiedliwych praw państwowych

Drugim nakazem katolickiej karności obywatelskiej jest posłuch dla sprawiedliwych praw i rozporządzeń państwowych. — Ustawa czy rozporządzenie nie stają się etyczne i sprawiedliwe przez to tylko, że je uchwalają i wydają ciała ustawodawcze, lub władze do tego powołane. Jeżeli bowiem nie mają na celu rzeczywistych potrzeb państwa i dobra ogólnego, jeżeli gwałcą przyrodzone prawa jednostek i rodzin, jeżeli wkraczają w prawa Kościoła, a nawet sprzeciwiają się prawu bożemu, to mimo że powstają w sposób prawem przewidziany, są nieetyczne i niesprawiedliwe. W tym względzie powinni członkowie rządów i ciała ustawodawczych pamiętać o przestrodze Pisma świętego: „Biada tym, którzy ustanawiają prawa niesprawiedliwe”. Niesprawiedliwe i nieetyczne są np. prawa, które obywateli poniżają do rzędu niewolników, znoszą prawo własności, podważają istnienie i trwałość rodziny oraz odbierają jej prawo do wychowywania dzieci w duchu katolickim, zaprowadzają dla katolików śluby cywilne i rozwody, uprawniają niemoralność, dźwiciobójstwo oraz inne zbrodnie, krępują posłannictwo i swobodę Kościoła, ubliżają wierze, zaprowadzają i popierają bezbożność, lub są w inny sposób sprzeczne z przyrodoznem i objawionem prawem bożem.

Katolicy a prawa niesprawiedliwe

Katolik bez ciężkiej winy i bez zaparcia się swych przekonań katolickich nie może głosować za takimi ustawami, a nawet ma obowiązek z całą stanowczością podobne ustawy zwalczać. Od tego obowiązku nie uwalniają ani karność partyjna, ani żadne inne względy czy

następstwa, bo katolik może do grup politycznych należeć tylko z zastrzeżeniem, że ani przynależność ani karność partyjna nie będą go zmuszały do czynów przeciwnych sumieniu katolickiemu. Za katolicki stosunek do zagadnień życia zbiorowego powinien polityk katolicki być zawsze gotów ponieść z godnością wszelką odpowiedzialność. Tej stanowczej postawy oczekuje od katolików w polityce Kościół, wymaga dobro i honor kraju, bo za czyją sprawą, jeżeli nie przez katolików, zapanuje duch Chrystusowy w polityce Polski katolickiej? To też Kościół i sumienie publiczne oczekują naprzykład, że każdy katolicki poseł i senator z całą stanowczością sprzeciwi się uchwalaniu jakiegokolwiek ustawy, któraby uwłaczała prawu bożemu i kościelnemu, albo obrażała uczucia i przekonania religijne narodu. Gdyby inaczej postąpili, zdradziłiby publicznie wiarę, Chrystusa i dobro społeczne na rzecz neopogaństwa.

Katolicy a rozkazy nieetyczne

To samo tyczy się wszelkich rozporządzeń i rozkazów, skądkolwiek pochodzą. Jeżeli nakazują zło, należy się od ich pełnienia bezwarunkowo uchylać zgodnie z oświadczeniem św. Piotra Apostoła: „więcej trzeba słuchać Boga, aniżeli ludzi”. Katolik nie powinien pod żadnym warunkiem być narzędziem grzechu i krzywdy. Prawo boże i moralność muszą dla katolika zawsze i wszędzie być święte, nawet gdyby je w życiu publicznym bezkarnie deptano.

Rządy silne a sprawiedliwe

Władze państwowe mają obowiązek żądać poszanowania dla sprawiedliwych praw i popierać to żądanie przewidzianymi w ustawodawstwie środkami przymusowymi. Tak zwane silne rządy są uzasadnione i dobre, o ile są sprawiedliwe. Każdy rząd bowiem powinien być sprawiedliwy i pierwszy powinien szanować słuszne prawa, a nawet celować w ich przestrzeganiu. Jakaż powaga i jaka moc urasta władzy państwowej, gdy jest nie zadowolająca ostoją ładu i gdy etyce swą opiera na wiecznych podstawach moralnych, założonych pod szczególnie ludzkości przez samego Stwórcę. W takim państwie sprawdzają się słowa Psalmisty: „Sprawiedliwość i pokój ucałowały się”.

Podatki

Inną powinność obywatelską wyraził Boski Zbawiciel znany nakazem: „Oddajcież tedy, co jest cesarskiego cesarzowi”, a odpowiedział tem słowu na zapytanie, czy pobity naród żydowski miał płacić podatek cesarzom rzymskim. Obowiązek uiszczania słusznym podatków wynika zresztą już z prawa przyrodzonego, bo państwo, służąc obywatelom i ich wspólnemu dobru, ma z natury rzeczy prawo do tych świadczeń z ich strony, które są potrzebne dla jego życia i należytego spełniania zadań. Katolik będzie i pod tym względem przykładem ducha obywatelskiego, a nawet wzorem poświęcenia się dla celów państwowych zwłaszcza w chwilach, gdy bezpieczeństwo ojczyzny i szczególne jej potrzeby będą wymagały niezwyklej danin i ofiar.

Udział katolików w życiu państwowym

2) Kościół nie uprawia polityki, bo nie jest to jego zadaniem. Ale Kościół nie zakazuje katolikom udziału w polityce, owszem, zachęca ich i wzywa do czynnego udziału w życiu państwowym. Wszak nie jest do pomyślenia, aby zwłaszcza w krajach katolickich życie publiczne miało się stać wyłączną lub niemal wyłączną dziedziną kół liberalnych i wolnomyślnych i aby ta mniejszość miała stale rządzić katolikami w duchu im obcym i przeciwnym ich najgłębszym przekonaniom. Powinni więc katolicy nie tylko iść do urny, aby do ciała ustawodawczych wybierać ludzi uczciwych i o duchu katolickim, lecz powinni wchodzić do rządów, do sejmów i senatów, do administracji politycznej i samorządowej. Nie będą oni tam urzędowymi przedstawicielami Kościoła, lecz obywatelami i politykami o zasadach katolickich. Stanowczo powinien atoli katolik odmówić udziału w życiu politycznym i ustąpić z stanowiska publicznego, gdyby jego współpraca równała

²⁾ Dz. Ap. 5, 29.

³⁾ Ps. 84, 11.

⁴⁾ Mat. 22, 21.

się przyzwoleniu na czyny wyraźnie nieetyczne.

Powinien zatem katolik wstępować w życie publiczne świadom swego katolickiej za nie odpowiedzialności, czyli z dojrzałym sądem o wielkich zagadnieniach państwowych, a zarazem z katolickim poglądem na ich stronę moralną. Ma być obeznany z nowoczesną myślą polityczną i z odbywającymi się w świecie przemianami i czerpać z nich to co świeże, żywotne, twórcze. Powinien dbać o to, by w kraju o tak swoistych tradycjach, warunkach i możliwościach rozwoju, jak Polska, myśl polityczna nie była uwięziona w naturalizmie i nie karłowaciała w bezpłodnych hasłach rewolucyjnych i fałszywych ideach. Powinien katolik brać udział w polityce z pragnieniem prawdziwego postępu i rozwoju państwa, oraz z poczuciem bezwzględnej wyższości idei katolickiej nad innymi.

Katolicy a etyka państwowa

Pod względem moralnym polityk katolicki powinien na wszystkich szczeblach i we wszystkich dziedzinach życia państwowego urzeczywistniać ideały etyki chrześcijańskiej. Katolicki obywatel, robotnik, urzędnik, oficer, żołnierz, poseł, senator, członek rządu nie może mieć dwu sumień, katolickiego dla życia prywatnego, a niekatolickiego dla spraw publicznych. Prawo Chrystusowe obowiązuje we wszystkich dziedzinach. Jeżeli polityka psuje charakter i pacy sumienia, znak to, że nie jest uczciwa. Katolicy w życiu publicznym powinni stać niewzruszenie przy zasadach prawa bożego i przysięgać przykładami wzniosłych cnót obywatelskich, a mianowicie głęboką sumiennością, uczciwością niezawodną, nieugiętą mocą ducha, pracowitością nieznużoną, wzniosłym i czystym patriotyzmem i ofiarną służbą narodową.

Obowiązek zwalczania zdziczenia politycznego

Ideą obywateli katolików i działaczy politycznych powinno być dalej uzdrowienie życia politycznego z przywar, które je doprowadziły do opłakanego zdziczenia. Klęską dzisiejszego życia publicznego jest nienawiść, która dzieli obywateli państwa na nieprzejednane obozy, postępuje z przeciwnikami politycznymi jak z ludźmi złej woli, pomniejsza ich bez względu na godność człowieka i narodową, zniesławia i ubliża moralnie. Zamiast prawdy panoszy się kłamstwo, demagogja, oszczerstwo, nieszczerzy i niski sposób prowadzenia dyskusji i polemiki. Żądza władzy i prywatna prowadzą bezwzględna walkę o rządy i stanowiska a pozorują ją troską o państwo, które zwykle odłamy polityczne utożsamiają z sobą. Chorobliwe podniecenie i namietność polityczna zastępują spokojny sąd o ludziach i sprawach, miesza politykę do wszystkiego, wszystko osądza ze stanowiska partyjnego, wyolbrzymiają znaczenie wypadków publicznych, wnoszą niepokój w całe życie. Te szkodliwe przejawy powinny ustąpić pod działaniem etyki chrześcijańskiej, która niestety dziedziny życia publicznego jeszcze należycie nie przeniknęła.

Współdziałanie z Kościołem

3) Poza krajami ulegającymi wpływom bolszewickim, nawet w kołach holdujących teorjom marksyzmu, zaznacza się epewien odwrót od materializmu i od polityki antyreligijnej, a chęć nawiązania stosunków z Kościołem. Mijają te czasy, których hasłem była walka z katolicyzmem. Ludzie niezależni nienawiścią do niego zrozumieli, że kto godzi w Kościół, godzi w podstawy państwowe. Czyż wobec tego w katolickiej Polsce mogłaby się kiedykolwiek stać modną w polityce walka z wiarą i wypieranie wpływów Kościoła? Kościół nie dąży do opanowania rządów, ale pragnie pokoju i swobody, by bez przeszkód pełnić swe posłannictwo, które wiodąc poszczególne dusze do Boga, wyprowadza także narody z niepokoju i powikłań sumienia. To zadanie Kościoła winni politycy katolicy popierać zgodnie z tem, co wyżej powiedziałem o współpracy władzy państwowej z Kościołem.

Nadużywanie powagi Kościoła do polityki partyjnej

Wystrzegać się atoli należy utożsamiania pewnych kierunków i interesów partyjnych z Kościołem, nadużywania jego powagi dla celów wyborczych, partyjnych i wciągania go do sporów na korzyść tego lub owego odłamu politycznego. Byłoby to bardzo szkodliwym wypaczaniem jego misji. Kościół nie pozostaje na usługach stronnictw politycznych, z nikim w związek polityczny nie

wchodzi i zostawia katolikom swobodę należenia do stronnictw, które nie są sprzeczne z etyką katolicką. Chęć wciągania korzyści politycznych z wiary przez jakiekolwiek stronnictwo odrzucałoby od Kościoła ludzi innych przekonań politycznych. Już Papież Leon XIII surowo to potępił, pisząc: „Jest zużyciem nadużywaniem religii wciąganie Kościoła do walk partyjnych i posługiwanie się jego powagą dla łatwiejszego pokonania przeciwników”. Stronnictwa mają bronić wiary i etyki chrześcijańskiej w życiu publicznym i to w większej mierze i z większą stanowczością, niż dotąd, ale czynić to powinny z jasnego i zdecydowanego sumienia katolickiego, bez wciągania Kościoła do walk partyjnych.

Wzniosłość chrześcijańskiej filozofii państwowej

Moi Kochani!

Kończąc czytanie tego listu, spytaicie się ze zdumieniem, czemu chrześcijańska filozofia i etyka państwowa nie zostaje wszędzie z zachwytem przyjęta i przeprowadzona. Przecież jest tak naturalna, tak zgodna z istotą człowieka, tak państwowotwórcza, tak zdrowa w swych zasadach, tak szczytna pod względem moralnym. Spytaicie, jaka wroga moc to sprawia, że ludy i w tej dziedzinie „od prawdy słuchanie odwracają a obrażają się ku baśniom”. Czemu sobie ludy uprzykrzają państwo? Czemu się z buntem w duszy z jego życia wycofują? Czemu się dokonywa ten zanik, ten rozgrom państwowości?

Wśród szatan w politykę ludów. Przemątał myśl bożą. Prawdę przysłonił. Etykę ośmieszył. Sumienie polityczne rozwichrzył. W żywy organizm państw wniósł rozterkę. Swoją idealną republikę - demona urzeczywistnił w bolszewji. Okłamaną, z ideałów obdartą ludzkość wiedzie ku katastrofom — poprzez rewolucyjne chichoty.

Kto tego szatana od Polski odżegna?

Polska wzorem Państwa chrześcijańskiego

Mamy z woli bożej swoje państwo, musimy mieć swoją politykę. Jaka będzie nasza polityka, takie będzie państwo. A polityka nasza taka będzie, jaka będzie nasz pogląd na państwo i jaka będzie nasza etyka życia publicznego. Zdrowa być musi nasza filozofia państwowa. Czysta i dostojna powinna być nasza polityka. Bo nie po to mamy swoje państwo, by popadło w niemoc i bezrząd.

Wśród ogólnego przesilenia państwowości i wśród ogólnego kryzysu sumienia politycznego, ty, Polsko, bądź wzorem chrześcijańskiego państwa. Bądź godną częścią powszechnego Królestwa Chrystusowego pod płaszczykiem opiekuńczym Najświętszej Marii Panny, Królowej Korony Polskiej, i za wstawiennictwem naszych świętych Patronów.

Z Bogiem idź w władną przyszłość! „Jeszcze daleką drogę masz”.

Gnieźno, dnia 23 kwietnia 1932 r.

† AUGUST KARD. HLOND,
Prymas Polski.

⁵⁾ Osservatore Romano, nr. 83, 10 kwietnia 1926.

⁶⁾ 2. Tim. 4, 4.

⁷⁾ 3 Król. 19, 7.

Pleczkajtis

Prasa litewska donosi, że z więzienia w Sztumie zostali zwolnieni emigranci litewscy z Pleczkajtisem na czele. Jak wiadomo, Pleczkajtis, jeden z przewódców litewskich socjalistów, korzystając z prawa azylu, bawił w Polsce, w Wilnie, mając przy sobie grono emigrantów. Przed dwoma i pół roku Pleczkajtis opuścił Polskę i chciał się przedostać przez Prusy wschodnie na Litwę. Policja niemiecka aresztowała go pod zarzutem organizowania zamachu bombowego na Waldemarasa, wracającego z Genewy do Kowna. Został skazany na więzienie, które teraz opuścił. Wraz z nim zostali zwolnieni jego towarzysze. Niektórzy z nich powrócili już do Wilna. Kolonja emigrantów litewskich oczekuje już powrotu Pleczkajtisa.

Wykrycie szulerni

Warszawa, 29. 4. (PAT.) Policja wykryła ostatnio nowy dom gry w mieszkaniu Z. Majewskiego, przy ul. Kopernika 17. Hasłem, które otwierało drzwi, była nazwa dnia kalendarzowego. Policja skonfiskowała ruletkę, sztony i 129 zł.

Z nastaniem wiosny

wymaga skóra, której wrażliwość wzrosła wskutek noszenia ciepłej odzieży zimowej, szczególnie starannego pielęgnowania

KREM NIVEA

Krem Nivea wnika wskutek zawartości EUCERYTU łatwo w głąb skóry, odżywia i wzmacnia ją. Krem Nivea pobudza tkanki skórne do intensywniejszej i ożywczej działalności, dzięki której odzyskuje skóra swą naturalną gładkość i elastyczność, a tem samem świeży i młodzieńczy wygląd, który wszyscy tak bardzo cenimy. Jedynie Krem Nivea zawiera spokrewniony chemicznie z tłuszczem skórnym Euceryt dzięki temu działa jak gdyby naturalny środek do pielęgnowania i odżywiania skóry. Żadne inne kremy polecane jako rzekomo „tak samo dobre” lub szumnie ogłaszane jak „cudotwórcze” nie zastąpią Kremu Nivea. Krem Nivea po zł. 0.40 do 2.60 Wyrób krajowy firmy PEBECO, Sp. Akc. w Poznaniu

Pw 14 180 · N 1263

Praca konferencji rozbrojeniowej

Dyskusja w komisji lądowej i morskiej w sprawie określenia broni ofensywnej — Kanclerz Brüning o stanowisku Niemiec

Genewa, 29. 4. (PAT). Komisja lądowa usiłowała ustalić kryteria dla określenia kalibru ciężkiej artylerji.

W dyskusji przemawiał parokrotnie delegat Polski gen. Burchard-Bucki, wykazując względność pojęcia broni ofensywnej i podkreślając konieczność ubezpieczenia się od wszelkich niespodzianek na wypadek napaści. Delegat Francji przedstawił wniosek o przekazaniu do komitetu ekspertów konkretnych pytań co do typu kalibru dział, mogących skutecznie działać przeciwko umocnieniom polowym, fortyfikacjom itp.

Ze względu na wysunięcie przez delegata Włoch zastrzeżeń, wyłoniono komitet redakcyjny, do którego weszło 13 delegatów m. in. i Polski w celu zredagowania ostatecznego tekstu tego kwestjonariusza.

Genewa, 29. 4. (PAT). Na posiedzeniu komisji morskiej b. min. marynarki Dumond przedstawił tezę francuską, omawiając cechy charakterystyczne okrętów o typie napastniczym. Jako przykład zacytował bombardowanie miast przez krążowniki

niemieckie podczas wielkiej wojny.

Delegat niemiecki zwrócił się do przedstawicieli Francji z żądaniem niepodnoszenia tego rodzaju zagadnień i podkreślił, że duch ustępliwości oraz zgody jest nieodzownym warunkiem osiągnięcia porozumienia.

Komisja zakończyła dyskusję ogólną i ustaliła porządek badania broni o charakterze wybitnie ofensywnym.

Genewa, 29. 4. (PAT). Kanclerz Brüning przyjął przedstawicieli prasy międzynarodowej i oświadczył, że stanowisko Niemiec w sprawie rozbrojenia nie uległo zmianie. Rzesza musi utrzymać swoje żądania równości praw i przeprowadzenia istotnego rozbrojenia.

Brüning dodał, że wszyscy Niemcy wiedzą o tem, iż te problemy nie mogą się same rozwiązać, lecz jedynie przy międzynarodowej współpracy, w szczególności niemiecko-francuskiej.

Obecnie świat żyje w stanie pośrednim między wojną a pokojem. Trzeba dojść do prawdziwego pokoju, który byłby dobrowolnym a nie dyktan-

Los szkół prywatnych

„Dziennik Ustaw” w nr. 33 z 20-go kwietnia r. b., poz. 343 ogłosił ustawę o szkołach prywatnych z 11-go marca 1932 r. Postanowienia jej były obszernie omówione w Sejmie i w Senacie. Daje ona całkowitą dowolność władzom państwowym na gruncie szkół prywatnych. Niedopuszczanie założenia szkoły, zamknięcie istniejącej, usunięcie każdego kierownika i nauczyciela, narzucenie wszelkich sposobów i obyczajów t. zw. wychowawczych, nie zna już granic. Wszelka pewność ustaje.

Szyfrowe prace

Pod powyższym nagłówkiem pisze krakowski „Głos Narodu” o ostatniej konferencji b. premierów, zwracając uwagę na świadome zlekceważenie zjazdu przez „pułkownikowską” agencję Iskrę. Stanowisko takie byłoby zrozumiałe w prasie opozycyjnej, ale czem tłumaczy się w obozie prorządowym.

„Przyczyn tego, bądź co bądź, nawet na nasze stosunki dosyć niezwykłego zjawiska — pisze „Głos Narodu” — należy się doszukiwać w czem innem. Pierwsza konferencja b. premierów rządów pomajowych, zwołana w okresie świąt wielkanocnych, wzbudziła, jak wiadomo, nie tylko wielkie zainteresowanie, ale zrodziła także wiele nadziei i oczekiwań. Poczęto dopatrywać się w niej zapowiedzi zwrotu w dzisiejszym systemie rządzenia. Niektórzy szli nawet tak daleko w swych przewidywaniach, że widzieli w niej początek likwidacji pomajowego systemu. Na tem tle powstało mnóstwo plotek politycznych, które, aczkolwiek w większości wypadków były zwykłymi plotkami, odegrały jednak swoją i to dosyć wybitną rolę. Ujawniły prawdziwe nastroje społeczeństwa i dowiodły, jak śmiertelnie jest ono znużone obecnym systemem rządzenia i jak gorączkowo chwytają się nawet pozorów, które otwierają przed niemi chociaż bardzo dalekie perspektywy zmiany stosunków politycznych w kraju. Wszystko to, oczywiście, nie mogło być przyjemnem dla obozu „sanacyjnego”, wykazało bowiem niezwykle jaskrawo jego zupełne odosobnienie w społeczeństwie i brak jakiegokolwiek poważniejszego oparcia w opinii publicznej.

„Komunikat „Iskry” widocznie ma na celu zapobiegnięcie tym odgłosom, jakie wywołała pierwsza konferencja

Przeciw tej ustawie wnieśli ks. biskupi, w czasie rozpraw sejmowych, stanowcze zastrzeżenia, które rząd i B. B. zbyły niczem.

Obecnie ustawa została ogłoszona. Pos. Stroński (Kl. Nar.) wykazał w Sejmie, że poza wszystkim jest ona niechlujnie ułożona prawniczo także i pod tym względem, że wchodzi w życie z dnem ogłoszenia, a tymczasem w sprawie zakładania szkół i uzyskiwania praw przez istniejące szkoły przewidziane są dopiero rozporządzenia ministra, określające warunki, czyli, że ustawa powinna wejść w życie dopiero z chwilą ogłoszenia i wydania tych rozporządzeń. Rząd i większość B. B. nie chciały jednak przyznać się i do tego jeszcze niechlujstwa prawnego i zostawiły to bez zmiany. A zatem dzisiaj, od 20 kwietnia b. r., po ogłoszeniu ustawy, weszła ona w życie, ale niewiadomo, co oznacza, bo w zasadniczej sprawie zakładania szkół prywatnych oraz ich praw niema rozporządzeń, od których ustawa wszystko uzależnia.

Jeszcze jeden przykład udoskonalenia pomajowych w rządowym opracowaniu ustaw, który zresztą mniej ma zła w sobie niż sama treść tej niesłychanej ustawy, niszczącej pojęcie szkoły prywatnej.

Echa nieudanych narad w Genewie

Prasa francuska o dążeniach Mac Donalda i Stimsona — Niezrozumienie obecnej sytuacji Francji

Paryż, 29. 4. (PAT.) Cała prasa francuska podkreśla naiwność pewnych mężów stanu w Genewie, przypuszczających, że istotnie możnaby w przededniu wyborów położyć kres nieporozumieniom francusko-włoskim i przerzucić most nad przepaścią, dzielącą Niemcy od Francji. Wyborcy z trudnością zrozumieliby, iż w dniu, kiedy przyjdą złożyć swe kartki do urn, wszystko już będzie zgóry zdecydowane i uregulowane bez ich woli.

„Le Journal” stwierdza, że manifestacja, zorganizowana przez Mac Donalda i Stimsona, miała przed sobą wyraźny cel — zneutralizowanie wrażenia, wywołanego przez wybory pruskie. Chciano pokazać w przededniu wyborów we Francji, iż ewolucja w Niemczech nie przeszkadza reglamentacji zbrojeń, nawet odwrotnie — czy-

ni je niemal niezbędnymi.

Według „Le Petit Parisien” Francja nie mogła w przededniu wyborów wziąć udziału w decyzjach, za które musiałaby sama ponosić wszelkie konsekwencje bez żadnych konkretnych korzyści. Gdyby nawet Tardieu, jak pierw zamierzał, mógł przybyć na jeden dzień do Genewy, rozmowa nie doprowadziłaby do żadnych konkretnych rezultatów.

„Ere Nouvelle” zarzuca Stimsonowi, iż spieszył się zanadto. Przed kilku miesiącami Francja również pragnęła dowiedzieć się o stanowisku Stanów Zjednoczonych w sprawie długów wojennych. Odpowiedziano jej wówczas, że nie należy się niecierpliwić i czekać wyborów prezydenta. Francja czekała. Czy zawsze — zapytuje dziennik — ma oczekiwać decyzji innych?

Szajka oszustów grasuje na ziemiach wschodnich

Wilno, 29. 4. (PAT.) Na terenie powiatów północno - wschodnich grasują jacyś osobnicy, którzy agituja wśród ludności za wyjazdem na roboty rolne do Sowietów.

Onegdaj kilku takich osobników zwerbowało na terenie pow. wołyńskiego 15 włościan, od których wylądowali po 30 zł na koszty załatwienia formalności, poczem zbiegli. Onegdaj również dwaj mieszkańcy gminy malibockiej zwerbowali 13 włościan ze wsi Olechówka, pobierając od każdego z nich po 20 zł a następnie zaprowadzili włościanów w głąb puszczy naliboskiej i oświadczyli, że są przy granicy sowieckiej.

Włościancy zorientowali się, że padli ofiarą oszustwa i usiłowali odebrać pieniądze, lecz steroryzowani rewolwerami, musieli ustąpić. Oszuści zbiegli. Włościancy po całodziennym tulaćcu w puszczy dotarli do posterunku policji w Nalibokach, gdzie złożyli skargę.

Analogiczny wypadek zdarzył się w zaścianku Hanińce w rejonie Domaniewicz, gdzie 4 osobników doprowadziło 16 włościan do strażnicy K.

O. P. na terenie polskim, tłumacząc im, że są już w Rosji. Włościancy ci wpłacili po 25 zł od osoby za przeprowadzenie przez granicę.

Na jeziorze granicznym Linki w rejonie Suchodowszczyzny zatrzymano w łodzi 5 włościan, którzy przeprawiali się na stronę sowiecką. Jak się wyjaśniło, zwerbował ich pewien Żyd, który pobrawszy 30 zł od każdego, przyprowadził ich nad jezioro, wskazując, iż po przeprawieniu się na drugi brzeg znajdą się już na terenie sowieckim.

Niebawym sukces techniki kosmetycznej.

Trudnem dotychczas do rozwiązania było zadanie wynalezienia preparatu, któryby chronił skórę przed słońcem zapaleniem, a nie przeszkadzał jej ściemnianiu, jednocześnie zaś ożywiał ją w dniach pochmurnych swą siłą ożywczą. Problem ten rozwiązany został drogą naświetlenia kremu promieniami ultrafioletowymi. — Nazwa tego preparatu: Krem sportowy „Ultrasol” Dra Lustra. Ceny „Ultrasolu” są bardzo przystępne: małe pudełko 40 gr., średnie 75 gr. i duże 1 zł. 40 gr. Tw 982

Przedziwne

Ileż paradoksów niesie nam obecna doba oszczędności i redukcji. Spotykamy je na każdym kroku i najlepiej można je zaobserwować w najbliższym otoczeniu, bo wszędzie panuje zasada: niech nie wie lewica, co czyni prawica — i wszędzie dzieje się to samo...

Ot, świeży przykład z dziedziny ministerjum... skarbu.

Pan minister skarbu wprowadził stałe datki „funkcyjne” dla urzędników tego ministerjum. Termin: „funkcyjne” opiewa bardzo nęcająco. Coś tak jak w wojsku. Ach, prawda, że prezes płk. Sławek mówił o wojnie gospodarczej, którą musimy wygrać.

Nie są to bynajmniej sumy bagatelne. Panowie wiceministrowie pobierają niezależnie od pensji po 1000 złotych miesięcznego dodatku; panowie dyrektorowie departamentów po 500 zł. miesięcznego dodatku; panowie naczelnicy wydziałów po 250 zł., a naczelnicy urzędów skarbowych po 100 złotych i t. d. i t. d.

Dodatki takie nie są przewidziane przez budżet. Rozumiemy, że urzędnicy nie są dostatecznie zaopatrzeni. Ale sam fakt, że pobierają swe gaże regularnie i, że mogą sobie ustalić budżet

miesięczny, czy kwartalny, jest okolicznością ogromnie ułatwiającą życie. Rozumiemy, że w stolicy posiadają specjalne wydatki, że powinni być inaczej uposażeni. Rozumiemy, że urzędnicy ministerjalni powinni posiadać lepsze zabezpieczenie, żeby być wolnymi od wszelkich pokus.

Ale to trzeba robić otwarcie, szczerze, z odsłoniętą przyłbicą. Nikt się temu nie bǳie dziwił i nikogo to nie bǳie irytowało. Ale takie dochodzenie do celu zrygawkami, musi wywołać najostrzejsze zastrzeżenia.

I jeszcze jedno: należałoby zachować równomierność w uposażaniu pracowników. Wiceminister — dodatek 1000 zł., dyrektor departamentu o 50 proc. mniej. Ale i p. wiceminister Starzyński jest posłem i p. wiceminister Koc również. Jeszczeniedawno p. Starzyński należał do różnych rad nadzorczych przedsiębiorstw państwowych, a p. płk. Koc jest komisarzem rządowym w Banku Polskim, co jest związane z pensją miesięczną 6.300 zł.

Czy to wszystko jest normalne w obecnej dobie oszczędności i nawoływania do zacieśniania pasa?

Tak w praktyce wygląda realizacja tych nawoływań?...

Z poznańskiego sejmiku wojewódzkiego

W dniu dzisiejszym w sali Starostwa Krajowego rozpoczęły się obrady drugiego zebrania plenarnego poznańskiego sejmiku wojewódzkiego. W dniu wczorajszym obradowały komisje regulaminowo-organizacyjna, (przewodn. adw. dr. St. Celichowski, sekretarz p. Walenciak), komisja rugów (przewodn. p. Przybył, sekretarz p. Kujawa), komisja budżetowo-finansowa (przewodn. p. Józef Trzcinski z Świerkówca, zastępca poseł Faustyniak, sekr. p. Kochanowski) i komisja prawno-administracyjna (przewodn. adw. dr. Zganiński z Gniezna, zastępca p. Krzyżaniak). Po całodziennych posiedzeniach komisje ukończyły prace całkowite, a w dniu dzisiejszym przedłożono sejmikowi wnioski celem zatwierdzenia. Poza tym obradowały podkomisje.

Porządek obrad wykazywał 48 punktów. W imieniu komisji referowali wnioski pp. adw. dr. Zganiński, Przybył, Jankowski, Niedzielski, Szymański, dr. Celichowski, Nabzyk, dr. Grossmannówna, Drożak, poseł A. B. Lewandowski, Krzyżaniak, Drewniak, Czeszewski, Dąbrowiecki, Szyfter, Czapla, adw. dr. St. Celichowski, Kossowski, Pietrzak i Mocek.

Obradom II plenarnego posiedzenia sejmiku poznańskiego przewodniczyli pp. marszałek sejmiku adw. dr. Banaszak i wicemarszałek sejmiku poseł Nosek. Zasadniczo wnioski, opracowane bardzo ściśle na komisjach, przechodziły na plenum bez dyskusji. Jedynie poważniejszą dyskusję wywołała sprawa podatku na drogi wojewódzkie.

Podczas obrad doszło do niezwykłego w dziejach sejmiku poznańskiego incydentu. Komisja budżetowo-finansowa przedstawiła sejmikowi wniosek w tym sensie, aby sumę 8 tysięcy złotych przeznaczono na wychoowanie fizyczne i przysposobienie wojskowe. W tej sprawie zabrał w imieniu Klubu Narodowego głos p. adw.

dr. Celichowski i postawił wniosek, aby ze względu na to, że w komitecie p. o i w. f. nie uwzględnia się starych i zasłużonych organizacji nie przekazywać tej sumy komitetowi wychowania fizycznego do wyłącznej dyspozycji. P. Milczyński (Klub N. P. R.) postawił wniosek, by sumą na wychowanie fizyczne dysponował wydział wojewódzki i rozdzielał je między organizacje w proporcji do liczby ich członków.

Wnioski te wywołały niespodziewaną zupełnie reakcję u przedstawicieli B. B. Starosta Kasprzak, znany z różnych niefortunnych wystąpień w sejmiku, wystąpił z zarzutem przeciw Zw. Powstańców i Wojaków oraz Sokołowi, jakoby organizacje te nie pracowały nad obroną granic i czyniły zastrzeżenia, z których wynikała wątpliwość, czy organizacje te stanęłyby w razie potrzeby zwartym frontem. Na zarzuty starosty Kasprzaka, które wywołały w całej sali nawet w kole jego kolegów klubowych bardzo niesympatyczny odzew, odpowiedział p. adw. dr. Celichowski i stwierdził, że Powstańcy i Wojacy oraz „Sokół” pracują dla obrony państwa i są do obrony państwa w razie potrzeby każdej chwili gotowe.

Ciętą odprawę niefortunnemu mówcy dał poseł Lewandowski z Bydgoszczy, który zwrócił uwagę, że wzmiankowane organizacje służą celom ogólnym - narodowym i państwowym, natomiast nie służą tym celom wyłącznie „Strzelec”, który mniej dba o obronę państwa, a bardziej jest organizacją partyjną - bojówkarską.

Dalsze obrady toczyły się w atmosferze podnieconej. Po wyczerpaniu porządku obrad doroczną sesję sejmiku zamknął w imieniu wojewody naczelnik wydziału samorządowego przy województwie dr. Trzcinski, a marszałek sejmiku dr. Banaszak zamknął posiedzenie plenarne. (k)

W pogoni za przygodami

Gdynia, 29. 4. (Tel. wł.) Obecnie dowiedziano się, że podczas ostatniej podróży „Daru Pomorza” do Ameryki południowej i wysp Antylskich, uciekło ze statku, w Fort de France na Martynice, dwóch młodzieńców: instruktor Barnaba Kwitliński i praktykant Marjan Rudziński.

Zniknęli oni z „Daru Pomorza” w dniu poprzedzającym odjazd. Dowództwo fregaty szkolnej zawiadomiło o ich ucieczce miejscowe władze policyjne, ale nie przesunęło wyznaczonego terminu wypłynięcia statku w podróż powrotną, ponieważ Kwitliński i Rudziński nie byli uczniami szkoły morskiej.

Według niesprawdzonych relacji, młodzieńcy pozostali na Martynice i mają pracę w jednej z fabryk rumu. Zaznaczyć jeszcze należy, że odbyli już służbę wojskową i nic im nie grozi, gdyby, syści przygód, powrócili do Polski. S. B.

Po złote runo

Gdynia, 29. 4. (Tel. wł.) Komisarz rządu w Gdyni p. Zabierowski, wyjechał przed kilku dniami w towarzysztwie p. Goldhara, do Szwajcarii, celem ostatecznego sfinalizowania pożyczki zagranicznej dla miasta. Po drodze, w Berlinie, p. Zabierowski zachorował poważnie na gardło i wyprawa po złote runo, na które ze zrozumiałem utęsknieniem czeka cała Gdynia, uległa przerwie.

Tutejsze społeczeństwo dziwi się bardzo, że komisarz rządu w Gdyni, nie zerwał z metodami, zaprowadzonymi przez jego poprzednika, komisarza rządu wiceprezydenta p. Bilka i również korzysta wydatnie z usług p. Goldhara, który, jak dowiodły procesy w Gdyni oraz jak wykazały w Wejherowie liczne artykuły w miejscowej prasie, nie jest bynajmniej człowiekiem nieposzlakowanym.

Już dziś!

Przypominamy w ostatniej chwili, że na ciekawy i aktualny zarazem temat „Dobrobyt miast, a kryzys rolny” mówić będzie dziś o godzinie 20 na zebraniu koła śródmieście Stronnictwa Narodowego p. poseł Mieczysław Fijałkowski. Jest on, jako rolnik, doskonałym znawcą tego zagadnienia, a należy do rzędu mówców, którzy wywierają duże wrażenia.

Referat wywołał duże zainteresowanie wśród członków Stronnictwa Narodowego. Zwracamy uwagę, że zebranie odbywa się w lokalu p. Jarockiej przy ul. Maształarskiej 8a; mają prawo wstępu wszyscy członkowie Stronnictwa Narodowego.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.905 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.91. zł.

Kurs guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płać dziś za 100 guld. gd. w dewizach 174.51 do 174.77 zł., gotówką 174.17 złotych.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 29. 4. 1932 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna. Obroty były ograniczone, również ilość transakcji z powodu zbliżającego się ultimo.

Z pożyczek państwowych handlowano jedynie mniejsze ilości 4 proc. pożycz. inwest. po 90 proc. bez kwalifikacji do notowania. Poza tym ofiarowano 5 proc. pożycz. konwers. po 38 proc. bez obrotu.

W papierach lokacyjnych P. Z. K. notowano 8 proc. listy dolarowe stare po 65% w zaoferowaniu, zaś 4 proc. listy zast. konwert. po 29½ proc. w placeniu. 6 proc. listy żytnie były w obrotach po 13½ w placeniu w mniejszych ilościach i bez notowania.

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe bez notowania.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

8% dolarowa listy Pozn. Ziemstwa Kred. 65½% O.

4% listy zast. konw. Pozn. Ziemstwa Kred. 29½% P.

Tendencja spokojna.

Giełda zbożowo-towarowa

Warszawa, 28. 4. Żyto 28.75 — 29, pszenica jednolita 31.50 — 32, zbierana 31 do 31.50, owies jednolity 26 — 27, zbierany 25—25.50, jęczmień na kaszę 24—24.50, jęczmień browarowy 25 — 26, seradela podw. czyszczona 30 — 32. Usposobienie spokojne. Owies i jęczmień siewny ponad notowania.

Urzędowa cedula

Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 29. 4. 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Pozn. ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznań-

Obowiążkiem Pani jest wiedzieć,

z czego składa się

używane przez Nią mydło

gdyż świeża cera niczem na świecie nieda się zastąpić. Dlatego oświadczamy Pani, że mydła Palmolive używać może z całym zaufaniem. Wyrabiane z olejów owoców oliwnych, palm i orzechów kokosowych, nie zawierają żadnych innych tłuszczów. Od wieków służą oleje owoców oliwnych i palm kulturowym kobietom do pielęgnowania urody. Nam udało się oleje te według jedynej w swoim rodzaju recepty zmieszać z olejem orzechów

Mydło
PALMOLIVE
WYRABIANE W POLSCE

kokosowych, tak, że nadają cerze prawdziwe piękno i piękno to konserwują.

Tylko staranne pielęgnowana cera może być naprawdę piękna. Łagodna piana mydła Palmolive wnika w każdą najmniejszą porę i usuwa dokładnie wszelki kurz i brud. Rezultat regularnego pielęgnowania ciała mydłem Palmolive wprawi Panią w podziw. Cera Pani stanie się czysta, świeża i piękna.

skiego 71,3 kg (121 f. w. h.); 2) żyta pomorskiego 69,95 kg (119,1 f. w. h.); 3) pszenicy poznańskiej 74,8 kg (127,1 f. w. h.); 4) pszenicy pomorskiej 74,35 kg (126,4 f. w. h.); 5) jęczmienia poz. i pom.: a) 64 do 66 kg, b) 68 kg; 6) owsa poz. i pom. 43,55 kg. (74,1 f. w. h.).

Ceny transakcyjne.

Żyto 15 tonn par. Poznań 28,00

Otręby żytnie 15 tonn par. Poznań 18,25

Ceny orientacyjne

Żyto 27,75—28,00

Usposobienie stałe 28,25—28,50

Pszenica 28,25—28,50

Usposobienie stałe 22,25—23,25

Jęczmień 64—66 kg. 23,25—24,25

Jęczmień 68 kg. 23,25—24,25

Usposobienie spokojne 25,00—26,00

Jęczmień browarowy 25,00—26,00

Usposobienie spokojne 21,75—22,25

Owies 21,75—22,25

Usposobienie spokojne 41,25—42,25

Maka żytnia 65% wł. work. 42,50—44,50

Maka pszena 65% wł. work. 42,50—44,50

Usposobienie spokojne 17,75—18,00

Otręby żytnie 15,50—16,50

Otręby pszenne 16,50—17,50

Otręby pszenne (grube) 32,00—33,00

Rzepak 30,00—35,00

Gorczyca 21,50—23,50

Wyka latowa 25,00—27,00

Peluszka 23,00—26,00

Groch Victoria 32,00—36,00

Groch Folgera 11,00—12,00

Łubin niebieski 14,00—15,00

Łubin złoty 28,00—30,00

Seradela 3,50—3,75

Ziemniaki jadalne 0,00—0,17

Ziemniaki fabr. za kilo % 26,00—28,00

Makuch lniany 36—38% 18,00—19,00

Makuch rzepakowy 36—38% 19,50—20,50

Makuch słonecznik 46—48% 19,50—20,50

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 90 tonn, pszenicy 45 tonn, otrab żytnich 15 tonn.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe

Komisji Notowania Cen.

Poznań, 29. 4. 1932 r.

Spędzono: wołów 5, buhajów 19, krów 41, świń 1080, prosiąt 241, cieląt 500, owiec 18, razem 1904 zwierząt.

(Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi).

Płacono za 100 kg żywej wagi za:

Cieleta:

Najprzedsze cieleta wytu-

czony 66—70

Tuczony cieleta 60—64

Dobrze odżywione 52—56

Miennie odżywione 46—48

ŚWINIE (TUCZNIKI):

Pełnomięsiste od 120 do 150

kg żywej wagi 118—122

Pełnomięsiste od 100 do 120

kg żywej wagi 112—116

Pełnomięsiste od 80 do 100

kg żywej wagi 104—110

Mięsiste świnie ponad 80 kg

żywej wagi 90—100

Maciory i późne katastro 104—112

Świnie bekonowe 90—100

Przebieg targu ożywiony.

Targ przypadający na wtorek, 3 maja, z powodu święta przekłada się na środę, 4 maja.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 29. 4. 1932 r.

Waluty **Gotówka**
Dolary St. Zjedn.: tr. 8.89½, sp. 8.91½.
kup. 8.87½.

Dewizy:

trans. sprzed. kup.

Holandja 361,15 362,05 360,25

Londyn 32,45 32,63 32,31

Nowy Jork 8,909 8,929 8,889

kabel 35,08 35,17 34,99

Paryż 26,37 26,43 26,31

Praga 173,10 173,53 172,67

Szwajcaria 45,90 46,13 45,67

Włochy 212,00

Berlin 212,00

Tendencja mocniejsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% pożycz. inwest. 88,75

4% pożycz. inw. szt. ser. 96,00

4% pożycz. dolarowa 48,25—48,40

7% pożycz. stabil. 53,50—51,50

Tendencja przeważnie słabsza.

Akcje w złotych:

Bank Polski 00,00—73,00

Ostrowiecki serja B 0,00—21,00

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg

reszta za 100 kg.

Berlin, 29. 4. 1932 r.

Pszenica march. 75—76 kg. 267,00—269,00

Tendencja stała.

Żyto march. 72—73 kg. 198,00—200,00

Tendencja spokojna.

Żyto rosyjskie ci. Berlin tr.

i sp. 195,00

Tendencja spokojna.

Jęczmień brow. 189,00—194,00

Tendencja spokojna.

Jęczmień pastewny i prze-

mysłowy 179,00—188,00

Tendencja spokojna.

Owies march. 161,00—166,00

Tendencja spokojna.

Maka pszena 32,25—36,00

Tendencja spokojna.

Maka żytnia 70% 25,90—27,65

Tendencja spokojna.

Otręby pszenne 11,75—12,00

Tendencja utrzymana

Otręby żytnie 10,00—10,35

Tendencja utrzymana.

Groch Victoria 17,00—23,00

Groch drobny jadalny 21,00—24,00

Groch pastewny 15,00—17,00

Peluszka 16,00—18,00

Bób 15,00—17,00

Wyka 16,00—18,00

Łubin niebieski 10,00—11,50

Łubin złoty 14,00—15,50

Seradela nowa 28,00 34,00

Kuchy lniane 37% 10,80

Kuchy z orzecha ziemnego 11,80

Kuchy mielone (maczka) 11,60

Wytłoki suche paryt Berlin 9,30

Śrót Soja ekstrahowany 46%

loco Hamburg 11,50

Śrót Soja ekstrahowany 46%

loco Szczecin 12,20

Płatki ziemniacz. w wolnych

obrotach 17,00—17,50

Ogólna tendencja spokojna.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Kupcy i koncesjonariusze, nie pozwólcie się teroryzować!

Jak należy postępować wobec różnych umundurowanych i nieumundurowanych akwizytorów

Stowarzyszenie Kupców Chrześcijańskich nam następujące uwagi na czasie:

Od pewnego czasu mnożą się wypadki nagabywania kupców przez niepowołane jednostki, zabiegające o zdobycie ogłoszeń dla przeróżnych wydawnictw, które to wydawnictwa po części nie wychodzą w druk, lub, o ile się ukażą, to nie przedstawiają żadnej wartości reklamowej. Wyłudzone tedy na ten cel często poważne kwoty stanowią wydatek bezcelowy. Jest to stara bolączka, trapiąca nasze kupiectwo, gdyż ci przygodni akwizytorzy znajdują sposoby, ułatwiające im uzyskanie zleceń od osób łatwowiernych lub lekliwych.

Otóż przed kilku dniami prasa doniosła, że w niektórych miastach pojawili się w składach goście najmniej pożądanego. Mamy tu na myśli przeróżnych akwizytorów mniej lub więcej ustosunkowanych czy umundurowanych, którzy zwracają się z propozycjami zamawiania u nich ogłoszeń do wspomnianych wydawnictw. Przeciwnemu kupcowi bardzo trudno zorientować się w wartości reklamowej organu, który mu taki przygodny akwizytor proponuje. Z drugiej strony ulega kupiec namowom takiej osoby — zwłaszcza na widok munduru — powołującej się na przeróżne instytu-

cje i władze, od których dany kupiec jest do pewnego stopnia zależny. Skutek tego taki, że w końcu powstaje poważny wydatek na niepotrzebną reklamę, która żadnych korzyści nie przynosi. A przecież we własnym, dobrze zrozumianym interesie nikt nie powinien lekkomyślnie wydawać pieniędzy.

Jak temu zaradzić? Jak należy przeciwstawić się takim „ustosunkowanym” akwizytorom? Jest na to sposób niezawodny. Każdy kupiec powinien korzystać z usług odpowiednich i poważnych biur ogłoszeń, które swoją reputacją dają rękojmię, że ogłoszenie za ich pośrednictwem zamieszczone w prasie odniesie pożądanego skutku. Jeżeli to zrozumiemy, to łatwą będzie odpowiedź dla takiego przygodnego akwizytora: „Pan wybaczy, ale ja załatwiam moje sprawy reklamowe wyłącznie za pośrednictwem takiego a takiego biura ogłoszeń. Zechce pan zatem tam zwrócić się z tą sprawą”.

Apelujemy zatem, aby w dzisiejszych krytycznych czasach każdy zastosował się do naszej rady i stanowczo nie dał się naciągać na wydatki, które ani jemu, ani nawet jakiegokolwiek instytucji dobroczynnej żadnego pożytku nie przyniosą, a dają przeważnie tylko korzyści ludziom, do takiego zajęcia nie powołanym.

Wobec wywrotowej działalności Ukraińców w Poznaniu

Jak wiadomo, Poznań stał się w ostatnim czasie terenem dywersyjnej i wywrotowej działalności Ukraińców, z których znaczna część studjuje na Uniwersytecie Poznańskim. Ostatnio dokonano w związku z tem licznych aresztowań. Z faktu tego społeczeństwo, dotąd lojalnie, a nawet przychylnie ustosunkowujące się do Ukraińców, winne wyciągnąć należyte wnioski. Trzeba mianowicie w przyszłości postępować ostrożniej przy przyjmowaniu na różne stanowiska ludzi, którzy

pozycję swoją wykorzystują na szkodliwą dla państwa działalność.

Wiadomo nam, iż w szeregu instytucji i zakładów przemysłowo-handlowych pracują Ukraińcy, z których część ukończyła Uniwersytet Poznański. M. in. w niektórych aptekach zatrudnia się Ukraińców mimo, że nie brak w tej dziedzinie fachowców-Polaków.

W interesie publicznym zwracamy na ten fakt baczną uwagę. (z)

Sokoli pokaz gimnastyczno-sportowy

Już tylko kilka dni dzieli nas od niezwykle ciekawego pokazu sokolego na boisku „Sokoła” przy Drodze Dębińskiej. Specjalne zainteresowanie budzą występy drużyny wyjeżdżającej na wszechświatowski zlot sokoli w Pradze.

W niedzielę 1 maja odbędzie się o godz. 11 rozgrywki w siatkówkę i koszykówkę męską i żeńską między „Wartą” i „Sokołem”. Występy młodzieży żeńskiej i męskiej, ogólnopolski bieg na przełaj dla pań na dystansie 1000 mtr. oraz mecz piłki nożnej.

Popołudniu o godz. 15 odbędzie się lekkoatletyczny czwórmecz międzyklubowy „Sokół”, „Warta”, „S. M. P.” i „A. Z. S.” Następnie odbędzie się 4 walki pokazowe zapasników oraz wysciigi kolarskie na bieżni.

Niezwykle ciekawy i obfity program oraz niska opłata za wstęp, (tylko 30 i 50 gr) ściągają w niedzielę niewątpliwie tłumy ciekawych, którzy nie pożałują tych kilku groszy.

Rewja mód w kinie „Słońce”

W niedzielę, dnia 1 maja o godz. 12 w południe odbędzie się w Kino-Teatrze „Słońce” wspaniała rewja mód pod hasłem: „Poznań-Paryż wiosną”. Demonstrowane będą kostjumy Plaža, Riviera, Cannes itd. Do konkursu mody stają zaszczytnie renomowane firmy poznańskie, które prezentować będą wytworne wyroby swoje za pośrednictwem uproszonych PP. Artystek i Artystów Teatru Polskiego i Nowego.

W programie również przepięknie pomysłana część artystyczna z udziałem wybitnych sił scen poznańskich. Konferencjerkę objął znany z u-

przednich rewij p. Zygmunt Makowski, który w trakcie rewii rozlosuje 500 niespodzianek dla publiczności, pochodzących z ofiarności firm pp. S. Mańczaka, „Goplana” i innych. Cały dochód na cele oświaty w wojsku.

Specjalne zainteresowanie wzbudzi niewątpliwie model ubioru męskiego, obejmującego 5 kardynalnych części ubrania, w wykonaniu jednej z firm poznańskich.

KALENDARZYK

Piątek, 29 kwietnia 1932.

Słońce: wschód 4,26 — zachód 19,14 — długość dnia 14 godzin 48 min.

Księżyc: wschód 2,45 — zachód 12,23 — po ostatniej kwadrze.

Stan pogody według sprostżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana plus 8 st. C. Pogodnie. Wiatr połudn. — wschodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 755 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 16 st. C., najniższa plus 5 st. Cels.

Przepowiednia pogody na sobotę: Pogoda zmienna, w ciągu dnia cieplej, częściowo pochmurno.

Kal. rzk.: Piotr M. — jutro Katarzyna.

Kal. słow.: Sławogost — jutro Chwali-sław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka „Pod Złotym Lwem”, Stary Rynek 75. — Apteka Sapieżyńska, pl. Sapieżyński 1. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 76. — Apteka „Pod Eskulapem”, pl. Wolności 13.

Lazarz: Apteka „Przy parku Wilsona”, ul. Marsz. Focha 47.

Wilda: Apteka „Fortuna”, Górna Wilda 96. — Apteka przy Bramie Wildeckiej, Górna Wilda 3.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22. — Apteka „Pod Opatrznością Boską”, ul. Dąbrowskiego 76.

W innych dzielnicach miasta pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

OSOBISTE

— * **Srebrne gody** obchodzą 30 b. m. Tomasz Raczynski wraz z małżonką Marianną z d. Świątkowską, ul. Piotra Waryniańskiego 7.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Koło Kuźniczanek.** Zebranie plenarne w poniedziałek 2 maja o godz. 16 u p. Zakrzewskiej, Wały Wazów 15.

WYKŁADY

— * **Staraniem Oddziału Ligi Morskiej i Kolonjalnej — Oddział w Poznaniu** — odbędzie się dziś, w piątek, o godz. 20 w Coll. Minus — sala 17, odczyt p. Gustowskiego n. t. „Oceany i morza w życiu narodów”. Wstęp wolny.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Sokół Poznań VIII. Śródk** oddział piłki nożnej urzęduje 1 maja wycieczkę familijną do ogrodu na Miasteczko. Zbiórka o godz. 7 rano.

— * **Sokolice Luboń.** Zebranie plenarne odbędzie się 1 maja o godz. 16 w ćwiczeniach.

— * **Tow. Gimn. „Sokół” Przewodnictwo Dzielnic Wlkp.** Wzywamy druchny i druchów do wzięcia udziału w zbiórce Towarzystwa Czytelni Ludowych w dniu 3 maja. Należy zgłosić się do biura centralnego Tow. Czytelni Ludowych w Poznaniu, św. Marcin 37, II ptr. tel. 10-50 oraz do komitetów miejscowych.

— * **Tow. Gimn. Sokół Poznań, Św. Łazarz** wzywa do wzięcia udziału w uroczystości Tow. Powst. i Wojaków Łazarz-Górczyn dnia 1 maja. Zbiórka przy Rynku Łazarskim o godz. 8.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Kursy jedwabnicze.** Wobec pomysłu rozwoju hodowli jedwabników i odczuwanego w tej dziedzinie braku instruktorów, Centralna Doświadczalna Stacja Jedwabnicza w Milanówku organizuje corocznie jednomiesięczne instruktorskie kursy jedwabnicze w czasie od 1 czerwca do 1 lipca. Kurs przeznaczony jest głównie dla instruktorów organizacji rolniczych, samorządowych i społecznych, oraz osób mogących oddać się pracy nad krzewieniem jedwabnictwa w kraju. Program kursu obejmuje wykłady teoretyczne i zajęcia praktyczne z dziedziny jedwabnictwa i uprawy morwy. Na zasadzie przesłuchania wykładów, odbycia wszystkich ćwiczeń praktycznych i złożenia egzaminu, słuchaczom wydawane są świadectwa z ukończenia kursu. — Opłata za kurs wynosi 30 zł. Podania, zawierające imię i nazwisko, wiek (od 18 lat), wykształcenie, zawód i obecne zajęcie, miejsce zamieszkania, oraz krótkie oświadczenie, w jaki sposób kandydat zamierza wykorzystać nabyte na kursie wiadomości — skierowywać należy wraz z poparciem miejscowych instytucji samorządowych lub społecznych — do Centralnej Doświadczalnej Stacji Jedwabniczej w Milanówku pod Warszawą.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **W sprawie zgłoszeń do Arcyb. Seminarjum Duchownego w Gnieźnie** Kandydat zgłaszający się do seminarium winien przedstawić się osobiście ks. rektorowi i przedłożyć: 1. wniosek o przyjęcie, zaadresowany do J. E. Ks. Kardynała Prymasa, 2. gimnazjalne świadectwo dojrzałości typu klasycznego albo humanistycznego, a jeśli kandydat po maturze już studiował we wyższym zakładzie, pozytywne świadectwo z tych studiów, 3. świadectwo chrztu św., 4. świadectwo bierzmowania, 5. zyciorys. Wszyscy kandydaci pod względem zdrowia badani będą przez zakładowego lekarza; termin badania lekarskiego poda się im przy zgłoszeniu.

— * **Ze Związku Inwalidów Wojennych.** Na liczne zapytania wyjaśniamy, że skreślony dekretem p. prezesa sądu apelacyjnego w Poznaniu z dnia 6. 2. 32 r. (Prez. 16672/32 B.) z listy zaprzysiężonych rewizorów, były przewodniczącą głównej komisji kontrolnej Związku Inwalidów Wojennych R. P. w Warszawie, p. Feliks Stepniowski, został wyrokiem głównego sądu koleżeńskiego Związku Inwalidów wykluczony z organizacji inwalidzkiej i tamsam niema już prawa w żadnej formie występować w imieniu Związku Inwalidów Wojennych, Wielkopolski Zarząd Wojewódzki Związku Inwalidów Wojennych R. P.

— * **Wycieczka w góry Rumunji i nad morze Czarne.** Polskie Tow. Krajoznawcze — Touring - Klub w porozumieniu z Polskim Towarzystwem Tatrzańskim organizuje dla członków tych stowarzyszeń 4-tygodniowy obóz turystyczny w górach Rumunji i na wybrzeżu morza Czarnego. Wycieczka uda się koleją przez Lwów i Wroclaw w Alpy Rodniańskie, zwiedzi Bukowinę, Wschodni Siedmiogród, Alpy Transylwańskie, Sinaia, Bukareszt, Konstancę i wybrzeże morza Czarnego, poczem powróci koleją przez Czerniowce i Kołomyje do Warszawy. — Wyjazd wycieczki z Warszawy po południu 2 lipca, powrót do Warszawy 31 lipca w czwartek. Całkowity koszt wycieczki od 450 do 500 zł. Informacje szczegółowe i zapisy w biurach Polskiego Tow.

Dla oczyszczenia krwi pijcie rano przez kilka dni z rzędu szklankę naturalnej wody gorzkiej „Franciszka - Józefa”. Zadać w aptekach i drogerjach. nw 10247

Stowarzyszenie Młodzieży Obywatelskiej

Poznań-Śródmieście

urzęduje w sobotę, 30 kwietnia 1932 r.

BAL WIOSENNY

z różnymi niespodziankami wiosennymi, w sali Domu Królowej Jadwigi, Aleje Marcinkowskiego 1.

Początek o godz. 20. Strój wiosenny — dowolny.

Na powyższy bal zaprasza Zarząd wszystkich sympatyków S. M. O., dając gwarancję solidnego i wesołego spędzenia wieczoru. zw 14447/8

Krajoznawczego, Warszawa, ul. Karowa nr. 31, lub Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, Warszawa, ul. Żórawia 9 od 1 maja do 21 maja rb.

— * **Bacność Legion Wielkopolski** Zbiórka całego Legionu ze sztandarami w umundurowaniu w dniu święta 3 Maja o godz. 8,30 rano na placu Bernardyńskim celem udziału w nabożeństwie i defiladzie.

— * **Bacność Powstańcy i Wojacy I. Okręgu** Zbiórka I. Okręgu w umundurowaniu ze sztandarami w dniu 1 maja o godz. 8,20 przed kinem „Apollo” w Górczynie; 3 maja o godz. 8,30 na placu Bernardyńskim; 5 maja o godz. 8,30 na placu Bernardyńskim. Komenda.

— * **Katolickie Towarzystwa Robotników Polskich** Okręgu poznańskiego miejskiego wezmą udział w uroczystym obchodzie 3 Maja. Msza św. odbędzie się o godz. 9,30 na Stadionie Miejskim — Błonia Wileckie. Zbiórka wszystkich Tow. Rob. o godz. 9 przed wejściem do Stadionu.

— * **Dyrekcja Poznańskiej Kolei Elektrycznej** komunikuje, że biuro w celu sprzedaży znaczków tramwajowych czynne będzie w sobotę 30 bm. do godz. 15, zaś w niedzielę, dn. 1 maja od godz. 10 do 12 przed południem.

— * **Bank Polski, Oddział w Poznaniu**, zawiadamia, że w okresie od dnia 2 maja

Głowa o mur

Dlaczego „głowę” i dlaczego „o mur”?

Lulo jest nieraz taki wścibski, że człowieka może wprowadzić w porządek zakłopotanie. Człowiek do głowy zachodzi, skąd mu się takie pytania biorą.

Wczoraj naprzykład. Pokazał palcem na stronę „Wiadomości potocznych” u dołu po prawej, a potem pyta wprost:

— Powiedz-no mi, dlaczego „głowę” i dlaczego „o mur”?

— Coś mu przecież trzeba odpowiedzieć, a Lulo nie da się zbyć byle czem. Myślę więc chwilę, a potem zaczynam:

— Posłuchaj. Zaczniemy od końca. Ten mur oznacza oczywiście cały stek nonsensów dnia codziennego. Komornik zajął komuś za niezaplacenie procentu od zaległości podatkowej, w kwocie trzech złotych, groszy dwudziestu siedmiu, wspaniałą fortepian Bechsteina, wartości trzech tysięcy złotych; bilet kolejowy z Poznania do Tułigłówek kosztuje 13 złotych, a z powrotem 13 złotych i 30 groszy; do tramwaju można brać w Poznaniu na bilet małe dziecko, natomiast jeżeli się jeździ na miesięczną kartę, dziecko musi płacić cały bilet; cukier w kraju kosztuje tyle razy więcej, niż ten sam cukier, wywożony za granicę... I tak dalej i dalej. Oto cegiełki, składające się na mur, o który trzeba walić...

— Dobrze, ale dlaczego akuratnie głowę?

Złość mnie wzięła.

— Lulu, nie ciągnij mnie za język, bo możesz tego potem żałować...

— No, proszę bardzo, mów.

— Otóż dlatego — ciągnę z zabójczym chłodem — że głowa u ludzi jest zwykle najtwardszą częścią ciała...

— Zwykle? Nie zawsze?

— O nie, na przykład u tych, którzy mają wodę w głowie...

Lulo milczał przez chwilę, a potem rzekł cichym głosem:

— O romantyku-optimisto...

— Dlaczego? Że chce rozbić mur?

— Nie. „e chcesz go rozbić głową”

Złośliwe bydle. Hirek.

do 30 września rb. kasy banku będą otwarte dla publiczności od godz. 8 do 13, a w soboty do godz. 12.

— **Biblioteka T. C. L. im. J. I. Kraszewskiego**, ul. Wrocławska 17, otwarta codziennie od godz. 12—13 i od 16—19; w soboty od 12—15. Kaucja 3 zł, abonament 150 zł, wpis 50 gr. Członkowie T. C. L. korzystają z książek bezpłatnie. Wpis do T. C. L. w Bibliotece.

— **Bacność Hallerczyści!** Zarząd Placówki Poznań, Związku Hallerczyków wzywa do licznego udziału w uroczystości 10-lecia Towarzystwa Powstańców i Wojaków im. Antoniego Andrzejewskiego Łazarz - Górczyn, która odbędzie się w niedzielę 1 maja. Zbiórka o godz. 8.30 w Kinie „Polonia”, ul. Marsz. Focha 177. Jednocześnie bierzemy gremjalny udział w dniu 3 Maja. Zbiórka na placu Bernardyńskim o godz. 8.30.

— **Podatek przemysłowy.** Magistrat zawiadamia płatników podatku przemysłowego od obrotu, że stosownie do art. 80 ustawy o państwowym podatku przemysłowym z dnia 15. 7. 1925 wyłożono imienne listy płatników podatku przemysłowego za rok 1931 do publicznego wglądu. Listy te przejrzyć można do dnia 26 maja rb. w pokoju 10, II p. biura podatkowego przy ul. Nowej 10.

— **Zarząd główny Wlkp. Zw. Kół Śpiewaczy** od 30 kwietnia rb. przenosi biuro sekretariatu z ulicy Marsz. Focha nr. 50, na plac Wolności 17, II p. (nad cukiernią „Wielkopółka”) telefon 56-97. W roku bieżącym przypada 60-ta rocznica śmierci największego pieśniarza polskiego Stanisława Moniuszki. Na związkowym zebraniu delegatów Wlkp. Zw. Kół Śpiew. zapadła uchwała, aby wszystkie Kola związkowe urządziły obchód, na którego program złożyć się mają: nabożeństwo, pochód, oraz uroczysta akademja z referatem i częścią muzyczną, obejmującą wyłącznie utwory Moniuszki. — Z tej okazji wydał zarząd główny jednogłosowy śpiewnik, zawierający 25 pieśni Moniuszki. Cena 50 gr. Zamówienia nadsyłać należy do sekretariatu Wlkp. Zw. Kół Śpiew., plac Wolności 17, II p. Wysyłka tylko za zaliczką lub poprzednim nadaniem należności.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Z targu.** Dnia 29 b. m. na placu Sapiieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3,20—3,40 zł; masła mleczarskiego 3,20—3,40 zł; twarogu 0,60—0,80 zł; mendel jaj 0,90—1,00 zł; litr śmietany 1,50—1,80 zł; litr mleka pełnego 20—24 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 1,40 do 1,60 zł; słoniny wędzonej 2,00 do 2,20 zł; wieprzowiny 1,40—2,00 zł; wołowiny 1,20 do 1,80 zł; cielęciny 1,20—1,80 zł; skopowiny 1,60—2,60 zł; koziny 0,90—1,40 zł; smalcu 2,60—2,80 zł; za drób: kura 2,50 do 4,00 zł; perlica 3,00—3,50 zł; kaczka 3,00

Wilda

Dla wygody abonentów południowej części Wildy utworzyliśmy filję naszego wydawnictwa w kiosku

p. Antoniego Tomaszewskiego
przy ul. Górna Wilda 114
narożnik ul. Pamiątkowej.

Abonentów tej części Wildy prosimy o zwracanie się odtąd z wszelkimi sprawami, dotyczącymi wydawnictwa naszego, do powyższej filii, która załatwia wszelkie sprawy, a mianowicie: ogłoszenia, oferty, abonament, reklamacje i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy. Ceny oryginalne bez żadnych dopłat.

Administracja.

do 5 zł; gęś 7—11 zł; para gołębi 1,20 do 1,40 zł; królik 1,30 do 1,60 złotych; bażant 4,50 złotych; para kurcząt 3,50 do 6,50 zł; za ryby: 1 kilogram karpia 3,00 do 3,20 zł; lina 3,00—3,20 zł; okonia 1,20—1,60 zł; karasia 2,00—2,80 zł; białych ryb 0,80 do 1,60 zł; sandacza 4,00—4,60 zł; 1 kg. leszcza 2,40 zł; 1 kg. suma 2,40; 1 kg. szczupaka 3,00—3,20 zł; za ryby śniecie 60—80 gr; mniej. Płaconó za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; cebuli 0,30—0,40 złotych; szpinaku 50—60 gr; 1 kg. jarmużu 30—40 groszy; 1 kilogram bobu 1,20 zł; główka włoskiej kapusty 15—30 gr; białej 15—30 gr; modrej 30—50 gr; 1 kg. marchwi 20 do 30 groszy; 1 kilogram seleru 40—50 gr; pietruszki 30—50 gr; por 40—50 gr; brukselki 60 groszy; owoce: 1 kilogram jabłek 1,00 do 1,80 złotych; owoców suszonych 0,80—2,00 zł; grzybów suszonych 4,00—8,00 zł; 1 kg. rabarberu 0,80—1,00 zł; 1 pęczek rzodkiewek 20—35 gr; główka zielonej sałaty 20—30 gr. — Targ ożywiony. Ceny bez zmian. (hu)

KRONIKA SĄDOWA

— **Za nielegalną transakcję mieszkaniową.** Przedmiotem rozważań sądu była onegdaj sprawa M. Dybskiego, który wiedząc o tem, że będzie eksmitowany, wynajął swe mieszkanie innej osobie za 1200 zł. W pierwszej instancji Dybski zasądzony został na 6 miesięcy więzienia. Karę tę zawieszono mu na 3 lata, o ile poszkodowanemu w ciągu 6 miesięcy zwróci pobrane pieniądze. Sąd apelacyjny, do którego się odniósł oskarżony, zatwierdził wyrok pierwszej instancji z tem, że winną kwotę zwrócić ma nie w 6 miesiącach, w 3 latach. (z)

będą srebrne gody małżeńskie pp. W. Kłosowie i pp. inż. Jezierscy z Czempinia. — (Z Tow. Pań św. Wincentego.) We wtorek 26 bm. odbyło się walne zebranie Tow. Pań św. Wincentego. Wybrano zarząd w składzie takim samym, jak w ub. roku. (K)

— **Koźmin.** (Wykłady o fotografii.) Sekcja foto-amatorów przy Klubie Radio i Fotoamatorów urządziła kilka wykładów z dziedziny tajemnic fotografii, które przeprowadza p. prof. Magdziński. — Wykłady odbywają się w szkole powszechnej. Wstęp wolny.

— (Wystawa robót ręcznych.) Po przeprowadzeniu kursu robót ręcznych Żeńskiego Tow. gimn. Sokół, pod fachowym kierownictwem prezesa p. Kulowej, odbędzie się od 1 do 3 maja w sali p. Mrozkowiaka wystawa robót ręcznych.

— (Z rady miejskiej.) Po odczytaniu porządku obrad przedstawił przewodniczący p. dyr. Paryzek nowo mianowanego zastępcę burmistrza p. dyr. Wilhelma Gałaskę w myśl dekretu p. wojewody. — Następnie p. burmistrz Gałaska odebrał przysięgę od p. Hugona Schneidra, który dekretem województwa zamianowany został komisarzem członkiem magistratu. Ponieważ województwo zamianowało komisarzowego członka magistratu w osobie p. Schneidra, skreślono z porządku obrad „wybór członka magistratu” i oddłożono do następnego posiedzenia. W myśl zmiany statutu o opłatach za zwolnienie od obowiązków w Przymusowej Straży Pożarnej pobierać się będzie od osób przy dochodzie do 400 zł — 3 zł, do 2400 zł — 6 zł, ponad 2400 zł — 12 zł. Uchwalono preliminarz budżetowy na rok 1932-33 w dochodach i rozchodach na 147 580 zł. Następnie uchwalono skreślić wolne mieszkanie, opał i światło dla burmistrza oraz pobierać z dniem 1 kwietnia rb. 75 zł dzierżawy od zajmowanego mieszkania przez zawieszoną w urzędowaniu burmistrza p. Zdaniewicza. (sa)

— **Leszno.** (Nieznany samobójca.) Jak dotąd nie udało się jeszcze wysledzić, kim był denat., który onegdaj rzucił się pod pociąg w Lesznie. Mógł mieć lat około 45, był ubrany bardzo ubogo. — Nad miastem naszym od pewnego czasu zawisła bardzo niezdrowa atmosfera. Ciągłe powtarzają się zabójstwa i samobójstwa. — Krążą też po mieście pogłoski o rewizjach u znanych tu osób, rzekomo w związku z aferą Ukrainki. Coś niedobre się dzieje w naszym grodzie.

— (Nieszczęśliwy wypadek.) Podczas popołudniowego przedstawienia w cyrku

Sprzeniewierzenia w Kasie Oszczędności w Szubinie

W Komunalnej Kasie Oszczędności w Szubinie ujawniono sprzeniewierzenia, których dopuszczał się systematycznie urzędnik wspomnianej kasy Zygmunt Nawrocki. Dopuszczał się on sprzeniewierzenia z konta p. Józefa Pawełczaka z Szubina na sumę 10 470 zł oraz podjął nieprawnie z konta p.

Stanisława Jurka z Jabłonowa w pow. szubińskim 800 zł. Nawrocki dopuszczał się systematycznych nadużyć w ciągu roku 1931, manipulując sumami na kontach wyżej wymienionych właścicieli kont. Nawrockiego odstawiono do więzienia sądowego w Szubinie. (k)

Staniewskich spadła jedna z artystek z wysokości 4 metrów na arenę. Ofiarę zawodu odwieziono do szpitala, skąd ją jednak po opatrunku doraźnym zwolniono do domu. (s)

— **Mogilno.** (Krwawa omyłka?) Dnia 22 kwietnia wieczorem o godz. 8,15, podczas wyjazdu ze stacji Mogilno pociągu towarowo - tranzytowego, zostali postrzeżeni 17-letni chłopcy Jan Lasecki i Edmund Tylkowski, synowie kolejarzy. Pociąg był konwojowany przez policję z Poznania. Wypadek zdarzył się tuż za dworcem. Policja strzelała, uważając wymienionych mylnie za bandytów, usiłujących obrabować pociąg. Jeden z policjantów strzelił z pociągu trzy razy i jeden strzał ranił Jana Laseckiego w lewą rękę i bok, zaś jego kolega Edmund Tylkowski został ugodzony w okolicę serca.

Hulaszcza trójka

W Banku Potockich, Kwileckich i Ska w Katowicach zatrudniony tam 17-letni Alfred Wojcik z Katowic dokonał kradzieży na sumę 8.400 zł i wraz z kolegami Józefem Ryngiem lat 19 i Ledwonem Maksymilianem lat 25 zbiegi, ukrywając się przez kilka dni w Poznaniu, prowadząc życie hulaszcze. Wojcik i Ryng zostali przyłapani przez posterunek P. P. w Sokolnikach, pow. wieluńskiego, zaś Ledwoń, który zdołał zbiec, został przyłapany przez posterunkowego P. P. na stacji kol. Wieluń.

Aresztowanym odebrano pozostałe 3.000 zł, które były zakopane w lesie czastorskim na terenie posterunku P. P. Sokolniki, pow. wieluńskiego.

Po wstępnej dochodzeniu hulaszcza trójka odstawiona została dnia 27 b. m. o godz. 13,51 pociągiem do Katowic do dyspozycji tamt. władz sądowych. (obs.)

Nieszczęśliwych odstawiono do szpitala, z którego jednak Lasecki po opatrunku wrócił tego samego dnia do domu, natomiast Edm. Tylkowski po operacji zmarł dnia następnego w południe. Na miejscu wypadku policja tut. z komisarzem policyjnym z Gniezna spisała protokół. Tragiczna omyłka wywołała w mieście podniecenie i różne komentarze. (um)

— (Praca Młodych Polek.) W niedzielę 24 bm. odbył się kurs dla naczelniczek okręgu mogileńskiego w ognisku Młodych Polek. Otwarcie kursu nastąpiło o godz. 10,30. Ks. patron Kubicki powitał zebrane druchny. Referat o wychowaniu fizycznym wygłosiła prezeska okręgowa Kausówna. Omawiano następnie przygotowania do zlotu okręgowego, który odbędzie się w Wylatowie. Po południu naczelniczka okręgowa Balcerowiczówna przeprowadziła gry ruchowe z druchnami pozamiejscowymi i siatkówkę. W kursie tym udział brało 18 uczestniczek z okręgu mogileńskiego. Kurs zakończono wspólną herbatką.

Nagły zgon na dworcu kolejowym

Na dworcu kolejowym w Zbąszyniu zmarł nagle w dniu 28 bm., pełniący służbę w ambulansie pocztowym pociągu Zbąszyń-Berlin, urzędnik niemiecki Richard Wisser z Berlina. O zgonie powiadomiono natychmiast władze niemieckie. (k)

Śmierć przez lekkomyślność

Tragiczny wypadek wydarzył się w Tarkowie w pow. inowrocławskim. Rolnik Herbert Reiner manipulował rewolwerem, w pewnej chwili padł strzał i pocisk utkwiał w mózgu, wskutek czego nastąpiła śmierć na miejscu. (k)

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

— **Barcin.** (Z rady miejskiej.) Ostatnie posiedzenie rady miejskiej nie obfitowało w ważne sprawy. Uchwalono sprzedać p. Czesławowi Koźmickiemu parcelę budowlaną przy ul. Cmentarnej. Jako członków do komisji opieki społecznej wybrano na dalszy 3-letni okres pp. Franciszka Danielewicza oraz Czesława Reinkego. Dłuższą dyskusję wywołał wniosek Ochotniczej Straży Pożarnej o sprolongowanie spłaty pożyczki. Postanowiono udzielić prolongacji do dnia 1 stycznia 1933 r. Zaakceptowano jeszcze uchwały komisji opieki społecznej w sprawie wsparć ubogich.

— (Z zebrania prezesów.) Z inicjatywy burmistrza p. Tyczewskiego odbyło się w dniu 22 bm. w salce posiedzeń magistratu zebranie prezesów. Ustalono następujący program obchodu święta narodowego 3 Maja. O godz. 8,45 zbiórka wszystkich stowarzyszeń ze sztandarami przed szkołą, poczem o godzinie 9 nastąpi wymarsz z orkiestrą do kościoła na uroczyste nabożeństwo. Towarzystwa ustawia się według starszeństwa. Po nabożeństwie wyruszy pochód na rynek i w ulicę Dmowskiego, gdzie przed ratuszem odbędzie się defilada. Uroczysta akademja w szkole zakończy przedpołudniową uroczystość. W południe koncertować będzie na rynku orkiestra strażaków. Po południu odbędzie się w strzelnicy „Sokoła” zawody lekkoatletyczne członków P. W. i W. F. oraz inne uroczystości, zorganizowane przez Towarzystwo Powstańców i Wojaków, a następnie zabawa taneczna.

— (Z życia kolejarzy.) Onegdaj odbyło się posiedzenie kolejarzy, na którym postanowiono zorganizować własną kolejową straż ogniową. Naczelnikiem tej straży wybrano naczelnika stacji p. Antoniego Hildebrandta, zaś komendantem p. Tadeusza Kwaśnika. Straży tej — chociaż w mieście naszym istnieje już obowiązkowa i ochotnicza straż ogniowa — życzyć należy jak najlepszego rozwoju. (Es)

— **Czempin.** (Z harcerstwa.) Święto patrona harcerzy obchodzili w ubiegłą niedzielę tutejsze drużyny harcerskie bardzo uroczystie. Podczas mszy św. członkowie, drużyny żeńskich i męskich przystępowali do komunji św. a ks. dziekan Ruszczyński przemówił do zebranej młodzieży. Po południu na dziedzińcu szkoły powszechnej odbyły się pisy, i śpiewy przy ognisku.

— (Osobiste.) Dnia 30 bm. obchodzić

Czy będą redukcje w fabryce fajansu w Chodzieży?

Wstrzymanie zamówień z Holandji

Jedyną w Wielkopolsce, a jednej z największych w Polsce, fabryce fajansu firmy Mańczak w Chodzieży zagraża ciężki cios. Fabryka ta eksportowała przeszło 50 procent swych wyrobów do Holandji i poczyniła w związku z tem dostawami odpowiednie inwestycje w swych urządzeniach kosztem poważnych sum.

W ostatnim czasie rząd holenderski ograniczył import fajansu, a między innymi także fajansu wyrobu polskiego, na czem najwięcej ucierpi fabryka

Mańczaka w Chodzieży i pracujący w niej robotnicy. Dotychczas bowiem fabryka zatrudnia około 650 robotników, a wobec ograniczenia przez rząd holenderski kontyngentu przywozowego, fabryka zmuszona będzie pozbyć się co najmniej połowy robotników.

Firma zwróciła się do inspektoratu pracy i państwowego instytutu eksportowego, które czynią starania w kierunku cofnięcia zarządzenia rządu holenderskiego. (z)

Jeszcze o buncie więźniów w Koronowie

„Gościna” więźniów świętokrzyskich — Ważny drobiazg: brak pieniędzy w kasie sądowej

Więzienie koronowskie jest przeznaczone dla więźniów skazanych na kary ciężkiego więzienia. Obecnie przebywa w niem około 50 zbrodniarzy skazanych na bezterminowe ciężkie więzienie, oraz kilkaset innych, skazanych na kary wieloletnie. Bunt więźniów przygotowywał się już od kilku dni, a pierwsze objawy fermentów wśród skazańców dały się zauważyć w dniu 22 bm., w którym to dniu odbywał się w sądzie koronowskim proces przeciwko kilkunastu więźniom, oskarżonym o udział w buncie poprzednim. W procesie tym skazano kilku przywódców poprzedniego buntu na dodatkowe jedno- lub kilkumiesięczne kary. Jako świadkowie występowali trzej „lokatorzy” więzienia świętokrzyskiego. Jeden z nich ma do odbycia karę 15 lat ciężkiego więzienia, dwaj inni są w więzieniu świętokrzyskim osadzeni na dożywocie. Ponieważ w dniu rozprawy sądowej w kasie sądu zabrakło pieniędzy, trzech tych „kolegów” nie odesłano z powrotem do więzienia świętokrzyskiego, lecz umieszczono tymczasowo w więzieniu koronow-

skiem. Zdaje się, że obecność w Koronowie takich trzech „wybitnych gości” podzielała na więźniów koronowskich tak, że powtórzyła bunt zeszłoroczny; niewątpliwie też ci trzej świadkowie pobudzili „kolegów” koronowskich do oporu i nieposłuszeństwa. Niepokoje w więzieniu trwały przez całą dobę. Zrazu straż więzienna pod kierownictwem naczelnika p. Nowakowskiego panowała nad położeniem, jednak w czwartek rano na żądanie prokuratora sądu okręgowego p. Turasiewicza, przybyła pomoc policji w ilości 20 urzędników. Rzecz zrozumiała, że przy uśmierzaniu buntu nie obeszło się bez poturbowania kilku oporniejszych i bardziej niebezpiecznych więźniów. Uszkodzeń w urządzeniach więziennych jednakowoż uniknięto. Dziś w więzieniu koronowskim panuje zupełny spokój. Przywódcy buntu są rozmieszczeni w oddzielnych celach, a reszta powróciła do zwykłego trybu więziennego.

Poprzednie przypuszczenie, jakoby przyczyną buntu było wprowadzenie nowego regulaminu, okazało się mylnem.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

NA GUST BERLIŃSKI

„PIĘKNA HELENA”... REINHARDTA

Berlin, 24 kwietnia.

Reinhardt, nie Offenbacha, to więcej niż pewna. Już przed rokiem w teatrze przy Kurfuerstendamm wystawił Reinhardt „Piękną Helenę” i już wtedy nie byłby się do niej Offenbach przyznał, tak była oblepiona ciężkimi sztukateriami w greckim niby to stylu, ale w berlińskim smaku. Obecne wydanie przyszło do Berlina via Londyn, gdzie Reinhardt dokonał nowej, Bóg wie której już z rzędu, inscenizacji, a raczej przeróbki, a teraz otrzymało, specjalnie dla Berlińczyków, końcowy akt, którego u Offenbacha wogóle nie ma. Nosi on tytuł „W dziesięć lat później” i przedstawia Helenę, porzuconą przez Parysa i wracającą z Menelaem do domu. Jest to bachanalja, której uczestnicy w oczach widza na obrotowej platformie opuszczają scenę wśród wiru, oślepiających światła i setek fikacyjnych nóg.

Wogóle balet, i „ewolucje” są najmocniejszą stroną tej przeróbki, która niewątpliwie tak wygląda, jak gdyby arcydzieło Offenbacha zachorowało na „elephantiasis”. Gdyby kto szukał z latarnią delikatnej parodii, i olimpijsko lotnych drwin z Olimpu, jakimi uniemiernieć się mistrz Jakob i jego libreciści, to nie odgrzebie nic z pod narzuconych warstw teatralnego wapna i farby, jaka pokrywa reinhardtowską „Piękną Helenę”. Koliber, skrzyczący się tęcza delikatnych kolorów, został zamieniony w olbrzymią wypchaną papugę. Oczywiście musiały ulec takiej samej operacji i muzyka. Muzyk wiedeński Korngold „opracował” ją, t. j. przypisał do smaku berlińskiego taką manierę, że gdyby istniał trybunał przed który można by go za to pociągnąć, to dostałby zapewne nie mniej, niż dziesięć lat ciężkiego więzienia z postem i twardym łóżem w każdej rocznicę premiery. — Nic nie pomoże, iż Helenę, istotnie piękną, jest pięknogłosa Jarmila Novotná. Offenbacha to nie uratuje.

Przed rokiem niewątpliwie oglądał sobie inscenizację reinhardtowskie znakomity krytyk włoski, Silvio d'Amico i opisał to, co widział. Za główny przykład posłużyła mu właśnie owa przedrocna piękna Helena. Aby określić swoje wrażenia, sięgnął do wielkiej berlińskiej kawiarni i tak niewątpliwie się streścił:

— Wielka kawiarnia berlińska jest zalana światłem. Bogate meble. Na stolikach lampki z kolorowymi abażurami, które zapalają się i gasną. Obok stoi telefon, którym można porozumieć się z tą czy inną pięknoscą, która usiadła na drugim końcu sali i rzuca w przestrzeń tęskne spojrzenia. Orkiestra, albo dwie, przygrywają do pęknięcia uszu. Ściany kapia od złota i malowideł. Błyszczą kryształ szklanek, lśni się porcelana i platery. Przepych, gwar, dźwięki. A tylko jednego nie ma: kawy. Bo ten płyn, który podają, nie jest przecież kawą!

Tak samo ma się rzecz z „Piękną Heleną” przez Reinhardta ubaleconą, zrewidowaną, wyszukaną, podklejoną, wyolbrzymioną — zakończył znakomity pisarz włoski. — Wszystko jest, tylko Offenbacha nie ma. A bez niego co począć?

Tak mówił Silvio d'Amico o tamtej, „małego formatu” genialności Reinhardta. Co by powiedział teraz? B. T.

Pisma nadesłane

„Orleń”, Nr. 7. Treść: Ks. dr. S. Janicki: Na pomoc braciom na obczyźnie. — Radzim: „Polskie ziemie niewywołane”. — T. Olasek: „Chce”. — X. Posadzy: „Pozdrowia Polskę”. — R. Łyczewski: „Wychochłtwo polskie”. — L. Kamiński: „Czemu to”. — M. Przybylski: „Plebiscyt w Prusach Wschodnich”. — A. Polńska: „Apel”. — R. Izyk: „Wspomnienia”. — Z. Jasiński: „Parodia”. — B. Scheibe: „Tatry”. — Do koleżanek. — Konkurs. — Harcerstwo. — Kronika sportowa. — Kronika szkolna. — Odpowiedzi Redakcji. — Rozrywki umysłowe. — Drobiazgi. — Łańcuch prasowy. — Komunikaty. — Adr. Red. Poznań, ul. 3 Maja 5, m. 11.

„Przegląd Graficzny, Wydawnictwo i Papiernictwo”. Nr. 16. Treść: Komunikaty. — J.: „Drukarskie liczby Pytagorasa”. — Tani akcydens”. — „Nowa ustawa o kosztach sądowych”. — S. Jarkowski: „Prasa w książnicach w Polsce”. — „Wyszkolenie dziennikarskie”. — Zagadnienie prasowe na łamach prasy. — „Właściwości papieru jako środka opakunkowego”. — Rozmaitości. — Wiadomości z firm. — Adr. Red.: Poznań, ul. Maszalarska 8.

ŻYCIE KULTURALNE

WYŻSZY KURS DZIENNIKARSKI
POWSTAJE WKRÓTCE W POZNANIU

Przy poznańskiej Wyższej Szkole Handlowej będzie od nowego roku szkolnego zorganizowany jednoroczny Wyższy Kurs Dziennikarski. Projekt i plan nauki uzyskał już zatwierdzenie władz warszawskich, tak że otwarcie Kursu nie stoi na przeszkodzie.

Kurs jest dostępny zarówno dla słuchaczy W. S. H. jak Uniwersytetu, oraz maturzystów pięci obojga. Wykłady, zorganizowane cyklami, będą obejmowały w zwięzłym zarysie wszystko, co jest potrzebne dziennikarzowi z zakresu najważniejszych i najaktualniejszych kwestyj społecznych na terenie gospodarczym, prawnym, historyczno-politycznym itd. Szczególniejszy nacisk będzie położony na problemy gospodarcze, które tak bardzo ciąży na życiu współczesnym, więc i w prasie muszą być traktowane obszernie i w sposób poglębiony perspektywą naukową. Nie zostanie wszakże na uboczu i dział estetyczno-kulturalny, równie jak historia prasy, jej socjologia itp.

Wykłady poruczone będą wybitnym siłom naukowym uniwersyteckim, oraz pozauniwersyteckim. Osobny dział stanowią mają dwa seminarja dziennikarskie, prowadzone przez dziennikarzy zawodowych. Wejdzie w ich zakres organizacja dziennika, technika redagowania pisma i układania numeru, praca publicystyczna i redakcyjna wogóle. Kurs jest przeznaczony zarówno dla tych, którzy mieliby zamiar poświęcić karierę zawodową dziennikarstwu, jak dla wszystkich, którzy pragną zapoznać się bliżej z kulami i maszyną „ósmego mocarstwa”. Dzisiaj każdy pracownik umysłowy wchodzi z prasą codzienną w styczność na różnych terenach. Znajomość dziennikarstwa jest więc pożyteczna i, ściśle biorąc, konieczna dla inteligencji zawodowej, pracowników gospodarczych itd., nie mówiąc już o tem, że poglębiony naukowy pogląd na kwestję bieżącą rozszerza ogólne wykształcenie w sposób którego przydatności i wagi nie potrzeba tłumaczyć.

Program kursu i skład prelegentów będzie później podany do wiadomości publicznej. Nowa instytucja powinna w swoim zakresie wzmocnić siłę przyciągającą Poznania jako centrum kulturalnego.

Z Tow. Przyrodników. Oddział lwowski odbył zebranie naukowe z odczytem prof. dr. Emila Godlewskiego p. t. „Życie i świat zewnętrzny”.

MUZYKA

„Naga kobieta” jako opera. Bywalczy teatralni starszego pokolenia pamiętają sztukę Henryka Bataille'a, „La femme nue”, która pod drastycznym tytułem ukrywała treść normalnego „trójkątowego” dramatu o tym typie, jaki w pierwszym dziesięciu lat tego stulecia wychodził z Paryża na podbój scen francuskich i obcych. Malarz, który ożenił się z modelką, zdradza ją z damą z towarzystwa, poczem rozchodzą się i każde zaczyna nowe życie. W paryskiej Operze Komicznej wystawiono teraz operę Henryka Février, osnutą na tle tej sztuki. Muzyka jest melodyjna, traci Massenetem i Puccinim w sam raz na tyle, aby przy porządnej robocie technicznej zyskać swemi melodiami posłuch u szerszych warstw publiczności. Role główne śpiewali: sopran p. Wiera Peeters, mezzosopran p. Perelli, tenora p. Friant. (pt)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Jeden z ostatnich. Z Krakowa piszą nam: Zmarł tu artysta malarz s. p. Edward Lepski. „Matejkowcy” są dawno na wymiaru. Z uczniów krakowskiego mistrza jeden, dzisiaj jubilat, przenieśli się w inne regiony sztuki oddawna, rzucając „wielkie maszyny historyczne” dla pejzażu i kompozycji innego typu. Inni, którzy pozostali przy tradycjach szkoły, są już na emeryturach albo też odchodzą właśnie, dożywszy sędziwego wieku i zupełnej w sztuce polskiej przemiany. Do takich należał s. p. Lepski, urodzony w r. 1854, a w dwudziestym roku życia uczeń Matejki w Krakowskiej Szkole Sztuk Pięknych, dzisiejszej Akademii. Pracował z mistrzem przy polichromowaniu kościoła Marjackiego, potem bawił dłuższy czas we Lwowie, na Litwie i Polesiu, na politechnice lwowskiej sprawował funkcje asystenta oraz zastępował przez jakiś czas prof. Marconiego, wreszcie otworzył szkołę malarstwa i długie lata ją prowadził. Zakończył życie jako nauczyciel rysunku w jednym z gimnazjów krakowskich. (kt)

Jutro

MĄDRY REJ, STARY

OLTARZ I MAŁA NAUKA

przez

ks. dr. Szczęsnego Dettloffa.

TEATR

Co grają we Lwowie? Teatr Rozmaitości w Domu Narodnym powtarza „Rozy” oraz Shawa „Mezallians”. W Wielkim gra się, w dniach wolnych od opery, „Czarne Ghetto, sztukę murzyńską znanego pisarza amerykańskiego O'Neill’a.

„SAMPANTER“, „PROSCHEN“, „SATSCHIRKEN“ itd.

(Jak język polski wpływał na niemiecczyznę w Prusiech)

Język polski wywierał i wywiera silny wpływ na język niemiecki w dawnych Prusiech Królewskich i Książęcych, w późniejszych Prusiech Zachodnich i Wschodnich, na dzisiejszym Pomorzu Polskim i w Prusiech Niemieckich.*)

Prusy Królewskie, później Zachodnie (West-Preussen), dziś Polskie Pomorze to przeważnie ziemie odwieczne polskie: kaszubska, pomorska, Prusy Książęce, potem Wschodnie, dziś niemieckie (Ostpreussen) to ziemie na zachodzie pierwotnie pruska a na wschodzie litewska, skolonizowana następnie przez Polaków (Pomorzan, Wielkopolan, a przedewszystkiem Mazurów) i Niemców, którzy tu napływali ze wszystkich stron Rzeszy. Może żadna inna prowincja w Polsce i Niemczech nie wykazuje takiej różnorodności językowej, to też potrzeba tu etymologii. Frischbier, Nesselmann, Trekwitz i inni wprowadzają prusko-niemieckie prowincjalizmy z zaginionych form pruskich lub litewsko-litewskiego, pomijając lub niedoceniając język polski. Tak np. Ziske ma być staropruskiem czisix (nie: czyzyk); Mogile, Mogelike stpr. lub litewskim; Zoch, „socha”, to wynalazek starych Prusaków; Bartsch nie polski bartsch lecz litewskie barsztis; Schuprine nie czupryna z polskiego lecz z litewskiego... Frischbier podaje często raczej formy rosyjskie i serbskie, nie polskie.

Wyrazy Polen „Polska”, Polak, Pollak, polnisch, polsch występują w niemieckich dialektach tego terytorium przeważnie z odcieniem ujemnym, pogardliwym. Na Mazurach polnisch-„katholisch”, deutsch-„evangelisch”. Podobnie niekorzystnie przedstawia się Kaschube „Kaszuba”. Przysłowie mówi: in Polen ist nichts zu holen, tymczasem to „nic”, to około 700 wyrazów wziętych z polskiego w jednym słowniku Frischbiera... Bez przedrostków i przyrostków polskich, jest przeszło 600 wyrazów, najwięcej na „k” i na „p”.

Przeważają ogromnie rzeczowniki. Czasowników około 50 naprzykład: gnatschen „ciasto gnieść”, gratschen „złe grać”, kaleschen „kaleczyć”, „blć”, kraddeln „kraść” (do: kradł), pitschen „upijać się”, proschen „żebrać” (do: proszę), reddeln „plewić” (do: radlić).

Przymiotników kilka: kus, kusig, „kusi”, lakomsch „łakomy”; przysłówek i wykrzykników po kilka: dalle, dalli „dalej”, pomale, pomade „pomału”, prosto, schiwo „żywo”.

Całe zdania, zwroty, przysłowia pochodzą z polskiego: Pademdonnek „padam do nóg”; panjebratsch „poufały”; panie bracie; Sampanter „tabaka”: sam pan tarł; Sabarje (ringen) za bary (mocować się); er ist das zehnte Wasser vom Kisse: dziesiąta woda po kielu; wie der Herr, so der Kram: jaki pan, taki kram; jedet Jaschken heft sin Kaschken: każda Kasia ma swego Jasia.

Wyrazy zapożyczone z polskiego pod względem znaczenia tworzą wielką grupę rolniczą, daleko mniejszą rybacko-flisacką; z polskich urzędów państwowych dawnych pozostało w języku niewiele; religja katolicka ma językowo pewną pozycję; charakterystyczne nastawienie ujemne przeważa. Tak w gwarach prusko-niemieckich (preussisch-deutsch) zachował się wiernie obraz polskiej kultury czysto ziemiańskiej, rolniczej, chłopskiej i szlacheckiej.

Weźmy wyrazy flisackie: Boidak; bajdak; Berlinka; Scheike; czujka;

*) Dotychczasowe prace o dialektach niemieckich i polskich (kaszubskich, zachodniopolskich i mazurskich) na tym obszarze, czasem bardzo cenne i podstawowe, nie wystarczają do ostatecznego przedstawienia tego zagadnienia. Na razie więc stawiam problem ogólnie, opierając się przedewszystkiem na Frischbiera „Preussisches Wörterbuch” (Berlin 1882-3), Förstemanna artykułu: „Slavische Elemente in deutschen, namentlich westpreussischen Mundarten”, w Aufrecht u. Kuhn „Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung” I, 1852 i swoich rozprawach p. t. „Wpływ języka polskiego na dialekty prusko-niemieckie” w „Pamiętniku księdza ku uczeniu J. Trętiaka” (Kraków, 1913) i w „Pamiętniku Instytutu Bałtyckiego” (Toruń, 1932, w druku).

Dubas, Dubbas: dubas; Flis, Flis, Flisak: flis; Karbatke: karbatka; Krewulle, krebulle: krzywula „wrega”; Prahm, Prahm: prom; Schimke, Dschimke: złomek, ziemek „flis”; Przedewszystkiem jednak wybijają się ziemiańskie: Keps, Köps: kopiec; Oborre: obora; Plon „ostatni sноп, wieniec”; plon; Puschlagn: poślad, Stodół, Stodół: stodoła. Wola, Wolka „wola na posiadłość”: wola; rośliny, las: Buber: bób, boher; Botschwin: boćwina; Bora, Borra, Burra, Boreck: bór, borek; Boruwke: borówka; Brunitschke: brusznica; Bulwe: bulwa; Grabowken „ziemiaki”: grabówki; Kuschke „gruska, krusza”; Kaschinnitz, Katschinnick: kacznica; Kalieschenstrauch: kalina...

Rybackie: Brodde: brodnia; Gommelka: gomółka; Gruchotka: gruchotka; Newod, Newot: niewód; Plawnika: pławnicza; Finsel, Fensel: węzeł „sieć”. Ryby: Czarn: czarna; Häsling: jaź; Kohpock: kielbik; Klische: kleszcz; Pisker: piskorz...

Z przedrostków polskich najważniejsze są: na-, naj-, pa-, po-, pod-, prze-, przy-, roz-, wy-, za-. Poborren: pobory; Podimne: podymne; Podkamor, Potkomor: podkomorzy; Wibranze: wybraniec; Satschirken: zacierki. Z przyrostków: -ak, -ec, -ek, -ik, -nik, -nia, -nika, -nska, a przedewszystkiem -ski: Kobolski „koziółek”: Kobold; Söffski „pijak”: saufen; Borowski: borówka; Potrschebowski: potrzebowski; Dwatschkowski „głupiec”: dwatsch; Koffitzki „staba kawa”: Kaffee; Miseritzki „biedak”: miser; Hamelinski „skopowina”: Hammel; Kodderinski: Kodder „szmaty”; Pucklinski „garbus”: Buckel; Kornuschevski „wódka”: Korn.

Polskie pośredniczy między prusko-niemieckim a ruskiem, łaciną, włoskiem, francuskim, greckim, wschodem i południem (tureckim, tatarskim, węgierskim). Liczne są również zapożyczenia wtórne z polskiego tj. dawne zapożyczenie niemieckie w polskim przechodzi z polskiego do niemieckiego dialektu: por. Berlinka z polskiego berlinka z „Berlinerin”, Fartuch z fartuch z „Vortuch”, Flis z flis z niemieckiego „Fliss”, Klaschtor z klasztor z „Kloster”, Post z post (czeskie z niem.), stimmwatschen z sztytmować z niemieckiego „stimmen”. Tak kultura polega na braniu i dawaniu.

Ruskie: Flinze, ros. blincy „placki”, bliny; Droschke „mały, wąski, krótki wóz”, dorożka; Hollottenzeug, holota (małorus.); Kosak, kozak (małorus.); Portken, portki (małorus.); Pischke „krupy jęczmieńne”, pyszka, (ros.) pyśka „ciasto”. Romańskie: Bandur, Pandur „derki chłopack”, ban-tura, pandura „lutnia kozacka” (wl.) pandura; Piddak, batog (wl.) batach-chio, batocchio?; Schone „ryba”, brzana, mrzana (i.) barbus, barben, muracna; Bulwe, bulwa, bulba „ziemi-niak (i.) bulbus; Schappke, czapka (fr.) chape, chapeau (i.) cappa; Kapuste, Kapustkraut, Kapuster, kapusta (wl.); Kaschlan, kasztelan (i.), Kaschlanka, kasztelanka; Kollatsch, Kollatz, Kolatsch, kolacja (i.) collatio; Koninik „kominiarz”, kasz. kominik (i.), Kamurk, Komurke, komórka; Komornik, komornik (i.); Kraten, kraty (wl. i. cratis); Patschorken, paciorki, (i.) pater.

Greckie: Grick, Gricken, Gritschan, Grötzan, Grützcanka, gryka, gryczanka z lit. to z rus. to z greck.; Gurke, dolno-niem. ogurke, p. ogórek (gr.)

Wschodnie: Boidak, bajdak (tureckie); Bolwan, balwan (tur.); Heidemak, hajdamak (rus., tur.), Heiduck, hajduk (weg.); Kantschuck, kańczug (tatar., tur.); Karbatsch (e), karbacz (tur.); Koltung, kołtun (tur.); Kontusche, kontusz (wschod.); Kukuritz, kukurydza; Kulback, kulbaka (tur.); Mayerka „czapka flisacka”, magierka „czapka węgierska”; Scharriwarri szarawary (pers.), Schabbel, szabla (tur.)

Dr. Adam Kleczkowski.
Poznań.

Książki nadesłane

H. G. Wells: „The Country of the blind” and other stories. Opr. dr. A. Kreusler i S. Stamm. Z przedmową prof. U. J. dr. R. Dyboskiego. Lwów — Warszawa 1932. Książnica-Atlas.

Artur Rapaport: „Słownik grecko-polski do wyboru z pieśni Homera”. Lwów — Warszawa 1932. Książnica-Atlas.

Kardynał Lepicier o spirytyzmie

Ks. Kardynał Lepicier, znakomity przedstawiciel Francji w Kurji rzymskiej, prefekt Kongregacji Zakonów i jeden z najwybitniejszych Tomistów doby obecnej, napisał dzieło o spirytyzmie pod tytułem „Le monde invisible” (Świat niewidzialny). Książka ta, pierwotnie napisana w języku angielskim (widocznie w pierwszej linii przeznaczona dla Anglii i Ameryki, gdzie niezwykle panoszą się spirytyzm), obecnie ukazała się, rozszerzona i uzupełniona po francusku, oraz przełożona na języki włoski i holenderski.

W pracy swojej dostojny autor rozpatruje zagadnienie spirytyzmu i nauk okultystycznych z punktu widzenia wiary chrześcijańskiej, wyczerpując to wszystko, co w tych sprawach mówi tradycja nauka Kościoła. W ten sposób udziela wyczerpującej odpowiedzi na pytania, jakie nasuwają się każdemu inteligentnemu katolikowi w związku z zagadnieniami okultystycznymi. Jakkolwiek autor jasno wykląda, co w tej sprawie mówią nauki teologiczne, zastrzega jednak, że wnioski jego nie należy uważać za oficjalne dogmaty Kościoła.

Chrześcijańska eschatologia, czyli nauka obejmująca również cuda, nie została w pracy powyższej poruszona. Autor bowiem chce badać tylko naturalną stronę zjawisk i scharakteryzować istotę spirytyzmu z punktu widzenia jego stosunku do praw fizycznych i właściwości duszy ludzkiej, a jednocześnie, analizując ściśle zjawiska spirytystyczne, wykazać, co w nich jest podstępem i oszustwem, a co faktem, który może być wytłumaczony działaniem sił realnych choć niewidzialnych.

Jeśli idzie o wykrycie tych ostatnich przyczyn, nie można przypisywać ich, jak to czynią spirytyści, działaniu

dusz zmarłych, albowiem z chwilą śmierci, t. j. z chwilą odłączenia się duszy od ciała — jak twierdzi autor — dusza traci możliwość kontaktu ze światem widzialnych istot ludzkich. Możliwym byłoby to jedynie przy bezpośredniej ingerencji Bożej. Wynikałoby z tego, że jedynie duchy szczerze, np. Aniołowie, mogłyby być źródłem zjawisk spirytystycznych. One bowiem jedne posiadają moc poruszania materii i świadomość naszego świata widzialnego. Wpływ ich rozpościera się na cały świat widzialny, przedewszystkiem na ludzką myśl, ludzką wyobraźnię. Jedynie sfera woli ludzkiej jest dla nich niedostępną. Że jednak dwa są rodzaje tych duchów: dobre i złe, nasuwa się pytanie, które mianowicie z nich mogłyby być przyczyną pewnych zjawisk spirytystycznych?

Ponieważ zjawy spirytystyczne przedstawiają się za dusze zmarłych, ponieważ ich wypowiedzania się często są niemoralne, a nauki tracą herezję, kardynał Lepicier dochodzi do wniosku, że kontakt nawiązywany na seansach spirytystycznych polega na obcowaniu z duchami złymi, które w ten sposób manifestują swój bunt przeciw Bogu z jedynym celem doprowadzenia do ostatecznego potępienia dusz.

Szczegółowe i interesujące wywody na temat hipnotyzmu i telepatji dopełniają dzieła.

Książka ks. Kardynała Lepicier przeznaczona jest w pierwszej linii dla czytelników obznajmionych z zasadami katolickiej filozofii i teologii, pouczającą jest jednak i dla przeciętnego czytelnika, bowiem autor nie ogranicza się tylko do podawania doktryny kościelnej, ale przytacza wiele z własnego doświadczenia, podaje wiele swoich własnych myśli i rad. (KAP.)

gdź w rejonie Dżisny, Dryssy i Wietrynowa napotykał silne strzaże sowieckie. Wpadł wobec tego na oryginalny pomysł przedostania się przez granicę wodą.

W wielkim tartaku w Jagodce nad Dźwiną w okręgu połockim postarał się o olbrzymią kłodę drzewa, w której zrobił wyłobienie, zaopatrzyl je w specjalne otwory do oddechania i popłynął z prądem rzeki do granicy polskiej.

Kłoc w którym znajdował się Aksakow, był już raz wyłowiony przez rybaków sowieckich i przymocowany do brzozy, lecz szczęśliwie w nocy Aksakow zdołał odwiązać kłoc i puścić się w dalszą drogę. W czasie podróży do płynącego kłoca zbliżyły się motorówki patrolowe sowieckie, które próbowały go zatrzymać, lecz po obejrzeniu strażnicy popychali go dalej. Szczegółowym trałem Aksakow dostał się do brzożów Polski.

A la papa

Fryzjer — No, chłopcze, jak ci mam przystryc włosy?

Piotruś — Jak tatusiowi, z dużą dziurą na środku głowy.

(Canard Enchaîné.)

Nie było jeszcze takiej imprezy...

Nie było jeszcze takiej imprezy Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo parafii św. marcińskiej, która nie wywołała najwyższego zadowolenia wśród uczestników. Pod tym względem imprezy Pań parafii św. marcińskiej posiadają już swoją jak najlepszą tradycję, zasłużoną sławę. Na wyżynie tej ustalonej tradycji stać będzie i t. zw. „Podwieczorek”, który wspomnianie panie urządzały w dniu 5 maja w Białej Sali Bazarowej. Będzie to Podwieczorek w pełnym tego słowa znaczeniu literacko-artystycznym, utrzymany w stylu najwytworniejszym. Sygnalizując dziś tę wiadomość, jutro podamy bliższe szczegóły, które — powiedzmy — zelektryzują wszystkich.

Cyrk Staniewskich w Poznaniu

W dniu wczorajszym rozpoczął swe występy w Poznaniu, znany już Poznaniowi cyrk braci Staniewskich.

Cyrk Staniewskich zjeżdża do Poznania od szeregu już lat a mając zawsze pełnowartościowe programy, potrafił wyrobić sobie odpowiednią opinię. Nie też dziwnego, że mimo chłodu i ostatnich dni miesiąca, cyrk był na wczorajszej premierze wypelniony. Publiczność, która przybyła podziwiać ten rodzaj sztuki, nie zawiodła się. Program b. obszerny, jest tak ułożony, że musi sprostać wymaganiom widza. Czegoż nie było na wczorajszym przedstawieniu? Była doskonała trefura lwów kpt. Proske'a, były charty królewskie pani Strepetow, były psy, konie i „słonie”, duetu Williams, wreszcie trefura koni z wolnej ręki 70-letniego dyr. Cinisseli'ego. Na pierwszy plan wybiły się oczywiście występy akrobatyczne rodziny ikarzyków Krema oraz duetu „2 Pomi”. Piękne widowisko napowietrzne stworzyły „żywe motyle” — tria egzotycznego sisters Balzer.

Ostatni punkt programu, akrobatyka 8 Węgrów byłaby dobra, gdyby nie — kóstiumy narodowe. Wyobraźmy sobie naszą piękną krakowiankę wyprawiającą w swoim slicznym stroju jakieś półtora salta. Wygląda conajmniej komicznie.

Orkiestra dobra, organizacja miemy nadzieje, że w dalszym również dobra, chociaż przedstawienie premjerowe rozpoczęło się z dość znacznym opóźnieniem.

B. P.

Wygrane premjówki P. K. O.

25 bm. odbyło się w P. K. O. losowanie książeczek premjowych serii II. Premje w kwocie 1000 zł. padły na następujące numery:

50155 50517 50793 51058 51176 53142 53742
54367 54502 54693 54911 55098 55171 55986
56353 57076 57243 57675 57725 57983 58636
59466 59557 59954 60935 61738 62769 63078
64118 64605 64623 66966 68087 68118 68083
70264 70398 70843 71297 73158 73263 73421 73424
74518 74894 74848 75009 77685 77833 78210
78349 78429 78266 79427 79495 79976 80048
80059 80372 81057 81089 81500 81884 82111
82294 82500 83569 83637 83838 83937 84166
84247 84460 85435 86001 86718 87248 87664
87744 88012 88205 88342 88898 89483 89624
89633 89674 89793 90355 90357 90553 91109
91317 91394 91866 92278 92536 92590 92602
93033 93255 94248 94805 94886 95364 95624
95941 97598 98413 98894 99242 99594 99601
99670 99788 99871 99924 100184 101081 101299

101710	101718	102435	102491	102590	102622
102631	102636	103538	103976	104605	104408
104575	104607	104768	104888	105551	105824
106817	107497	108167	108345	108382	109021
109259	111022	111222	111675	112396	113590
113700	114241	114375	114571	114572	114616
114656	114668				

Rozkład lotów P. L. L. „L O T”

Odlot do Gdańska przez Bydgoszcz o g. 15.50, przylot z Gdańska przez Bydgoszcz o g. 9.40.
Odlot do Warszawy 10.00, przylot z Warszawy 15.30

zw 14 388

SPORT

Lekka atletyka

W związku z rozgłoszeniem dyskwalifikacji Nurmiego i odmowy uznania tej uchwały przez związek fiński — zarząd bałtyckiego związku niemieckiego opublikował list otwarty do Nurmiego, w którym zadaje mu jako osobie zainteresowanej następujące pytania: Czy Nurmiego biegając w Gdańsku żądał 300 dolarów, czy je otrzymał, odmawiając zarazem podpisania odpowiedniego pokwitowania i czy dostał należne mu 80 dolarów na utrzymanie? czy prawdą jest że nie uregulował rachunku hotelowego mimo nalegania właściciela lokalu? czy otrzymał za swój start w Królewcu w dniu 4 października 400 dolarów? czy prawdą jest, że „Warszawianka” w Warszawie za pośrednictwem „Gedani” ofiarowała mu 400 dolarów za start? Autorzy listu proszą, aby Nurmiego odpowiedział na powyższe pytania. Oba starty Finna w Niemczech odbyły się z inicjatywy prywatnych firm. Wobec upadku lekkiej atletyki w okręgach nadbałtyckich zainteresowały się one sprawą, proponując starty w Królewcu, za które — jak twierdzą — obecnie przedstawiciele związku niemieckiego — Nurmiego pobrał wymienione w pytaniach kwoty. (tel. wł.)

O puchar Davisa

Przed meczem Holandia i Polska. Holendrzy przygotowują się do tego spotkania nadzwyczaj starannie. Po meczu z Belgią, w którym ulegli, rozgrywane są w Holandii spotkania eliminacyjne. Ostatnie przyniosły następujące wyniki: Leembruggen pokonał Knaapperta, a Timmer — Koopmana. Gra Leembruggena wywołała dużą krytykę; spotka się on jeszcze z Huganem. Zdecydowano, że Timmer przyjedzie do Warszawy, natomiast udział Koopmana nie jest jeszcze zdecydowany.

W pierwszym dniu spotkania Ameryka i Kanada zwyciężył Vines (A) Wrighta (K) po zaciętej walce 8:6, 3:6, 6:4, 3:6, 6:2 oraz Allison pokonał Rainville (K) 6:2, 6:4, 6:4. (tel. wł.)

Pływanie

Świetny wynik na 200 mtr. st. kl. osiągnął Francuz Cartonnet uzyskując czas 2:44.6. (tel. wł.)

Piłka nożna

„Legja” warszawska dzięki świetnej kondycji, grze zespołowej, oraz technice jaką dysponuje cała drużyna, uplasowała się już w ubiegłym roku na szczytnym miejscu w tabeli mistrzowskiej. Tegoroczne wyniki wszystkie przemawiają za tem, że „Legja” ma wszelkie dane na trwałe utrzymanie przodującego miejsca w tabeli. Jak się dowiadujemy, ze względu na ważność rozgrywek z „Warią”, przybędzie w swoim najsilniejszym składzie już w sobotę do Poznania, by należycie wypoczęta stanąć na boisku „zielonych” przy ul. Rolnej w niedzielę o godz. 17. Przedsprzedaż biletów w sekretariacie klubu.

Ciekawy mecz. We wtorek o godz. 16 na boisku K. S. „Sparta” w Poznaniu przy ul. Grunwaldzkiej walczyły dwie reprezentacje, w skład których wchodzić będą najlepsi gracze A-klasy okręgu poznańskiego. Mecz ten ma na celu wyeliminowanie najlepszych sił do przyszłej reprezentacji okręgu na zawody międzymiastowe.

Pięściarstwo

Mecz „HCP” i „Sokół”, który odbędzie się w niedzielę o godz. 12 w sali kina Metropolis zapowiada się bardzo ciekawie. Obe druzyny występują w poniższych składach (podajemy według kolejności wag od papierowej do półciężkiej, na pierwszym miejscu HCP): Dubisz i Szmuda, Misiorny i Romański, Witke i Wojnowski, Wojewoda II i Wolny, Czerniak i Pierard, Witczak i Misiurewicz, Szlapka i Holasz, Hoffmann i Uleżałka. Przedsprzedaż biletów odbywa się w firmach „Camera” i „Dom Sportowy”.

Szermierka

Grupa czołowych szermierzy polskich, bawiąca na treningu przedolimpijskim w Budapeszcie, rozegrała mecz drużynowy z zawodnikami klubu BAC, uzyskując wysokie zwycięstwo w stosunku 16:0.

Tennis

Francja i Austria 4:1. W ostatnim dniu Brugnon pobili Matejkę 3:6, 5:7, 6:4, 6:2, 6:2; Gentien i Baworowski 9:7, 6:2, 6:3; Brugnon i Du Plaix — Artens i Brosch 10:8, 4:6, 6:4, 6:3. (tel. wł.)

Mistrzowska bezczelność złodziejska

Wykradał złote zęby z ust śpiących ofiar

W kategorii złodziei i rzeźmieszków na szczególne wyróżnienie zasługuje pewien Hindus, obecnie znajdujący się w więzieniu w Kalkuce, pod nienotowanym dotąd jeszcze zarzutem wykradania z ust licznych mieszkańców tego miasta, złotych zębów, które posiadali w jamie ustnej, a którym przydarzyło się usnąć pod gołym niebem w czasie upalnych dni na ławkach ogrodów miejskich. Hindus został aresztowany na podstawie doniesienia pewnego przypadkowego naczelnego świadka. Od dłuższego już bowiem czasu policja w Kalkucie otrzymywała z różnych stron skargi od osób, które nad ranem stwierdzały, ku swemu niemałemu zdziwieniu, zupełny brak złotego uzębienia, jakie miały, w ustach, siadając na ławce. Do tej chwili jednak władze policyjne były zdania, że skargi pochodziły od osobników niespełna rozumu, jest to bowiem pierwszy wypadek, by aresztowano złodzieja za kradzież popełnioną w ustach... żyjących osób. S. F.

Obrona banków przed bandytami

Stolica Węgier, Budapeszt, stała się od pewnego czasu widowiskiem licznych zuchwałych napadów bandyckich na tamtejsze banki. I tak wtargnęli zamaskowani bandyci za białego dnia do filii dwóch wielkich banków przy placu Leopolda, i zabrali wielkie sumy gotówki i mimo ostrego pościgu zdołali zbiec niepoznani. W kołach banków budapeszteńskich wypadki te wywołały zrozumiały niepokój, w konsekwencji którego podjęto wspólną akcję zapobieżenia powtórzeniu się podobnych napadów. Urzędnicy, zajęci w kasach, otrzymują wszyscy doskonale browningi, poza tem ma być zastosowany przeciwko bandytom prąd elektryczny. Wszystkie okna, przy których czynni są kasjerzy, zaopatrzone będą w kratę żelazną, do której kasjer lub jakikolwiek inny urzędnik wprowadzić może prąd elektryczny o wysokim napięciu. Bandyta, dotykający się kraty, zostaje w tej chwili nieszkodliwiony. Bandyci mogą się wprawdzie zabezpieczyć przed uderzeniem prądu przez założenie rękawic gumowych, lecz w takim razie utrudniona jest bardzo poważnie manipulacja posługiwania się rewolwerem. Poza tem rozważano jeszcze inny plan, którego przeprowadzenie połączone jest jednakże z wysokimi kosztami. Według tego projektu kasy umieszczone będą nad zagłębieniem, w którym w ciągu kilkunastu sekund zniknąć mogą na skutek naciśnięcia sprężyny przez kasjera lub innego urzędnika bankowego, pracującego w pewnym oddaleniu od kasy, a nie narażonego bezpośrednio na rewolwery bandytów. W realizowaniu tych projektów biorą udział także towarzystwa ubezpieczeniowe, w których banki budapeszteńskie zabezpieczone są od napadów rabunkowych. WiP

Lotnictwo dla wszystkich

Prasa wiedeńska rozpisuje się szczegółowo o wynalazku austriackiego inżyniera Ant. Lutscha, który po wieloletnich badaniach i eksperymentach zbudował aparat, mający uprzyścić ludzkości latanie, na sposób ptaków, a raczej mówiąc owadów. Nie idzie tu o prawdziwy samolot, lecz o przyrząd zaopatrzony w cztery drewniane skrzydła i mały motor, przywiązany do grzbietu lotnika rzemieniami, na wzór wojskowego tornistra. Dwa krótsze i wypreżone skrzydła służy do zapewnienia równowagi i nadania kierunku, dalsze dwa są ruchome, o rozpiętości 1,20 mtr. Minijaturowy ten przyrząd nadszadza lot chrabąszcza. Wynalazca zajmuje się nim od lat zgóra 15 i zbudował go przy współpracy inż. Ant. Libowickiego, b. kapitana lotnika z czasów wielkiej wojny. Motor o sile 30 koni wytwarza 4800 krażeń na minutę a waży 18 kgr. Waga zaś całego aparatu, gotowego do lotu, nie przekracza 35 kilgr. Odbicie się od ziemi następuje pionowo, lecz lotnik może zaraz w zwichu się w powietrze wziąć kierunek diagonalny. Dźwignia reguluje szybkość, druga nastawia kierunek. W razie uszkodzenia motoru, część nieruchoma aparatu działa automatycznie jako spadochron, umożliwiając powolne lądowanie. Pierwsze eksperymenty publiczne, mające się odbyć już w maju, wykażą jak dalece przewidywania wynalazcy zostaną potwierdzone w praktyce. S. F.

Komornik istniał już 3000 lat temu

Urząd i funkcja komornika, tak bardzo „popularna” w ostatnich czasach, nie są bynajmniej przywilejem współczesnej epoki. Jak stwierdzili członkowie angielskiej ekspedycji naukowej, prof. Hill i Spigham, podczas badań w środkowym Turkiestanie, komornicy istnieli już i pełnili swe funkcje przed 3000 laty. Świadczą o tem odnalezione przez ekspedycję tablice kamienne z napisami. Jedna z tych tablic, nosząca podpis wyższego urzędnika sądowego owych czasów, brzmi tak: „Za każdym wzejściem księżyca ukaże się u cieba Tsan (komornik) i będziesz mu płacił 10 galsów. Jeśli nie dasz Tsanowi tej sumy, zabierze on ruchomości, znajdujące się w twym domu. Ty sam pójdziesz do więzienia i będziesz tam siedział, dopóki Tsan nie otrzyma ośmiokrotnej sumy należności”.

Ucieczka z Sowietów w wydrażonej belce

Niezwykłe zdarzenie zanotowano na polsko - sowieckim pograniczu. Oto w ub. sobotę około godz. 4 rano w pobliżu wsi Kowsowa w rejonie Dżisny wołscianie wydobyli wielki kłoc drzewa, we wnętrzu którego znaleźli napót przytomnego 23-letniego studenta politechniki moskiewskiej Włodzimierza Aksakowa, który zbiegł w ten sposób z więzienia połockiego.

Aksakow będąc z zawodu technikiem i wynalazcą, po ucieczce z więzienia usiłował dwukrotnie przekroczyć granicę ładową do Polski, lecz zawsze bezskutecznie,

DZIAŁ GOSPODARCZY

Targi Poznańskie w dobie kryzysu

Prezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, p. Seweryn Samulski udzielił prasie następującego wywiadu.

Rok miniony przyniósł gospodarce światowej nowe wstrząsy, pod wpływem których runęły niejedne z najsilniejszych przedsiębiorstw. Miało to miejsce przede wszystkim w krajach zagranicznych; byliśmy świadkami, jak rozpadały się wielkie koncerny, stanowiące w licznych wypadkach źródło pożyczek rządowych dla wielu państw, byliśmy świadkami, jak kryzys finansowy targał podstawami kolosów bankowych, jak załamywały się najpewniejsze waluty świata. Historia uczy, że na rumowiskach powstają nowe gmachy, zbudowane wysiłkiem mózgu i pracą rąk, wbrew wszystkim trudnościom. Dlatego też obserwowaliśmy, jak natychmiast po załamaniu funta społeczeństwo angielskie w jak najściślejszej harmonii z rządem, dzięki wysokiemu wyrobieniu obywatelskiemu, grożącą katastrofą walutową zdołało zahamować. Całe społeczeństwo angielskie stanęło solidarnie do walki o utrzymanie funta na tym poziomie wartości, jaki polityce rządu angielskiego był potrzebny. Obecny powrót zaufania do funta angielskiego wykazał, że walka społeczeństwa angielskiego o utrzymanie go na poziomie waluty międzynarodowej dała spodziewane rezultaty.

Ostatni okres czasu cechuje się w stosunkach międzynarodowych wznośzeniem barier celnych. Państwa odgradzają się od siebie murem chińskim ceł prohibicyjnych, sądząc, że tego rodzaju polityka będzie wystarczającym antidotum na rozwijający się dalej kryzys gospodarki światowej. W tej sytuacji Polska posiada coraz bardziej utrudnione stosunki z zagranicą i coraz bardziej zdana jest wyłącznie na własne siły.

Jeżeli gospodarstwo polskie — w okresie — w którym nie tylko kryzys w Polsce, lecz w ogóle na rynkach światowych, doszedł wprost do niebywałych rozmiarów — niema załamać się, to jedynym i koniecznym tego wa-

runkiem jest zdanie sobie sprawy, że im trudniej jest prowadzić warsztaty pracy, tem silniejszy musi być opór przeciw trudnościom, tem liczniejsze muszą być posunięcia, mające na celu ochronę dotychczasowych rynków zbytu dla produkcji rodzimej przed produkcją obcą, tem silniej trzeba dążyć do stuprocentowego wyzyskania możliwości kontaktów z zagranicą i przekonywania jej, że jednak Polska jest kontrahentem, którego z obrotów światowych nie da się wyeliminować — i w dodatku kontrahentem dobrym i solidnym.

Z tego też punktu widzenia trzeba traktować tegoroczne Targi Poznańskie, które mają wykazać, że gospodarstwo polskie nie ugięło się pod brzemieniem kryzysu, że dalej trwa, i że podobnie jak w Anglii, gdzie w chwili grozy całe społeczeństwo poszło na front walki z niebezpieczeństwem całkowitego załamania się funta szterlingowego, tak w Polsce społeczeństwo, a przede wszystkim gospodarze warsztaty pracy podejmują walkę z piętrzącymi się dokoła trudnościami i stają, jako wystawcy na Targach Poznańskich do rewji polskiego życia gospodarczego.

Miniony roczny okres czasu dowiódł, że te warsztaty, które potrafiły walczyć i metody walki przeznosiły przystosować do warunków życiowych, potrafiły przetrwać. My w Polsce, obserwując zamierające życie gospodarcze zagranicą, winniśmy być optymistami, widząc, że jak finanse Polski wobec chaosu finansowego, w Niemczech i Anglii przetrwały jesienią ub. roku swą ogniową próbę i zwycięsko z niej wyszły, tak samo i reszta naszego życia gospodarczego przy umiejętności przystosowania się do warunków egzystencji, przetrwa czasy najcięższe, mimo, że najbliższa przyszłość nie zapowiada jeszcze zwrotu na lepsze.

KRONIKA GOSPODARCZA

PRZED TARGAMI POZNAŃSKIMI

(t) **Nowe prądy w sporcie i wychowaniu fizycznym** znajdują oddźwięk na Targach Poznańskich. Dziedzina sportu i wychowania fizycznego przedstawi na tegorocznych Targach Poznańskich nowe kierunki w zakresie ćwiczeń zmierzających do praktycznego zużytkowania wyrobienia fizycznego. Są to m. in. specjalne obreże do wykonywania ćwiczeń, umożliwiające racjonalny trening wszystkich mięśni. Wspomniane obreże używane są w formacjach lotniczych przy szkoleniu pilotów, celem przyzwyczajania uczniów do pokonywania zawrotu głowy, i z tego względu są wprost niezbędne dla tych, którzy uprawiają sport górski, lub pragną poświęcić się karierze lotniczej.

(t) **Obiad w 20 minut.** Dla wszystkich osób, zmuszonych pracować zarobkowo poza domem, a jednocześnie prowadzić gospodarstwo, najbardziej uciążliwym faktem jest przyrządzanie potraw p. opowrocie z pracy, i żmudne oczekiwanie na gotowanie obiadu. Najnowszy wynalazek, jaki będzie w tej dziedzinie demonstrowany na Targach Poznańskich, pozwala na przygotowanie obiadu z kilku potraw na 2 do 3 osób w ciągu niecałych 20 minut. Dodać należy, że tak szybko przyrządzone potrawy nie tylko, że nie są mniej smaczne od gotowanych powoli, lecz posiadają ponadto większą siłę witaminową. Nowy garnek do pośpiesznego gotowania może być ponadto używany z wielkimi powodzeniem przez zbiorowe wycieczki, organizacje sportowe, drużyny harcerskie i t. p.

PODATKI I OPŁATY

(p) **Znowelizowanie ordynacji egzekucyjnej.** Ministerstwo skarbu zamierza uwzględnić postulaty wyrażone przez komisję do spraw handlu, powołaną do urzędowania w celu pomocy dla handlu w zakresie procedury egzekucyjnej przy ściąganiu danin publicznych. Uwzględnienie to nastąpić ma we formie wydania nowej ordynacji egzekucyjnej, która zastąpi dotychczas obowiązującą ordynację egzekucyjną, wydaną w 1926 r. Nowa ordynacja egzekucyjna będzie prawdopodobnie wydana w końcu maja lub też na początku czerwca jako rozporządzenie rady ministrów. (l)

(p) **Nowe wydanie kolejowej taryfy towarowej.** Min. komunikacji ogłosiło w Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych, że przygotowane już od dłuższego czasu nowe wydanie taryfy towarowej wraz ze zreformowaną taryfą drobnicową, wejdzie w życie od 1 maja b. r. Taryfa w nowym

wydaniu jest już wydrukowana i do nabycia w formie osobnego wydawnictwa w Dyrekcjach kolejowych. (l)

Z KRAJU

(k) **Powodzenie eksportu polskich ziemniaków do Anglii.** W ub. tygodniu nadeszły do Anglii transporty ziemniaków z Polski, przyczem po raz pierwszy stwierdzono, że jakość i przygotowanie towaru polskiego w zupełności odpowiada wymaganiom rynku angielskiego, skutkiem czego ceny osiągnięte za nasze ziemniaki były wyższe od cen ziemniaków niemieckich.

(k) **Utworzenie „Unji Polskiego przemysłu górniczo-hutniczego”.** Po kilkumiesięcznych rokowaniach doszło do utworzenia wspólnej organizacji reprezentacyjnej dla całego polskiego przemysłu górniczo-hutniczego. Postanowiono utworzyć organizację nadzrędną — unję polskiego przemysłu górniczo-hutniczego — która tymczasowo obejmuje przemysł węglowy i cynkowy, a w najbliższym czasie również przemysł hutniczo-żelazny wszystkich trzech dzielnic. Utworzenie unji posuwa naprzód scalenie całego polskiego przemysłu górniczo-hutniczego i pozwoli na poczynienie oszczędności w dziedzinie reprezentacji tych przemysłów oraz intensyfikacji obrony ich interesów.

Z ZAGRANICY

(z) **Lokant w duńskim przemyśle bekowym.** Dnia 27 kwietnia roku bież. przerwały produkcję wszystkie fabryki bekowe w Danii. Przerwa ta nastąpiła jako skutek przewlekłego zatargu między pracodawcami i pracownikami, którego mimo interwencji rządu nie udało się zlikwidować. W związku z powyższym w najbliższym tygodniu na rynku angielskim spodziewają się znacznego osłabienia eksportu beków z Danii, które może poważnie zaciążyć na tamtejszym rynku, tak dalece iż istnieje obawa, iż normalne zapotrzebowanie Anglii nie będzie pokryte. Z powyższego faktu widać, jak dalece angielski rynek bekowy jest uzależniony od największego dostawcy, jakim jest Dania. Rola Polski, jako drugiego z kolei dostawcy beków do Anglii uwypukla się obecnie szczególnie silnie.

(z) **Światowe zapasy pszenicy.** Uchwytne zapasy pszenicy na świecie wynosiły w dniu 1 kwietnia 1932 r. 74,5 milj. kwartów, podczas gdy przed rokiem 75 milj., przed dwoma laty 64,75 milj., przed trzema — 62 milj., przed czterema — 47,75 milj. i przed pięciu laty — 43 milj. kwartów.

Uwagi o rządowym projekcie samorządowym

IV. Omówienie zasad projektowanego ustroju gminnego

Przedstawiony w poprzednim artykule schemat najniższych szczebli samorządu, wywołany z niesystematycznie ułożonych przepisów projektu nasunął mi każdemu wrażenie, że, pomijając ustrój miejski, najniższym szczeblem samorządu jest gromada, a nie gmina wiejska.

Wbrew uzasadnieniu do art. 15, w którym projektodawca broni się przed zarzutem stworzenia czwartego stopnia samorządu, zasłaniając się werbalnym zapewnieniem, iż gromada nie jest osobą prawa publicznego, stwierdzać należy kategorycznie, że gromada jest takim właśnie nowym szczeblem samorządu, tworząc tak ze względu na własną odrębność gospodarczą, jak ze względu na niezależność swych organów do gminy, jak również i ze względu na organizację nadzoru, całość w sobie zamkniętą i nawet pod wielu względami równorzędną z gminą.

Projektodawca kładzie nacisk na moment posiadania osobowości prawa publicznego, zasłaniając się w ten sposób fikcyjną konstrukcją prawniczą, której nikt bodaj do tej pory w sposób jednako powszechnie przyjęty nie sprecyzował. Z teoretyczno-prawniczego punktu widzenia również jest niewłaściwym takie ujęcie istoty gromady i gminy, w którym zasadniczą różnicą ma polegać na posiadaniu owej osobowości publicznej, gdyż instytucje prawne odróżnia nie nazwa, ale treść. Werbalizm może zadowolić co najwyżej lubującego się w ładnie brzmiących wyrazach dyktanta, każdej sprawie jednak zawsze szkodzi.

Określenie gromady zawiera oprócz tego samo w sobie jaskrawe sprzeczności. W jednym nawet i tym samym artykule znajdujemy takie określenia:

„Obszar gromady wchodzi do obszaru gminy wiejskiej i tworzy jedno jej sołectwo” (art. 15). Nasuwa to wrażenie, że sołectwo jest określeniem terytorjalnym; gromada zaś określeniem grupy ludzi. Zaraz jednak po kropce pisze się, że „Każda nieruchomości, położona w granicach tego sołectwa, wchodzi do obszaru gromady”. Jakkto, więc dom i człowiek stanowią jedną grupę? A może gromadą jest majątek sołecki? I to nie, bo „gromada jest przedmiotem posiadanej majątku”. (Art. 15 p. 4). A więc istotnie — gromada to grupa, a nieruchomości, to człowiek. Sensowne rozwiązanie sprawy dać może tylko rozróżnienie do porządku dziennego nad postanowieniem art. 15 i uznanie wbrew temu przepisowi gromady za pojęcie i terytorjalne i osobowe.

Omawianie jednej i tej samej instytucji w różnych rozdziałach, jak to ma miejsce w projekcie, nie jest właściwe.

Ostatnie zdanie zawiera chwilowe odstępstwo od gromady, niemniej jednak jest to celowe i uwaga ogólna do rozwinienia instytucji gromady przedewszystkiem ma zastosowanie.

Projektodawca, widząc prawdopodobnie analogie ustrojów różnych stopni samorządu, chciał uniknąć powtarzania poszczególnych podobnych funkcji i podobnego układu, poszedł więc metodą odwrotną, dając przedewszystkiem podobieństwo poszczególnych stopni i ustalając później samo istnienie tych stopni. Jest to uproszczenie, ale jedynie uproszczenie biurokratyczne.

Najpierw bowiem należy powiedzieć „co się ustanawia”, a potem „jak się to co organizuje”.

To też, chcąc zorjentować się całkowicie w jakiejś instytucji według projektu, trzeba przerzucać każdorazowo cały projekt, gdyż niema rozdziału, a nawet niemal artykułu, w którymby nie podawało się jakiejś nowej istotnej cechy. Stąd nadmiar odnośników przy każdym przepisie, który wprowadzi dać może złudzenie biegłości w układaniu tekstu, niemniej jednak w rezultatach praktycznych okazuje się fatalny.

Nie widać z projektu jednolitej myśli przewodniej, nie widać celu ustawy. Układ projektu potraktowany jest biurokratycznie. Pamiętać trzeba było przy tworzeniu projektu o tem, że niejasność nie jest równoznaczna z głębokością i wiedzą.

Powracając do zagadnienia gromady, stwierdzić należy, iż owo rozbieżenie jednej i tej samej instytucji w poszczególnych rozdziałach wywołało co

do gromady istotnie zupełne pomieszanie pojęć.

Mianowicie art. 15 nazywa gromadami z mocy ustawy osiedla, mające własność nieruchomości. Odwołuje się przytem do art. 89 ust. 2. Ten ostatni zaś powiada, że gminy dotychczasowe, które nie są samowystarczalne, winny być połączone w gminy większe.

Czy więc te ostatnie gminy mają być gromadami według projektu, czy też nie, tego ostatecznie powiedzieć napawno nie można. Jeszcze więc projekt nie stał się ustawą, a już wymaga zawiłej interpretacji.

Pomijając już luki techniki ustawodawczej, które w praktyce dać mogą, a nawet dać muszą jak najfatalniejsze następstwa, podkreślić należy, że w myśl projektu, gmina zbiorowa musi być wielką jednostką terytorjalną (art. 11).

Wątpić należy, czy da się w praktyce utrzymać zasada art. 8 projektu, według której obszar gminy winien odpowiadać zasięgowi wspólnego za interesowania lokalnymi sprawami publicznymi ogółu mieszkańców. Takim naturalnym zasięgiem będzie niewątpliwie tylko gromada w ramach projektu.

Gmina jest tu raczej karykaturą samorządu powiatowego, bo mieć będzie obszar wielkości małego powiatu, a kieszeń wielkości gromady, jeśli nie będzie od niektórych swych gromad biedniejsza.

Wymieniony art. 8 jest nowym przykładem klasycznego werbalizmu bez przywiązania do słów rzeczowej treści.

B. G.

Ulgi dla rolników

Na ostatnim posiedzeniu Rada Ministrów uchwaliła szereg ulg dla rolnictwa.

Jedno zarządzenie odnosi się do obniżenia kar za zwłokę od zaległych należności skarbowi państwa, pozostających w związku z przebudową ustroju rolnego. Obniża wyniesie półtora proc., zniży kary za zwłokę z 2 proc. na pół proc. miesięcznie od należności oraz opłat, wynikających z przebudowy ustroju rolnego; a więc za scalanie gruntów, za czynności przy znoszeniu służebności i podziale wspólnot, za nadzór nad prywatną parcelacją, za sprzedanie w drodze parcelacji grunty państwowe.

Dalsze zarządzenie odnosi się do ulg przy spłacie należności instytucji kredytowej — osadniczych byłych państw zaborczych. Chodzi o ulgi przy spłacie zaległych rat pożyczkowych, amortyzacyjnych i rent dawnej komisji kolonizacyjnej, dawnych banków rentowych i byłej komisji krajowej we Lwowie. Dotychczasowe ulgi odnosiły się do zaległości do końca r. 1929. Obecne zarządzenie odnosi się do zaległości powstałych w latach 1930 i 1931.

Trzecie zarządzenie ministerjalne dotyczy znizki kar za zwłokę przy egzekucjach należności powszechnego zakładu ubezpieczeń wzajemnych. Zarządzenie to przedłuża działanie działającego dotąd, do dn. 1 maja br. rozporządzenia ulgowego na okres jednego roku, t. j. do dnia 1 maja 1933. Stawka stosowana w tym okresie będzie wynosiła 1 proc. miesięcznie zamiast 2 proc.

Szkoła pracownic społ.

Próba stworzenia nowego typu szkoły zawodowej, kształcącej bibliotekarki i sekretarki biur i urzędów społecznych, powiodła się całkowicie. Inicjatywa Polskiej Macierzy Szkolnej w tym względzie była bardzo celową. Zawdzięczając wyjątkowo uzdolnionej, do prowadzenia tego typu zakładu naukowego dyrektorce p. dr. Marii Słowińskiej - Zareckiej, Szkoła pracownic społecznych w Warszawie (ul. Złota 14) zdobyła po 5 latach istnienia wysoki poziom intelektualny i fachowy. Opinie pracodawców, zatrudniających absolwentki tej szkoły, świadczą zgodnie o zadowalającym przygotowaniu fachowem dyplomek, co można było osiągnąć przez powierzenie nauczania w szkole najwybitniejszym kierownikom instytucji społecznych w Warszawie i doświadczonego fachowcom z poszczególnych dziedzin, objętych programem nauki. W bieżącym roku szkolnym przygotowuje się do egzaminu dyplomowego 17 uczennic z wydziału bibliotekarskiego i 26 sekretarso - instruktorskiego. Liczne zgłoszenia nowych kandydatek do szkoły pozwalają dyrekcji kandydować wyboru najodpowiedniejszych nadających się do przyszłej pracy zawodowej.

RADJO

Sobota, dnia 30 kwietnia 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 11.45 (Warszawa); godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy pieniężnej; godzina 16.10 (W); godz. 16.30 audycja młodych wykonawców: Janina Zelazowska (śpiew), Jadwiga Kluzówna (śpiew); godz. 17.10 (W); godz. 17.35 (W); godz. 18.05 (W); godzina 18.30 (W); godz. 19.15 „Ideologia narodowa Stanisława Wyspiańskiego” (odczyt ku uczczeniu 25-lecia śmierci St. Wyspiańskiego) (wygl. dr. Przemysław Maczewski); godz. 19.30 „W moim domu” (wygl. dr. Bronisława Libekowa); godzina 19.45 (W); godz. 20.00 „Połowiace pereł” — opera Bizeta (tr. z Teatru Wielkiego w Poznaniu; po transmisji — komunikaty sport i polic. — oraz muzyka taneczna z cukierni „Polonia”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 poranek szkolny ze Lwowa; godz. 13.35, 14.45 i 15.15 płyty; godz. 15.25 przegląd wydawnictw periodycznych; godz. 15.45 kom. centr. biura hydr. dla żegluga i rybaków; godz. 15.50 płyty; godz. 16.10 odczyt maturalny p. t. „Ziemia i ludność Polski Współczesnej” — dr. Władysław Bogatyński (Kraków); godz. 17.10 „Zygmunt III Waza” (300-lecie zgonu) — dr. Władysław Bogatyński (Kraków); godz. 17.35 VI audycja z cyklu „Instrumenty i głos ludzki w muzyce”; godz. 18.05 transmisja z Wilna słuchowska dla dzieci pt. „Bitwa z ludożercami” p/g Defoe; godz. 18.30 koncert dla młodzieży; godz. 19.15 skrzynka pocztowa rolnicza; godz. 19.30 wiadomości sportowe; godzina 19.35 płyty; godz. 19.45 prasowy dziennik radiowy; godz. 20.00 „Na widokregu”; godz. 20.15 koncert muzyki lekkiej: Ork. P. R. pod dyr. St. Nawrota, Irena Czarnecka-Orwicz (piosenki) i Jan Lawrusiewicz (gitara) akomp. — L. Urstein; godz. 21.55 feljton p. t. „Blaszone żołnierzyki” — p. Wanda Wojtowicz - Grabińska; godz. 22.10 recital Chopinowski w wyk. Henryka Sztompki; godz. 22.50 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne. Koenigswusterhausen (1635 m) 20.00 tr. wesolego wieczoru z Kolonii; **Motala i Sztokholm** 20.00 koncert popularny; **Budapeszt** (550 m) 19.20 koncert utworów operetkowych; **Wiedeń** (516 m) 20.00 koncert lekkich utworów; **Praga** (488 m) 19.55 komunikaty, następnie koncert popularny; **Rzym** (441 m) 20.45 muzyka popularna.

Niedziela, dnia 1 maja 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 9.30 uroczystość otwarcia Międzynarodowych Targów Poznańskich; godz. 10.15 nabożeństwo z katedry pozn.; kazanie wygl. X. Penitencjarz Kaja; chór katedralny śpiewa pod dyr. ks. dr. Gieburowskiego; godz. 12.05 odczyt rolniczy p. t. „Oszczędna i rozumna gospodarka na osadzie” (wygl. p. Eugeniusz Horak); godz. 12.25 odczyt rolniczy pt. „Rozwój polskiego przemysłu bekonowego” (wygl. prof. dr. Tadeusz Konopiński); godz. 12.45 wykład dla gospodyń pt. „Zieleń majowa” (wygl. p. Danuła Gnatowska); godz. 13.05 koncert z płyt; godz. 15.55 (W); godz. 16.20 Chór XXVII Szkoły Powszechnej (dyr. p. Eishrennerowa); godz. 16.40 (W); godzina 16.55 „Chwila morska” (odczyt org. przez korp. akadem. Gdynia przy WSM); godz. 17.15 (W); godz. 17.30 (W); godz. 17.45 interludium z płyt; godz. 18.00 koncert solistów; wykonawcy: Marja Pomorska (sopran), prof. Fr. Łukasiewicz (fortepian); godz. 19.25 (W); godz. 19.45 (W); godzina 20.15 (W); godz. 21.35 (W); godz. 21.50 (W); godz. 22.40 komunikaty sport i polic.; godzina 22.55 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada”.

Warszawa (1412 m) godz. 9.00 transmisja cichej mszy z Wilna z koncertem organowym; godz. 9.50 transmisja nabożeństwa z cerkwi Wołowskiej we Lwowie z okazji I dnia świąt wielkanocnych w/g obrządku grecko-katolickiego; godz. 12.15 poranek symfoniczny z Filharmonii Warszawskiej; wyk.: Ork. Filharm. pod dyr. Feliksa Rybickiego, Hępryka Korsa (śpiew), i Al. Wielhorski (fortepian); godz. 14.00 „Koński zab — niewyzyskana roślina pastwna w drobnych gospodarstwach” — prof. Stefan

KRONIKA TOWARZYSKA

Kolejowa Straż Pożarna urzęduje dnia 4 maja b. r., o godz. 20-ej, ZABAWĘ WIOSENNĄ na sali p. Jaszyska, ul. Kraszewskiego 16. Zarząd. zw 14443/4

Koło Przyjaciół Harcerzy przy II. Harc. Drużynie Żeglarskiej im. komandora Florjana Hłaski w Poznaniu urzęduje w niedzielę, dnia 1 maja, o godz. 19-tej, na sali w Domu Amarantowym P. K. E., ul. Słowackiego 19/21, wielki koncert wokalo-instrumentalny. Ruchliwy Zarząd przygotował obfity program. W programie produkcje solowe, przy łaskawym współudziale JWP. znanej artystki-skrzypaczki Kaulfussówny oraz artystki-śpiewaczki Pieprzówny. Słuchani i oklaskiwani entuzjastycznie przez tysiączne rzesze publiczności artystki reklamy nie potrzebują. Efektowne tańce wykona mistrzowska para pp. Mira i Bronisław Antoszewscy. Wielka atrakcją będzie również występ Pierwszej Polskiej Orkiestry Baletowej pod batutą kapelmistrza p. Bielawego, która wyrobiła sobie swą mistrzowską grą opinię najlepszego zespołu. Arcywesoła komedijka pod tyt. „Generalna próba na małym mieście” pod kierownictwem p. Skąpskiego rozśmieszy każdego do łez. Dochód przeznacza się na obóz letni drużyny, to też nie wątpimy, że cały Poznań pośpieszy z pomocą na tak wzniosły cel. Wypełniona sala będzie dla organizatorów bodźcem do dalszej wyłożonej pracy na niwie harcerskiej. Wstęp bardzo niski. zw 14445

Jankowski; godz. 14.20 muzyka, tr. ze Lwowa; godz. 14.40 „Grad jako zjawisko atmosferyczne” — inspektor Jan Mieszkowski; godz. 15.00 muzyka, tr. ze Lwowa; godz. 15.15 audycja żołnierska; godz. 15.55 program dla dzieci starszych: 1) „Co się dzieje na świecie” — radiotygodnik, 2) Wesoły feljton B. Hertzka pt. „Majówka Samowara”; godz. 16.20 płyty; godz. 16.40 „Porcelana w życiu kobiety” (odczyt); godzina 17.15 „Z Działuńskich ostatnia” — prof. Adam Czartoryski; godz. 17.30 „Dar narodowy 3 Maja” — wygl. woj. Władysław Soltan; godz. 17.45 koncert popołudniowy; wyk.: Ork. P. R. pod dyr. Józefa Ozimieńskiego, Andrzej Kalinowski (klarnet) i Ludwik Urstein (akomp.); godz. 19.25 płyty; godz. 19.45 słuchowisko pt. „Stary mąż” p/g Józefa Korzeniowskiego; godz. 20.15 koncert popularny z udziałem Anieli Szelepińskiej (sopran), Ludwik Urstein (akompaniament) i ork. P. R. pod dyr. Ozimieńskiego; godz. 21.35 kwadrans literacki — Jerzy Ostrowski — „W twardej służbie” — fragment z powieści „Sztandar na maszcie”; godz. 21.50 recital Emanuela Feuermann (wiolonczela), akomp. L. Urstein; godz. 22.45 wiadomości sportowe; godz. 23.00 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne. Huizen (1875 m) tr. z katedry; **Paryż** (1724 m) 21.30 koncert z płyt; **Koenigswusterhausen** (1635 m) 19.00 godzina dla pracujących, następnie komunikaty i koncert lekki oraz muzyka taneczna; **Motala** (1348 m) i **Sztokholm** (435 m) 20.00 koncert; **Budapeszt** (550 m) 19.30 „Baron cygański” tr. z opery; **Wiedeń** (516 m) słuchowisko; **Praga** (488 m) 19.00 koncert, 20.00 kwartet (śpiew); **Beromuenster** (459 m) 20.00 koncert chóru i orkiestry; **Rzym** (441 m) 20.45 koncert orkiestry; **Bukareszt** (934 m) „Baba Harca” opt. Flechtenmachera.

Grono Obywateli przy kościele Pana Jezusa urzęduje dnia 5 maja b. r. (Wniebowstąpienie Pańskie) o godz. 12 w poł. w sali kina „Metropolis”, **KONCERT na rzecz odnowienia kościoła Pana Jezusa**, przy ul. Żydowskiej. W programie popisy Klubu Mandolinistów „Lira”, Chóru męskiego „Arion” oraz artystki opery p. Majchrzakówny. Ze względu na bogato urozmaicony program i wobec tak ważnej sprawy służącej dla doniosłego celu, po-

leca się szanownej publiczności o gorące poparcie niniejszego koncertu. Każdy obywatel biorący udział, spełnia swój obowiązek, gdyż przyczynia się do dalszego odnawiania kościoła, nad którym pracę już rozpoczęto. Aby uprzystępnąć obecność każdemu, ceny biletów niżono na 50 gr., 1 zł. i 1.50 zł.

Hasłem więc każdego obywatela jest: idź na koncert do „Metropolisu” 5 maja b. r., a przyczynisz się wielce do odnowienia historycznego kościoła Pana Jezusa. zw 14455/6

Przed recitalem Szopenowskim Aleksandra Unińskiego

W niedzielę, 1 maja r. b., o godz. 8-ej, wystąpi jedyny raz z własnym koncertem genialny pianista ALEKSANDER UNIŃSKI. Jak było do przewidzenia, sama zapowiedź tego „rewelacyjnego” koncertu zelektryzowała cały Poznań i Wielkopolskę. To stan faktyczny tej imprezy. Pragniemy jednak zwrócić uwagę Publiczności na inną okoliczność, wiążącą się z osobą Artysty — Unińskiego. Otóż niedawno temu — w Warszawie odbył się z okazji Międzynarodowego Konkursu Chopinowskiego i Wystawy pamiątek po Chopinie, koncert arcydzieł Genialnego Wieszcza Tonów na ostatnim fortepianie Chopina. I cóż się stało? Kto dostąpił tego wielkiego zaszczytu, że pozwolono mu dotknąć klawiatury instrumentu Chopina? UNIŃSKI grał na fortepianie stanowiącym dziś RELIKWIJĘ NARODOWĄ, przechowywaną z pietyzmem w Muzeum Narodowym Stolicy. — Nikt dotąd zaszczytem tym pochlubił się przed światem całym nie może, — a więc widocznie Uniński okazał się i jest godnym tego najwyższego wyróżnienia! Wielki ten artysta, słusznie zwany „Tytanem fortepianu”, objeżdża dziś Polskę, a potem Europę, jak triumfator zdobywca serc ludzkich, bo sztuka jego jest sztuką szczytów ludzkiej odwagi, graniczącą już z twórczością samą. Reszta biletów do nabycia w Księgarni Uniwersyteckiej (Jana Jachowskiego), ul. Gwarna 19, tel. 24-48. zw 14463

KRONIKA FILMOWA

Z kancelarii kin: „Apollo” i „Metropolis”. Jak było do przewidzenia, wspaniały polski dźwiękowiec p. t. „CHAM”, osnuty na tle arcydzieła literackiego Elizy Orzeszkowej, stał się atrakcją widowiskową w naszym mieście, czego dowodem stała przepelniona sala kina „Apollo”. — Nic zresztą dziwnego? Ponieważ tak scenariusz „Cham”, jego akcja, jak i artystyczne wykonanie (zwłaszcza ról głównych: Cybulski i Ankiewiczówna) stoją na najwyższym dotąd w polskiej kinematografii niewydzianym poziomie. Poza tym to akcja — precudne pejzaże łowickie, tamtejsze zwyczaje i życie ludu naszego — dodaje uroku temu niezwykle filmowi. Wreszcie korona całości jest jego strona dźwiękowa, na którą składają się pieśni, piosenki i tańce „z pod Łowicza” — raz dziańskie i pełne życia a raz znowu smętne i żałosne. W ogólnej sumie: „Cham” w dziejach polskiej wytwórczości filmowej zajął najpoczytniejsze miejsce. Wart jest tego! Kto filmu tego dotąd nie widział — niech nie zwleka, a idzie czerpać — do kina „Apollo” jeszcze dziś! Wkrótce bowiem zawita na ekran tego kina: Chevalier i Jeanette Mac Donald w kapitalnym obrazie: „Godzina z Tobą”. W kinie „Metropolis” w dalszym ciągu obraz w kolorach „5 minut przed ślubem” z chlubą amerykańskich komików Eddie Cantoreni. dw 3464

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Poznańskie Tow. Cyklistów i Motorzystów.** Plenarne zebranie odbędzie się w sobotę 30 bm o godz. 20 na sali p. Jarońskiej, ul. Masztalarska 8.

— **Kat. Tow. Robotników Polskich w Poznaniu - Górczyńskie.** Zebranie plenar-

Kapelusze damskie darmo

przeofiarowuje firma **TOMASEK, UL. POCZTOWA 9** przy zakupie nowego kapelusza. Habigi i Borsalina po cenach niżonych. dw 3227

ne w niedzielę 1 maja o godz. 12,15 w ochronie przy ul. Borej.

— **Tow. Uczniów Handlowych.** W niedzielę 1 maja zwiedzenie Browaru Kobylepole w Kobylepolu Zbiórka o godz. 9,30 na moście św. Rocha. Zbiórka sekcji cyklistów z rowerami o godz. 9,45 przed Ongiskiem.

— **Cech Murarzy.** Miesięczne zebranie odbędzie się w niedzielę 1 maja o godz. 11 w lokalu p. Ograbowicza, Ślusarska 6.

— **Tow. Hod. Gołębi Poczтовых „Paderewski” Poznań - Łazarz.** Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się w niedzielę 1 maja o godz. 10 w lokalu p. Dusika, ul. Marsz. Focha 62.

— **Tow. Zjednoczonych Malarzy, Laskierników i Pozłotników w Poznaniu.** Zebranie plenarne odbędzie się 1 maja o godz. 14 w lokalu posiedzeń „UI” przy ul. Ślusarskiej 6. Na porządku obrad m. in. odczyt p. Jančzaka.

— **Hufiec Młodych Rozwojowców.** Zebranie odbędzie się 1 maja o godz. 12 na sali Księgarni św. Wojciecha, Aleje Marcinkowskiego 22. W programie ciekawy referat.

— **Tow. Hod. Goł. Poczt. „Kanonier”** urzęduje 1 maja o godz. 18 tradycyjną wycieczkę do ogrodu p. Jedroszkowiaka w Urbanowie, na którą wszystkich hodowców i sympatyków najuprzejmiej zaprasza. — Zebranie organizacyjne odbędzie się 28 bm o godz. 20 na sali zebrania p. Zielińskiego w Urbanowie.

— **Zrzeszenie Kół Absolwentek i Absolwentów Szkół Wydz. w Poznaniu** urzęduje w niedzielę 1 maja rb. majówkę na Malcie. Zbiórka o godz. 6 przed Katedrą.

— **Tow. Powst. i Woj. im. Bolesława Chrobrego, Stare Miasto.** Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, dnia 2 maja o godz. 19,30 na salce Domu Katolickiego na Śródcie. Z powodu ważności spraw, obecność wszystkich członków obowiązkowa.

— **Klub Sportowy „San”.** Miesięczne zebranie odbędzie się w poniedziałek, dn. 2 maja o godz. 20 w lokalu p. Dusika, ul. Marsz. Focha 62.

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Wiktór Brodniewicz, kupiec, 47 l. Stanisław Jeske, agronom, 29 l. Walerjan Werner, major - lekarz, doktor medycyny, 37 l. Fromek Jüttner 1 r. 1 m. 5 dni. Charlotta Schillerówna 10 m. 27 dn. Antoni Śnieżewski, robotnik, 86 l.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **B. Pos. Dr. Roman Rybarski** w Warszawie, Marszałkowska 153. (K)

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

W środę, dnia 27 kwietnia, o godz. 4-tej rano zasnęła w Bogu, cichutko, ś. p. moja droga długo-długoletnia opiekunka siostra,

Stanisława Ciesielska

w smutku pogrążony brat Jan.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 30-go, o godz. 10-tej p. p. Chomiąza Szlachetka. dw 3 458

Dnia 27 kwietnia 1932 r., o godz. 9,30 zasnęł w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po krótkich i ciężkich cierpieniach, mój najdroższy syn, nasz ukochany brat, ś. p.

Dr. Walerjan Werner

Major - Lekarz

w 37 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 30 kwietnia, o godz. 15,30, z kaplicy Szpitala św. Józefa na cmentarz garnizonowy, o czym donoszą

w ciężkim smutku pogrążeni

matka, siostry i rodzina.

zw 14449

Dnia 28 kwietnia 1932 r. rozstała się z tym światem, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa i nigdy niezapomniana żona, najukochańsza matka, ś. p.

Marja z Antkowiaków Surdykowa

przeżywszy lat 43. Pogrzeb odbędzie się dnia 1 maja, o godz. 16-tej, z domu żałoby Górna Wilda 189, na cmentarz parafjalny Zmartwychwstania Pańskiego, o czym donoszą

w ciężkim smutku pogrążeni mąż, dzieci i rodzina.

Msza św. za duszę Zmarłej odbędzie się w poniedziałek, 2 maja, o godz. 8,30, w kościele parafjalnym Zmartwychwstania Pańskiego.

Ś. P.

Leon Dabiński

zakończył swe męczeńskie życie, opatrzony Sakramentami św., w dniu 27 kwietnia r. b., o godzinie 16,30, przeżywszy lat 68.

Pogrzeb odbędzie się w dniu 1 maja r. b. z domu żałoby w Chodzieży przy ul. Aleje Kościuszki 18, o godz. 16-tej, o czym zawiadamia

w smutku pogrążona rodzina.

nw 9728

W czwartek, dnia 28 kwietnia 1932 r., o godz. 8,50 zmarła po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza ukochana matka, bratowa i ciocia, ś. p.

z **Algusiewiczów**

Juljanna Ambroszkiewiczowa

w 64 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 1 maja b. r., o godz. 4 po poł. z domu żałoby. Msza św. odprawi się w poniedziałek, o godz. 7 w kościele parafialnym, o czym zawiadamiają

w ciężkim smutku pogrążeni

mąż i rodzina.

nw 10 159

Koźmin, Poznań, Jarocin, Gniezno, Żerków.

Dnia 27 b. m. zmarł nagle ś. p.

Wiktor Brodniewicz

Filister h. c. i skarbnik Koła Filistrów Korporacji Akademickiej Gdynia.

W Zmarłym straciliśmy szczerego przyjaciela młodzieży akademickiej. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 30 b. m., o godz. 16.30, z domu żałoby przy ul. Słowackiego 12. Cześć Jego pamięci!

**Konwent Filistrów i Konwent Rycerski
K! Gdynia.**

zw 14461

Dnia 27 kwietnia 1932 r., rano, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najukochańsza żona i najdroższa matka, siostra, teściowa i babcia, ś. p.

Eleonora z Uriwałów Primkova

przeżywszy lat 58. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 1 maja b. r., po południu o godz. 2, z kościoła św. Józefa na cmentarz św. Marciński przy ul. Bukowskiej.

w ciężkim smutku pogrążony
mąż z dziećmi i rodziną.

Poznań, ul. Długa 14.

zw 14459

Dnia 27. IV. 1932 r., o godz. 10 przed połudn., po długich cierpieniach zasnęła w Bogu, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., moja żona, kochana mamusia, siostra i ciocia, ś. p.

z **Langerów**

Konstancja Rosińska

Pogrzeb odbędzie się dnia 1 maja o godz. 17 z kościoła Zakładu św. Józefa na cmentarz Farny. Msza św. najajutrz w kościele Farnym, o czym zawiadamia

zw 14464

mąż z rodziną.

Poznań, dnia 29. IV. 1932 r., Inowrocław.

Dnia 26 b. m. zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Pelagja Häuslerowa

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 30. IV. r. b., o godz. 4.30, z Zakładu św. Józefa na cmentarz par. św. Wojciecha.

zw 14457/8

**Tow. „Pielgrzym” pod wezw. Matki Boskiej
w Poznaniu.**

Wypadek 212.

W czwartek, dnia 28 kwietnia b. r., rozstała się z tym światem, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa i najtroskliwsza matka i babka, ś. p.

z **Ostrowskich**

Andrzejowa Grzymała Niegołewska

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 1 maja b. r., o godzinie 4.30 z domu żałoby, ul. Wrocławskiej 44. Msza św. za spokój duszy ś. p. drogiej Zmarłej odprawiona zostanie w poniedziałek o godzinie 9 w kościele parafialnym. Na smutne te obrzędy zapraszają Krewnych i Znajomych

w ciężkim smutku pogrążeni
dzieci i wnuki.

Ostrów Wlkp., 23. 4. 32.

dw 3 446

W Gnieźnie

4-pokojowe mieszkanie odrestaurowane na I. piętrze w śródmieściu wydzierżawie zaraz tanio temu, kto mi pożyczycy do 10 000 zł na I. hipotekę. Zgłoszenia Gniezno, Słomianka 2, ptr. nw 9 721

NAJTAŃSZE ŹRÓDŁO ZAKUPU

Chemikalja

Esencja octowa

Kleje - Szelak

Farby - Lakier

Pokost - Pendzle

Iran garbarski

Karbolineum - Karbid

FG. FRAAS NAST.
W. W. KAISER
HURTOWNIA DROGERYJNA
POZNAŃ - WIELKA 14

Mereżka

metr 20 gr. okretka 15 gr. deketyzowanie 30 gr. dziurki 2 gr. plicowanie spódn. 2 zł. obciążenie guzików tuzin 40 gr. podnoszące oczka. nadrabiam stopy, hafty tanio wykonuje terminowo „HAFTOPLIS”, St. Rynek 10 (wejście Kurzanoga obok F-my Ciepłyński i Hrub)

Oprawy książek
wszelkiego rodzaju
Introligatornia
Drukarni Toruńskiej
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4.

Dom

murowany dwupokojowy, kuchnia, morze ogrodu 20 od dworca tanio sprzedam. Baraniak Piotr. Krosno, Mosina. zd 62 703

Unikniesz cierpieniom
odcisków, stwardniałej skóry, używając istotnie najskuteczniejszy środek „Ki-Ki-Ri-Ki”. Najlichniesze uznanie. „Drogeria” Podgórna 6. zd 54 265

13 parcel budowlanych

na Łazarzu przy gotowych ulicach: Marsz. Focha, Gust. Potworowskiego, Lodowej i Florjana Stableskiego, wielk. 500—1350 m. kwadr. sprzeda na korzystnych warunkach. Oferty: Adwokat Felcyn, Bydgoszcz, Gdańska 11. Informacyj co do cen udzielić może budowniczy Zawartowski, Lodowa 6. Pw 14166-63.140

Okazyjnie majątki do sprzedania.

Majątek 1250 mórg, bonitacja 4 mk., przy dworcu, szosa na miejsc. — 1700 mórg, 4.25 mk. bonitacji, dworzec i szosa na miejsc. piękna rezydencja. — 750 mórg, 3 mk. bonitacji. — Majątki leżą blisko granicy z Niemcami. Zgłoszenia Kurjer Pozn. pod zw 14 454

Dnia 27 b. m. rozstał się z tym światem po długich i ciężkich cierpieniach, ś. p.

Ludwik Postaremczak

urzędnik Wielkopolskiej Izby Rolniczej.

Zalety i szlachetny charakter Zmarłego zachowały na długo w pamięci.

Urzędnicy

Wielkopolskiej Izby Rolniczej.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 30 b. m., o godz. 17-tej, z domu żałoby przy ul. Fabrycznej 6 na cmentarz parafialny OO. Zmarłych wstańców. nw 10168

Uważnie czytać!

Szanownej Publiczności
podaję do łaskawej wiadomości,
że w sobotę dnia 30 kwietnia otwieram
Oddział przy placu Wolności nr. 5
Dwie przyczyny skłaniają mnie do tego:
pierwsza: wyrażam życzenie Szan. Klientów
drugie: dać możność Szan. Publiczności
wobecnym brzyznie, przy powiększ.
nej sprzedaży jeszcze taniej i wy-
godnego źródła zakupu.

Nastem mojem: raz tylko trzeba
być u Dobrowolskiego aby prze-
nać się że jest naprawdę najtaniej
w Poznaniu!

Polecam: pancerne, rekawiczki, skar-
petki, bieliznę damską i męską, bluzy
swetry, pullovery, krawaty i tkaniny
modne.

Dobrowolski
Działowa 4.
tel. 16-94.
Poznań pl. Wolności 5.
tel. 2.8-31.

Śniadalnica i Probiernia

St. Ziętkiewicz

DOM DELIKATESÓW

win, wódek, likierów, kawy, herbaty etc.

Poznań, Aleje Marcinkowskiego 21. Tel. 31-91

Po gruntownej renowacji i kilkudniowym zamknięciu,
będą znowu czynne od jutra, soboty 30 kwietnia b. r.

dw 3 440

PLAC

o powierzchni 1200 m. kw. przy ul. Kochanowskiej — do wynajęcia. Zgłoszenia przyjmuje Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu (Wydz. Administracji Domów) ul. Dąbrowskiego 12. zw 14452

HANDLOWIEC

lat 27, korespondent polsko-niemiecki, znający książkowość amer., pisać biegle na maszynie, z praktyką w pierwszorzędnym firmach handlowych, posiadający dobre świadectwa, poszukuję samodzielnego stanowiska. Obejmie również przedstawicielstwa, złożyć kandyd. — Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 14 455

Szanownemu Obywatelstwu
 pozwalam sobie uprzejmie zakomunikować, iż z dniem 30-tego
 kwietnia r. b. przejąłem od p. Handkiego przy
ul. Dąbrowskiego, 51
INTERES RZEŹNICKI
 urządzony podług nowoczesnych wymagań. Staraniem mojem
 będzie przez pierwszorzędne wyroby zadowolić wszelkie wyma-
 gania Szanownej Publiczności. Prosząc o łaskawe poparcie,
 pozostaję
 z wysokim szacunkiem
JÓZEF SZUBERT, mistrz rzeźnicki.

zw 14 450/1

ZAWIADOMIENIE!
 Niniejszem zawiadamiam Szanownych moich Gości i Sym-
 patyków, że w sobotę, dnia 30 b. m. o godz. 11 przed południem
 otwieram:
filję, probiernię i śniadalnię „Zagłoba“
przy ul. św. Marcin 3.
 Prosząc o obdarzenie mojej filji równą życzliwością jak mój
 zakład centralny, zapewniam skora i uczciwą obsługę.
„ZAGŁOBA“
 Probiernia i Śniadalnia. Centrala: św. Marcin 64. Filja: św. Marcin 3.
GOSPODARZ.
 Pw 17 055-17,56

8-tańich dni Bieleizny i modnych Krawatów

Koszule sportowe modne z krawatem teraz od	590	Kołnierzyki wykład. sztywne modne fasony wszelkie wielkości teraz od	075
Koszule wierzchnie modne z 2 kołnierzykami teraz od	590	Wiązanki jedwabne długie modne, wielki wybór teraz od	165
Koszule sportowe popelinowe modne kolory teraz od	1550	Koszule nocne modne dobre wykonanie i krój teraz od	690
Koszule wierzchnie popelinowe modne z 2 kołnierzykami teraz od	1550	Kalesony i koszulki macco rzadka okazja zakupu teraz od	290

Wielki wybór: płaszczy, kapeluszy, czapek, pasków, szelek, rękawiczek, chusteczek, parasoli, lasek, płedów, pantofli it.d.

The Gentleman

Właśc.: **Stefan Schaefer**

POZNAŃ
 ul. Nowa 1. TELEFON 31-69. ul. 27. Grudnia 4

Pw 14 171-17,37

W sobotę, dnia 30 b. m. spotykamy się wszyscy
 w nowo odrestaurowanym lokalu
„MORSKIE OKO“
 Restauracja i Winiarnia, Młyńska 3.
 Z napoi polecam specjalnie pielęgnowane
PIWA — WINA — LIKIERY.
 Jaknajuprzejmiej zaprasza
 zw 14460 **J. MAGNER, Gospodarz.**
 Niskie ceny! Obfity bufet! Miły pobyt!

Na majówki, wycieczki i w podróż
 polecamy nasze stale świeże, znane z dobroci
WYROBY MIĘSNE
BRACIA STROBEL,
 Poznań, św. Marcin 28.
 nw 10250

Halo! Uwaga!
Chcę ożenić brata!

Dla brata, Górnoślązaka, Polaka, kupca, lat 32, rz.-kat.,
 śred. wyk., współwłaściciela mego przedsiębiorstwa prze-
 mysłowego, posiadającego udział 10 000 dolarów, zaś mie-
 sięcznego dochodu — obecnie 600 zł, poszukuję Wielko-
 polanki lub z Pomorza od lat 17—23 celem ożenku. Wy-
 kształcenie średnie, muzykalna, lecz nie koniecznie, może
 być nawet bez majątku, pochodzenie z bardzo porządnej
 rodziny, przytem musi być nieskazitelnej przeszłości. —
 zdrowa, ładna, dobrze zbudowana, miła, gospodarna, ma-
 dra kobieta, bez nałogów i lubiąca zacisze domowe. Panie,
 którym zależy na szczęśliwym pożyciu małżeńskim, ze-
 choń przesłać ofertę z obowiązkową fotografią i prawdzi-
 wem opisaniem szczegółów pod zw 14434 do Kurjera Pozn.

Od lat 60-ciu istniejący
magazyn sprzętów domowych i kuchennych

szkła, porcelany, oświetlenia, elegancko wyposażony, —
 w większym mieście Poznańskiego — Pomorza na sprze-
 daz. Potrzebny kapitał 35 000.— zł. Oferty uprasza się
 kierować pod „Magazyn 35 000“ do „Par“ Bydgoszcz ul.
 Dworcowa 54.
 Pw 17037-63 144

DLA REKLAMY

Jedwab do prania	od 1,35 zł
Szantung piękne kolory	2,70 „
Toile de soie czysty jedwab „	4,50 „
Georgette jedwabna	4,80 „
Georgette czysta wełna	4,50 „
Szermelina	3,50 „

Specjalnie polecam

materiały na sukienki oraz na ubranka
 do Komunji św. po zadziwiająco
 niskich cenach.

ST. RACZYK

Poznań, Stary Rynek 92.
 narożnik ul. Wronieckiej.

DROGERJA

dobrze urządzona, w większym mieście,
 w dobrym położeniu przy Rynku, zaraz
 korzystnie na sprzedaż. Zapytania do
 firmy Centralna Drogerja J. Czepczyński,
 Poznań, Stary Rynek 8.
 Pw 17044-17,60

Wiosna w pełni
 imponuje nam pogoda i słońcem.

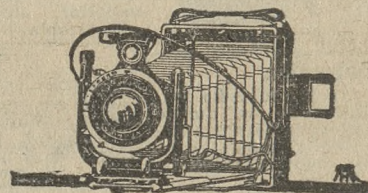
Aż 9 dni odpoczynkowych w maju!

Kto żyw znajdzie się na łonie przyrody.
 Mile te chwile i przeżycia nabiorą do-
 piero wówczas wartości, gdy je utrwa-
 limy **fotograficznie własnym aparatem**,
 który nabyć można na dogodnych
 warunkach i po cenach fabrycznych
 w firmie:

FOTO-GREGER

(Kazimierz Greger)

Poznań 3 — ul. 27 Grudnia 18.

Pw 17 641-17,39

Największy w Polsce Magazyn Aparatów
 i Przyborów Fotograficznych.
 W rękach założyciela od roku 1910.

W święta składki nieczynne — dlatego
 pamiętajmy o świeżych
KLISZACH I BŁONACH

Bank Ludowy w Poznaniu

Aktywa	BILANS per 31 grudnia 1931 r.	Pasywa	
Gotówka	12 898,01	Udziały	589 924,57
Rachunki bież.	33 922,—	Fundusz zasob.	26 889,10
Banki	8 817,83	Rezerwa specj.	17 394,10
P. K. O.	1 988,54	Fundusz emeryt.	7 000,—
Weksele	1 424 272,31	Wkłady oszczędn.	623 322,98
Koszty proces.	1 676,82	Rachunki bież.	12 065,80
Papiery wartośc.	10 729,80	Banki	6 947,22
Nieruchomość	40 950,—	Redysk. weksh.	209 180,51
Ruchomości	3 500,—	Różne	8 997,20
		Do dyspozycji	
		Walnego Zebr.	37 033,83
	1 538 755,31		1 538 755,31

Na rok 1931 przeszło 1444 członków. W roku 1931 przy-
 stąpiło 126, a ubyło 112 członków. Na rok 1932 przechodzi
 1458 członków. 1 udział wynosi 1.000.— zł, odpowiedział-
 ność za każdy udział 2.000.— zł.

Poznań-Jeżyce, dnia 25 kwietnia 1932 r.
BANK LUDOWY W POZNANIU, Spółdzielnia z odp. ogr.
 St. Chmielewski. M. Einbacher. dw 2448

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę, dnia 30 b. m., o godz. 10 przed poł., przy ul.
 Aleje Marcinkowskiego 13, sprzedam publicznie najwięcej
 dajacemu za gotówkę:

2 maszyny do pisania, 2 szafy do książek, 2 biurka,
 szafę do akt oraz 6 stołów. nw 10013
 Pietruszewski, komornik sądowy, Poznań, Plac Wolności 9.

LICYTACJA PRZYMUSOWA.

W sobotę, dnia 30 kwietnia b. r. o godz. 9 przed poł.
 przy ul. Działyńskich 3 sprzedam publicznie najwięcej dają-
 cemu za gotówkę:

2 regały z czcionkami z wszystkimi zastawami,
 2 koźły z czcionkami i wszystkimi zastawami,
 biurko z krzesłem, bibliotekę, maszynę do cięcia
 papieru, maszynę do szycia drutem i aparat do
 odbijania korekt.

T. Bartkowiak, kom. sądowy z pol.
 Poznań, Wały Jagiello 3.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę, 30 b. m., o godz. 4.30 po poł., sprzedawac
 będę najwięcej dajacemu za gotówkę przy Starym Ryn-
 ku nr. 91:

2 szafy składowe, jedna oszklona, oraz kompletne
 urządzenie składowe. nw 10011
 Dawid, kom. sądowy, Poznań, Śniadeckich 26.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę, 30 b. m., o godz. 2 po poł., sprzedawac będę
 najwięcej dajacemu za gotówkę przy ul. Ślusarskiej 7:
 szafę do rzeczy oraz większą ilość książek powie-
 ściowych. nw 10012
 Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.
 Dawid, kom. sądowy, Poznań, Śniadeckich 26

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, l, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: n 2395, z 21205, d 1311)

i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

Wykresowy plan wakacji personelu na rok 1932

na formularzu tabelarycznym

konieczny w przedsiębiorstwach, zatrudniających większą ilość pracowników, wykonany przejrzysto i dający pogląd na rozłożenie pracy i wakacji na cały rok.

Okazowy arkusz za opłatą 60 gr. i 10 gr. porto.

Drukarnia Polska S. A.
Oddział Bydgoszcz, ul. Focha 39

Przy 5 arkuszach po 60 groszy porto 25 groszy

12	60	50
25	60	60

zw 14 273/4

1 SPRZEDAŻE

Najszczęśliwsze

losy poleca Kędziora kolektura. Poznań, Sieroca 5/6. zdw 47 926

Gramofony — tanio

Płyty — od 1,50 zł po cenę niższej. F. Bałof, Woźna 12. Pw 12 012-14.63

„Antyki”

meble używane sprzedaje kupuje. Wielkie Garbary 39. Pw 14 143-54.32

W. Czysz Szkolna 11

urządzą wyprzedaż zapasów pochodzących z zlikwidowanej filii po cenach znacznie niższych. Pw 14 007-17.23

Fabryka

odlewów żelaznych i fabryka wyrobów porcelanowych w dużym mieście powiatowym na wyjątkowo dogodnych warunkach zaraz do sprzedania. Oferty „Par”. Poznań, pod 54.450. Pw 14 169-54.451

2 motocykle

marki „Rudge” i „James” w bardzo dobrym stanie tanio sprzedam. Rzemyszkiewicz, Półwiejska 4. zdw 52 271

156 mórg

prywatne, drenowane, zabudowania, inwentarze pierwszorzędne, cena 25 000, wpłaty 14 000 sprzedam „Agencja”. Długa 5. zdw 53 313

40 mórg

buraczanych, zabudowania nowe, inwentarze kompletne, przy Poznaniu, cena 7 000, sprzedam „Agencja”. Długa 5. zdw 53 314

Najtaniej

bo wprost z fabryki kupuje się materiały meblowe, damskie oraz wojskowe na sezon wiosenny — letni. Najprzeróżniejsze gatunki, najnowsze desenie. Wielki wybór. Ceny ściśle fabryczne. Fabryka Sukna Karol Jankowski i Syn, Bielsko, Oddział w Poznaniu, plac Wolności 2, pierwsze piętro. zdw 53 994

Restaurację

mieszkaniami koncesja sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 53 703

Parcele

tanio sprzedam. Adres wskazać Kurjer Poznański zdw 53 785

Rowery

„Lucznik” i innych marek od 200 gotówka, ratami. Rymkiewicz, Wielkie Garbary 9. dzw 3 383

Samochód

rzeźnicki do miasta i do wyjazdu sprzedam korzystnie. Półwiejska 3. zdw 52 716

Sprzedam

2 samochody: limuzynę małą oraz sportowy dwuosobowy. — Obejrzeć od 5-7 garaż Brzeski, Jakóba Wujka. zdw 54 168

Fortepian

zagraniczny, krótki 700 m. Dabrowskiego 1 skład delikatesów. zdw 53 711

Skład cukierków

śródmieście sprzedam. — Oferty Kurjer Poznański zdw 54 044

Pianino

sprzedam zupełnie jak nowe, cena 950. Adres Kurjer Poznański zdw 54 111

Szafa

kuchenna większa oraz 2 łóżka, 2 nocne stoliki ciemno polerowane tanio sprzedam. Wykonuje budowlane prace po cenach niskich. Stolarnia M. Jaskiewicz, Małe Garbary 1. zdw 54 089

Kiosk

pełnym biegu towarem korzystnie sprzedam. Wiadomość skład tytoniowy. Dabrowskiego 46. zdw 54 073

Wózek

dziecięcy jak nowy. pol. ceny, sprzedam. Ludwiczak. Marcellego Mottego 2. zdw 54 068

Restaurację

z mieszkaniem oddam fachowcowi z kancją na rachunek. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 401

Skład

okazały. M. Focha sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 54 344

Skład

węgli dobrze zaprow. z koniem, wozami tanio sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 363

Rower

nowy tanio. Nowy Rynek 6. Wy. pożyczalnia. zdw 54 376

Skład

cukierków zaraz sprzedam. 1 pokój i kuchnia przy ruchliwej ulicy przy Górnej Wildzie. Wskaże Kurjer Poznański. zdw 54 427

Ślubne

obraczki od 6 zł, zegarki od 10 zł, pierścionki złote od 8 zł poleca Chwilkowski. św. Marcin 40. zdw 54 287

Domek

4 pokoje i 2 pokoje, kuchnia, ogródek (Lubon). Oferty Kurjer Poznański zdw 54 352

Motor

ropony, 6 KM, mało używany, korzystnie sprzedam Skład Maszyn, Poznań, św. Marcin 13. zdw 54 368

Samochód

zamienię na meble karetką 4-osobową marki „Peugeot”. Zgłoszenia „Par” pod nr. 17.38. Pw 14 176-17.38

Piekarnia

w pełnym biegu przy rynku, miasto powiatowe do sprzedania. — Zgłoszenia Kurjer Poznański. nw 9 724

Biurko

fotelikiem, ładny garnitur koszykowy z lampą, 2 leżanki. Kilńskiego 6, miesz. 3. zdw 54 320

Samochód

Praga, limuzyna, 9/30, w stanie bezagarnym, dobrych oponach, sprzedam za 2 900. — zł. Oglądać Dabrowskiego 17, garaż Nr. 10. Pw 14 155-54.442

Fortepian

450 zł sprzedam. Staszica 26, mieszkanie 6. zdw 54 387

Sprzedam

parcele na budowę Ławica, przy terenie wysłanym. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego jw 3 090

Motor

elektryczny 8 KM, 220 volt, styl AEG, oraz wiele innych motorów po bardzo niskich cenach sprzedaje Franpol, Działalyskich 3. zdw 54 455

Samochód

D. K. W. Kabriolet do sprzedania za gotówkę. Bliższe informacje od godziny 4-6. tel. 50-23. zdw 54 398

Skład

kolonialny, dobrze zaprowadzony, dwa pokoje i kuchnia blisko Poznania sprzedam. Do objęcia 1900 zł. Adres wskazać Kurjer Poznański zdw 54 482

Klubowy

garnitur w dobrym stanie 170.—, 27 Grudnia 19, miesz. 15, 4-8. zdw 54 419

Kartony - skrzynie

sprzedam. Pietrzykowski. Wielka 8. zdw 54 107

Wyprawy ślubne

Urządzenia

restauracyjne

Porcelanę ogrodową

kupuje się tanio tylko wprost w Hurtowni Porcelany Wroniecka 24. zdw 54 480

5 KUPNA

Butelki

1/2 litr. krapówki, zielone lub ciemne szkło kupie. Oferty Kurjer Poznański zdw 53 962

Karoserji

autobusowej na podwozie „Chevrolet” poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański dw 3 409

Kupię

używany, w dobrym stanie ręczny walec wypełniony wodą do walcowania boiska. Wojtkowiak, Park Wilsona, Studium Wychowania Fizycznego. zdw 53 536

Kupię

wolną wille w Puszczykowie lub Puszczykowie z dużym ogrodem za gotówkę wprost od właściciela. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 53 354

Wille

kupię, mieszkanie 6 pokoi wolne, wpłace 10 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 099

Maszynę

do pisania dobra, używana kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 094

Kupię

samochód używany. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 052

Maszynę

do pisania używana mała kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 120

Pas

zapędowy do lokomobil kupię 12 cm szeroki ewentl. szerszy i około 30 metrów długi. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 54 142

Kupię

dom, kilka mórg, 6 000 zł, wpłace 4 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 079

Motocykl

i rower używany w dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 066

Rowerek

dla chłopca 10-cio letniego kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 049

Kupię

piec kafilowe używane. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 53 606/7

Ladę

składową kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 249

Śmietnik

z betonu używany lecz w dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 118

Wózek

dziecięcy w dobrym stanie okazynie kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 454

Motor

elektr., 4-5 KM., na prąd zmienny kupię. Redakcja Kresów Zachodnich, Chodzież. zdw 54 362

Pianino

lub fortepian kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 300

Parcele

ładnie położone pod wille kupię gotówką. Kanalizacja, światło, wodociągi pożądate. Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zdw 54 317

Kupię dom

śródmieście, wpłace 25-30.000. Szczegółowe oferty N 4301. Biuro ogł. Wallis, Toruń. nw 9 726

Pianino

używane kupię. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdw 54 393

Dom

czynszowy Poznaniu wartości 40 do 60 tysięcy, może ogródkiem, kupię. Gotówka. Dokładny opis, dochód cena. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 400

Salon

stylu angielskiego lub Ludwika kompletny w dobrym stanie kupię gotówką. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 473

Kupię

5 stołów restauracyjnych używanych z płytą dębową lub sosnową 23 krzesła restauracyjnych. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 470

6 KAMIENICE

Kamienica

centrum komfortowa, dochód 60 tysięcy, cena 480 tysięcy. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 036

Kamienice

przy placu Wolności Poznaniu, dochód 85 000. — cena 780 000. wpłaty 300-400, reszta amortyzacja. Oferty reflektantów nie pośredników Kurjer Poznański zdw 54 187

Kamienicę

dochód 19 500, wpłaty 70 000 — sprzedaż właścicieli. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 035

Wille

Solacz, Puszczykowo, sprzedam, mieszkanie wolne. Małecki, Poznań, Rybaki 20 a. zdw 54 234

Kamienicę

IV piętra, 20 okien frontu 130.000 wpłaty 50 000, hipoteka amortyzacyjna. Małecki, Poznań, Rybaki 20 a. zdw 54 251

Kamienicę

centrum Poznania, IV. piętrowa, składami, dochód 26 568, cena 210.000, wpłaty 50-100.000, sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 351

7 PIENIADZ

3 000 zł

pożyczki za odpowiednim procentem, gwarancja dwupokojowe ładnie umeblowane mieszkanie Oferty do Kurjera Pozn. zdw 51 440

3 000 zł

na sezon letni poszukuje, zwrot 3 500, pewna gwarancja. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 399

Sprzedam

300 mk niemieckich w złocie. — Oferty Kurjer Poznański zdw 54 446

Pożyczki

za I-miejscowem zabezpieczeniem hipotecznym udziela zagraniczny bank hipoteczny. Szczegółowe informacje i warunki wysłać Agencja Handlowo-Finansowa, Chojnice, Strzelecka 18. Znaczek na odpowiedź. dw 3 450

Kto

pożyczy 600 zł na trzy miesiące, za procent dwupokojowy całkowicie pensjonat nad morzem. — Oferty składac do Kurjera Pozn. dw 3 451

Pożyczki

na spłaty miesięczne udzielamy. Pawlak, Czesława 16. zdw 54 260

8 DO WYNAJĘCIA

Dwa

pokoje, kuchnia, Marsz. Focha 111, mieszkanie 17. zdw 53 333

Dwupokojowe

w nowym domu za miesiecznym czynszem. Informacje: Patr. Jackowskiego 32, II. p. Tel. 64-44 zdw 53 085

Dwupokojowe

komfortowe, Łazarz, Adres Kurjer Poznański zdw 54 165

2

pokoje z kuchnią od 1 maja do wynajęcia Główna, ul. Sucha 4a. Ochel. zdw 54 150

Mieszkanie

2 pokoje z kuchnią, łazienka, zaraz. Dzierżawa zapłacona do lipca włącznie. Adres Kurjer Poznański zdw 54 065

Dwa

i trzypokojowe, kuchnia, łazienka za czynnem wynajmie „Pawilon”. Marszałka Focha 15. zdw 54 274

4 pokoje

z przynależnościami, odnowione, wolne od podatku, ogródek, zaraz do wynajęcia. Cena przystępna. Matejki 44, m. 6. zdw 54 218

Trzypokojowe

cztery odda „Rex”. Stary Rynek 45. zdw 54 230

Dwa

mieszkania dwupokojowe (kuchnia i jedno trzypokojowe i jeden duży pokój w suterenu Łazarz przy ogródkach działkowych. Aleje Heimańskiego 1. Zgłoszenia u stróża. zdw 54 243

2 pokoje

kuchnia, rok dzierżawy zgóry. — Adres wskazać Kurjer Pozn. zdw 53 823/3

Dwupokojowe

kuchnia, łazienka, Łazarz, pokój, kuchnia za dzierżawę miesieczną. Informacje Łukasiewicz 6, mieszkanie 14. zdw 54 477

Dwupokojowe

centrum, parter, zaraz, zwrot kosztów 900, miesiecznie 45. — Rausch, zawiadowca, Grobla 27, mieszkanie 22. zdw 54 367

Pokój

kuchnia za dzierżawę 30 zł miesiecznie blisko Poznania do wynajęcia. Lasek, Marsz. Piłsudskiego 30. zdw 54 481

3

pokoje, kuchnia, łazienka, 5 minut od przystanku tramwajowego wydzierżawi właściciel. Ulica Urbanowska 47. zdw 54 475

Pokój

samotnej osobie. — najchętniej krawcowej. Gospodarz Wierzbicice 2. zdw 54 428

Sześciopok

Pokój
Pólna 16, m. 6. zdw 54 206

Niekrepujący
pokój panienkom. Sw. Wojciech 25. II. lewo. zdw 54 190

Pokój
elegancki, czysty, niekrepujący, jednemu — dwóm. Wielkie Garbary 18, m. 4. zdw 54 192

Pokój
żupańskiego 4, mieszkanie 14. zdw 54 169

Ładny
frontowy, elektryczność, lepsze-
mu panu (pani) od 1. 5. Kreta
24 mieszkanie 10. zdw 54 155

2
pokoje. Matejki 2. III. lewo.
zdw 54 160

Balkonowy
słoneczny. Focha 38, mieszka-
nie 7. zdw 54 168

Pokój
2 panom zaraz. Krasieńskiego 14.
mieszkanie 7. zdw 54 145

Pokój
frontowy, elektryczność zaraz.
Dąbrowskiego 24 mieszkanie 3.
zdw 54 156

Małżeństwo
inteligentnemu kuchnia lub 2
paniom. Małeckiego 22. I. lewo.
zdw 54 163

Pokój
utrzymaniem, bez. Matejki 68.
mieszkanie 3. zdw 54 162

Wspólny
inteligentnemu panu. Strzelecka
20, mieszkanie 7. zdw 54 105

Pokoik
frontowy. Kanałowa 6, parter.
prawo. zdw 54 103

Dwuosobowy
Jankowski Strzelecka 31.
zdw 54 102

Centrum
pokoik, elektryczność, tano.
— Młyńska 4 — 7. zdw 54 151

Pokój
umeblowany słoneczny. Niego-
lewskich 12, mieszkanie 6.
zdw 53 641

Pokój
frontowy. 2 osobowy, światło
elektryczne. Marsz. Focha 70.
mieszkanie 3. zdw 54 138

Elegancki
słoneczny czysty. Małeckiego 17.
I. lewo. zdw 54 148

Słoneczne
dwa pokoje z wszelkimi wygo-
dami, nadające się także na biu-
ra sa od zaraz lub później do
wynajęcia. Zwierzyniecka 1 mie-
szkanie 3. zdw 54 146

Młyńska
12. I. prawo, elegancki pokój.
zdw 54 140

Dwuosobowy
Wierzbice 37 a mieszkanie 4.
zdw 54 143

Pokój frontowy
słoneczny, dobrze umeblowany,
elektryczność, łazienka, niekrepu-
jący inteligentnemu panu. Górna
Wilda 59, mieszkanie 11. II. zdw 54 043

Dwuosobowy
Marcina 63, m. 17. zdw 54 042

Pokoje
dwuosobowe tano wynajme.
— Matejki 46, mieszka. 7. zdw 54 040

Radjo
3 lampkowe kompletne tano
sprzedam. Osada Kolejowa 6.
zdw 54 037

Panom
lub panom pokój wynajme. Wro-
niecka 18, mieszka. 7. zdw 54 124

Pokój
frontowy. Niegolewskich 12, mie-
szkanie 7. zdw 54 133

Pokój
dwuosobowy do wynajęcia. Pie-
kary 5. II. lewo. zdw 54 131

Pokoik
mały. Matejki 1. I. zdw 54 119

Frontowy
słoneczny 1—2 osobowy, używal-
ność kuchni, tano. Kochanow-
skiego 4, parter, lewo. zdw 54 116

Pana
który wczoraj przed południem
zapytywał się o pokój na biuro,
proszę o przybycie celem poro-
zumienia się. Ul. Fredry 3.
zdw 54 114

Urzędnicze
studentce korzystnie. Staszka 9.
mieszkanie 4. zdw 54 112

Próżny
pokój. Adres Kurjer Poznański
zdw 54 110

Ładny
niekrepujący. Graniczna 5, mie-
szkanie 9. zdw 54 083

Klatka
schodowa sympatyczny, spokoj-
ny fortetian. Strzelecka 5, mie-
szkanie 7. zdw 54 082

Duży
próżny pokój z urządzeniem kuch-
ni dla bezdzietnego małżeństwa do
wynajęcia 1. V. Karłowickiego
4. II. mieszkanie 6. zdw 54 078

Słoneczny
spokojny komfortowy. pianinem.
Wspólnego 18. 6. zdw 54 075

Pokój
Ratajczaka 11 a, 6 wejście, mie-
szkanie 32. zdw 54 061

Ładny
pokój 25. ul. Pólna 18, mieszka-
nie 5. zdw 54 053

Słoneczny
Małeckiego 10, m. 4. zdw 54 257

Pokój
umeblowany, niekrepujący, bal-
kon, elektryczność, dwuosobowy.
Wrocławska 30, m. 21. zdw 54 262

Dwuosobowy
frontowy, słoneczny, balkon, do-
bre utrzymanie 110, bez — 30.
Wielkie Garbary 18, II. mie-
szkanie 10. zdw 54 264

Pokój
wynajme. Sw. Marcin 54. I. pie-
tro, m. 7. zdw 54 263

Pokój
osobnym wejściem dwóm panom
lub panienkom. Żupańskiego 8.
m. 1. zdw 54 270

Słoneczny
balkonowy, utrzymaniem 100 zł.
Wielkie Garbary 40, m. 7. zdw 54 271

Balkonowy
niekrepujący. Wierzbice 31. I.
lewo. zdw 54 277

Umeblowane
odnowione. telefon. fortetian,
kuchnia, ewentualnie z utrzyma-
niem. I. Długa 3, od gospodarza.
zdw 54 278

Pokój
frontowy, umeblowany. Gasio-
rowskich 12, m. 18. zdw 54 279

Centrum
pokój. Także przyjeżdżym. Kreta
4. II. prawo. zdw 54 280

Pannę
na wspólny pokój przyjme. Po-
cztowa 20, mieszkanie 15.
zdw 54 217

Pokój
2-osobowy wynajme 1. 5. wejście
z klatki schodowej. Kwiatowa 14.
m. 7. zdw 54 447

Pokój
elegancki wynajme. Kraszew-
skiego 4, m. 8. zdw 54 213

Pokój
klatki schodowej. Sw. Marcin 64.
mieszkanie 26. zdw 54 212

Słoneczny
komfortowy, elektryczność, ła-
zienka, wynajme. Mickiewicza.
Adres Kurjer Pozn. zdw 54 214

Słoneczny
czysty, elektryczność, intelig., po-
ściel. Małeckiego 4, m. 7. zdw 54 216

Wspólny
tano panience. Nowicka. Strza-
łowa 7. III. (szeroka brama). zdw 54 219

Pokój
czysty, niekrepujący 1 lub 2 oso-
by. Wielkie Garbary 50 front.
mieszkanie 10. zdw 54 174

Paniom
Kwiatowa 9. III. zdw 54 175

Pokoik
umeblowany. Matejki 6, mieszka-
nie 12. zdw 54 176

Pokój
słoneczny, pianino, elektryczność,
jedna dwie osoby, wynajme. Sw.
Wojciech 22/24, mieszkanie 6.
zdw 54 179

Dwuosobowy
Jeżycka 46. II. prawo. zdw 54 180

Pokój
umeblowany wolny. Grobla 1 b.
mieszkanie 8. zdw 54 181

Pokój
do wynajęcia. Działyskich 8.
III. lewo. Zgłoszenia po południu
zdw 54 184

Pokój
utrzymanie telefon, można biuro.
Ratajczaka 29, mieszkanie 9.
zdw 54 185

Pokój
czysty, balkonowy. Kopernika 9.
mieszkanie 7. zdw 54 186

Skromny
panience wynajme. Skarbowa 17
podwórce, parter. zdw 54 222

Pokój
zaraz. Sw. Józefa 6 m. 10.
zdw 54 223

Dwuosobowy i pokoik
studentom. Fr. Ratajczaka 11 a.
3 wejście m. 69. zdw 54 228

Dwuosobowy
studentom. Śniadeckich 18. II.
lewo. zdw 54 229

Dwuosobowy
Zygmunta Augusta 2, m. 8.
zdw 54 289

Pokój
niekrepujący. Piekary 10, m. 3.
zdw 54 242

Dwuosobowy
Romana Szymańskiego 7. I.
zdw 54 244

Pokój
do wynajęcia. Wierzbice 14.
mieszkanie 17. zdw 54 258

Dwuosobowy
Za Branką 12 a, m. 3.
zdw 54 250

Pokój
umeblowany. osobne wejście.
Strzelecka 31, m. 35.
zdw 54 254

Klatki
schodowej, frontowy, telefon do
dyspozycji tylko stalemu solidne-
mu panu. Jackowskiego 30, m. 3.
zdw 54 309

Pokoik
Śniadeckich 9, mieszkanie 8.
zdw 54 253

Pana
lub dwóch. Czesława 16, m. 8.
zdw 54 440

Frontowy
wspólny panu, elektryczność. —
Wrocławska 17, m. 4. zdw 54 484/5

Paniencie
wspólny tano, fortetian. Wiek-
kie Garbary 47, m. 9. zdw 54 340

Pokój
umeblowany 1. 5. Szamarzew-
skiego 20/22, mieszkanie 16.
zdw 54 346

Czysty
dobrze umeblowany, niekrepują-
cy, słoneczny. — Działyskich 3.
m. 20. zdw 54 349

Dwuosobowy
czysty, elektryczność, Romana
Szymańskiego 8, mieszkanie 11.
zdw 54 350

Dwa
lub jednoosobowy. Sw. Czesława
16 a. I. prawo. zdw 54 354

Wspólny
panie. Kanałowa 17, mieszka-
nie 27. zdw 54 355

Pana
przyjme na wspólny pokój, cena
20—25 zł. Młyńska 5, m. 2.
zdw 54 364

Słoneczny
frontowy, spokojny solidnemu pa-
nu. Plac Asnyka 4, m. 12, przy
Słowackiego. zdw 54 365

Frontowy
Podgórna 3. 2. zdw 54 366

Pokój
z niekrepującym wejściem dla
panów zaraz. Adres Kurjer Po-
znański zdw 54 370

Jasna 16
mieszkanie 8, elegancki, słonecz-
ny pokój telefonem. zdw 54 371

Czysty
oddam Jankowska. Przecznicą 6.
IV. zdw 54 372

Pokój męski
dobrze umeblowany, czysty. Pa-
trona Jackowskiego 30, m. 9.
zdw 54 377

Niekrepujący
1—2 osób od 1. Piekary 25, m. 11
zdw 54 288

Dwuosobowy
utrzymaniem bez. Grobla 28, m. 3
zdw 54 293

Szkolna
11, m. 8, dwu- jednoosobowy
czysty. zdw 54 252

Frontowy
czysty, dobrze umeblowany —
Focha 78, m. 11. zdw 54 297

Przy Zamku
dobrze umeblowany, niekrepujący
elektryczność, łazienka, Waly
Zygmunta Augusta 10 a, m. 10.
zdw 54 296

Dwuosobowy
niekrepujący. Śniadeckich 17.
m. 11. zdw 54 299

Pokój
wynajme. Kopernika 8, m. 2.
zdw 54 309

Pokój
elektryczność, Poznańska 58 a, m.
6, narożnik Mickiewicza.
zdw 54 312

Elegancki
jednemu — dwóm Łąkowa 16. I.
prawo. zdw 54 316

Pokój
dwuosobowy. Śniadeckich 1—7.
zdw 54 319

Pokój
dwuosobowy, słoneczny. Józefa 6.
mieszkanie 6. zdw 54 321

Pokoik
Stroma 6, mieszkanie 10.
zdw 54 325

Pokój
Marcina 33, mieszkanie 7.
zdw 54 328

2
panów na pokój. Adres Kurjer
Poznański zdw 54 330

Małżeństwo
pokój wynajme. Wroniecka 18.
mieszkanie 7. zdw 54 335

Pokój
słoneczny, elektryczność Stroma
2 a parter. zdw 53 566

Wspólny
panience (pianino). Wojciecha 3.
m. 5. zdw 52 273

Pokój
słoneczny, frontowy dla inteli-
gentnych. Skarbowa 19, m. 6.
zdw 54 379

Niekrepujący
balkonowy, z wygodami wynajme
1—2 panom Śniadeckich 30, m. 6.
zdw 54 382

Dwuosobowy
elegancki, utrzymaniem, bez. Ja-
sna 8, m. 3. zdw 54 394

Pokój
wspólny panu. Zielona 3, miesz-
kanie 3. strw 93

Swobodny
ładny zaraz. Kraszewskiego 12.
III. prawo. zdw 54 093

Pokój
jedno-dwuosobowy, utrzymaniem.
ben. Piekary 18 mieszkanie 5.
zdw 54 464

Czysty
umeblowany 2 osobom. Dąbrow-
skiego 52. I. prawo. zdw 3 094

Dwuosobowy
Dąbrowskiego 27 a mieszkanie 4.
zdw 3 092

Pokój
dwóm osobom wynajme. Poznań-
ska 23/30, mieszka. 8. zdw 3 088

Łąkowa
13, mieszka. 5 panom. zdw 54 395

Słoneczny
panience. Dąbrowskiego 36, mie-
szkanie 17. zdw 54 394

Panu
frontowy, osobne wejście. Długa
7, mieszkanie 8. zdw 54 463

Pokój
Śniadeckich 6 a mieszkanie 1.
zdw 54 400

Niekrepujący
Kreta 6, mieszka. 8. zdw 54 452

Niekrepujący
słoneczny blisko Uniwersytetu,
parku tano. Wskaże Kurjer Po-
znański zdw 54 451

Studentkom za 90 zł
mieszkanie, utrzymanie. Adres
wskaże Kurjer Pozn. zdw 54 450

Urzędnicze
lub 2 panienkom
oddzielny klatki schodowej tano
ewent. utrzymaniem. Aleje Mar-
cinkowskiego 19, mieszkanie 7.
zdw 54 449

Śródmieście
pokój czysty, elektryczność, inteli-
gentnej osobie. Waly Jagiello
18 I. prawo. zdw 54 396

Pokój
umeblowany z telefonem, niekre-
pujący ewent. z utrzymaniem
zaraz. Pocztowa 11 mieszkanie 4.
zdw 54 410

Tanio
panu pokój słoneczny, osobnym
wejściem. Adres Przemysłowa 36.
I. lewo. zdw 54 408

Pokój
Walszka. Wybickiego 3.
zdw 54 403

Niekrepujący
światło elektryczne przy Kapo-
nierze. Ul. Bukowska 9 parter.
zdw 54 426

Niekrepujący
Grobla 19, mieszka. 8. zdw 54 425

Komfortowy
jedno - dwuosobowy, wynajme. —
Pocztowa 21. I. mieszkanie 4.
zdw 54 479

Pokój
dla pana. Śniadeckich 6 a, mie-
szkanie 10. zdw 54 476

Nieduży
Siemiradzkiego 2, mieszkanie 4.
zdw 54 474

Pokój
słoneczny, elektryczność, Plac
Nowomieski 5. III. wejście o-
grodowe II. lewo. zdw 54 472

Pokój
Romana Szymańskiego 3. III.
prawo. zdw 54 466

Dwuosobowy
Jednoosobowy przy dworcu. Fo-
cha 27, front. II. Sypniewska.
zdw 54 423

Panów
lub panie. Półwiejska 5, mieszka-
nie 6. zdw 54 421

Pokoik
słoneczny panience zaraz wynaj-
me. Wierzbice 34. II. lewo.
zdw 54 413

Pokój
małżeństwu, panom tano. Ła-
zienna 1, mieszka. 26. zdw 54 430

Inteligencji
korzystnie niekrepujący. — Da-
browskiego 24, mieszkanie 17.
zdw 54 431

Dwuosobowy
słoneczny, elektryczność utrzy-
maniem, bez łazienki Plac Kar-
micki 1 a. I. mieszka. 31. przy
Walach Król. Jadwigi.
zdw 54 436

Panom
dwadzieścaciepłe obiady. — Wro-
cławska 13 mieszkanie 11.
zdw 54 438

Słoneczny
balkonowy. Waly Król. Jadwigi
1, mieszkanie 9. zdw 54 441

Centrum
telefon, reprezentacyjny, oddam.
Aleje Marcinkowskiego 2, mie-
szkanie 1. zdw 54 442

Wspólny
dla studenta. Łazienna 1, miesz-
kanie 7. I. zdw 54 444

Pokój
umeblowany, światło elektryczne.
zaraz. Chwaliszewo 2, mieszka-
nie 7. Pw 17 038-54 467

Pokój
umeblowany. Włókna 17. II. m. 12
zdw 5 560

Pokój
wspólny oddam inteligentnym pa-
niom, względnie panom. M. Jan-
kowski. 27 Grudnia 15. zdw 5 557

Pokój
pościel pończana. Kwiatowa 7.
m. 10. zdw 5 551

Pokój
Wozna 17. Tasiemski. zdw 5 549

Tanio
czysty, miły pokój. Wrocławska
36, m. 32. Błotnicka. zdw 5 547

Pokój
na dwie osoby, czysty i słonecz-
ny. Plac Stawny 7, mieszkanie 4.
Centrum. zdw 5550

Pokój
jednej lub dwóm osobom, elek-
tryczność. Kozia 23, II. piętro.
zdw 5 545

12 SZUKA POKOJU

Czystego
ładnego pokoju pianinem (bez),
centrum lub początek Jezyc szu-
ka pan. Cena Kurjer Poznański
zdw 54 167

Student
szuka niekrepującego pokoju, ce-
na 25—30 zł. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 54 080

Pokoju
skromnego taniego poszukuje
młodzieniec. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 54 221

Pokoju
jednoosobowego poszukuje z
utrzymaniem dietetycznym lub
bez. W ofertach warunki. Kur-
jer Poznański zdw 54 373

Małżeństwo
bezdzielne poszukuje pokoju, po-
dać cenę Kurjer Poznański
zdw 54 375

Studentka
pokoju utrzymaniem, śródmieście.
Oferty cena Kurjer Poznański
zdw 54 392

Pokoju
umeblowanego lub próżnego po-
szukuje panienka. Oferty Kurjer
Poznański zdw 5 548

13 LOKALE

Poszukuje
składu okolicy dworca zachodnie-
go — Śniadeckich. Oferty Kurjer
Poznański zdw 53 633

Ubikacji
na pracownię w śródmieściu po-
szukuje. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 54 248

Warsztat
w którym można ustawić maszy-
ny stolarskie, niedrogi, poszuku-
je. Zgłoszenia do Kurjera Pozn.
zdw 54 334

Piekarnia
z mieszkaniem zaraz od gospoda-
rza. Do objęcia 4500. Dzierżawa
250 miesięcznie. Adres wskaże
Kurjer Poznański zdw 54 386

14 DZIERŻAWY

Garaze murowane
miesięcznie od 20 zł. Garaze Polo-
nia Drobickiej 2 przy Parku
Wilsona. zdw 53 557

Dzierżawy
400—600 mórg dobrej ziemi naj-
chętniej bez inwentarza poszu-
kuje od lipca. Zgłoszenia Ku-
rier Poznański zdw 53 919

Poszukuje
dzierżawy 500—700 mórg z kom-
pletnym inwentarzem. Reflektuje
tylko na obiekty pierwszorzędne.
Szczegółowe oferty Kurjer Po-
znański pod zdw 54 115

Dzierżawa
1200 mórg z kompl. inwentarza-
mi zaraz do objęcia 47 000 zł. Ku-
liński. Niegolewskich 10 a, tele-
fon 6039. zdw 54 456

15 UZDROWISKA

Ciechocinek
pensjonaty Drowej Sawickiej
„Julianówka i Sienkiewiczówka”.
otwarte od 1-go maja. Informa-
cje Wamasa. Hipoteczna 5.
nw 9 876

Puszczykówku
blisko Warty 2 pokoje z kuchnią
wynajme. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 54 108

Puszczykówko
do wynajęcia słoneczny pokój z
skrytką Wskaże Kurjer Poznań-
ski zdw 54 251

Puszczykówko
pokój, kuchnia na maj. Kempa.
telefon 51-16. zdw 5 553

21 ZGUBY

Zaginęła
książeczka wkładów nr. 2901 C.
na nazwisko „Siew”. Tow. Akc.
Włoszomaw. Prosimy o przedło-
żenie książeczki do 1 czerwca
1932 r. w przeciwnym razie wy-
stawimy nową. Bank Przem-
ysłowców Sp. Akc. w Poznaniu.
zdw 54 093

Panie
które zabrały futrzanego Mea-
soda 27. IV. z Mieszczańskich
restauracji, proszę w przeciągu
tygodnia o zwrot w Mieszczań-
skiej lub na policji. Po tygodniu
oddaje sprawę policji. zdw 54 041

Książka
kasowa założona 1. 5. 31. zaginę-
ła lub została gdzie w urzędzie.
Oddać za wynagrodzeniem w
Kurjerze Poznańskim zdw 54 411

16 OSOBISTE

Firma „Tricot”
uprzejmie zawiadamia że prze-
niosła się z ulicy Szymańskiego
10 na Pocztowa 23, front. I. pie-
tro. Pw 13 094-16 25

Za
długi mej żony Stanisławy z Pi-
larskich Knasieckiej zamieszka-
jącej sw. Wojciech 21, mieszkanie
45, nie odpowiadam. Feliks Kna-
siecki. zdw 54 139

Zgubiłam
23 bm. 6mej rano śniadeckich.
Grunwaldzka jednokolorową reka-
wiczę. Uczelwego znalazcę pro-
szę oddać: Bank Rolny Salmono-
wicz. zdw 54 144

J. „30.25”
Przybyć do muzeum nie mogłem.
Wyjechałem na 2 tygodnie. Po
powrocie dam znać do Kurjera
Poznańskiego zdw 54 332

Obserwowana
blondynka 28. 4. Opera, proszę
pisać Kurjer Poznański
zdw 54 483

Poszukuje
dobrego obrocy prywatnego. —
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 54 445

22 ROZMAITE

Koldry
wykonuje, stare przerabia. —
Smoczyńska Kwiatowa 8.
zdw 53 890

3,90 złote
fartuch biały z re-
kawami, płaszcz
damski biały od
4,90, płaszcz czar-
ny damski od 6,90.
Fartuch kolorowy
z rekawami od
6,90. Płaszcz me-
ski lekarski biały
od 6,90, kolorowy
od 7,90. Jazka
różniana lub cu-
kiernicza z dykmi
od 4,90. Płaszcz i
fartuchy damskie i męskie białe
i kolorowe, w wszystkich wielko-
ściach stale w wielkim wyborze
po cenach niebywale niskich po-
leca Fabryka Bielizny J. Schu-
bert. Poznań ul. Wrocławska 3.
Pw 12 010-14 29

Pensjonat
dla przyjeżdżących Poznań Gwar-
na 17. II. Pokoje umeblowane,
większe i mniejsze. Ceny niskie.
T. Rowecka. zdw 54 095

Bridge'a
grać nauczę w krótkim czasie.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 149

Telefon 1560
Posłańcy Miejscy
wykonują wszel-
kie doreczanie li-
stów, przewożą bagaż, załat-
wiają lombard oraz czyszczenie
parkietów. Biuro, ul. Wozna 11.
Pw 17 032-17 53

Mleko
pełne, południe, wieczór oddam w
mniejszych ilościach także w
dom. Tomkiewicz, Droga Debiń-
ska 24. zdw 54 232

Krawcowa
wykwintnie tano. Wodna 11, m. 2
zdw 54 246

Obiady
kresowe, smaczne Kantaka 3/3,
brama, prawo, III. zdw 54 306

Zabiegi przeciw piegom
łustym włosom wypadaniu i to-
pieżowi. Odtuszczanie amery-
kańskim aparatem wibracyjnym,
parafina i masażem ręcznym —
przeprowadza skutecznie „Irmis”.
Instytut Higieniczno-Kosmetycz-
ny Poznań. Piekary 5, tel. 2501.
dw 3 491

Salon Mód „Wiera”
wykonuje suknie najskromniej-
sze, najelegantsze płaszcze, ko-
smy, garnet, garderobę dziecięcą. Ła-
dnie, szybko, tano. Sew. Mielżyń-
skiego 25, mieszka. 3. zdw 54 405

Przyjmę
dziecko na wychowanie. Adres
wskaże Kurjer Pozn. zdw 54 409

Chiromantka
wschodnią alawę światowej wro-
ży. Strzelecka 25, mieszkanie 8.
zdw 54 407

Obiady
prywatne na czystym maśle wy-
daje Ipsiana Młyńska 4.
zdw 54 414

23 OZENKI

Panna
lat 28, szybko decydująca się, po-
siadająca kompletne mieszkanie
u rodziców blisko Krotoszyńska
(później zapie domek, ogród) wy-
daje zamaż. Panowie z pewną
egzystencją lub emeryci, którym
byłoby wygodnie tu zamieszkać,
zechcą oferty z fotografią nade-
slać Kurjer Poznański
zdw 53 318

Kawaler
przystojny, inteligentny kupiec
bogaty poszukuje na tej drodze
żony, miłej, dobrego charakte-
rem 5 000.— gotówki pożądana.
Rzecz traktuje poważnie. Oferty
możliwie fotografiami, która się
zwraca Kurjer Poznański
zdw 54 191

Inteligentne
dwie panie lat 30—36, material-
nie nie biedne, poznają panów w
celu matrymonialnym. — Oferty
Kurjer Poznański zdw 54 027

Inteligentna
wdowa poszukuje współnika sa-
moctego, wiek 45—60, z gotówką
4 tysięcy, do prowadzenia sezo-
nowego przedsiębiorstwa. Cel
matrymonialny. Oferty składać
z fotografią do Kurjera Poznań-
skiego pod dw 3 452

Znajomości
poważnego honorowego pana lat
około 40 poszukuje zamożną pani
około 40-ki w celu matrymonial-
nym. Oficerowie rezerwy mają
pierwszeństwo. Oferty do Kur-
jera Poznańskiego zdw 54 240

24 NAUKA

Szkoła Tańca
Antoszewskiego
Zielona 2. Pw 11 972-13 64

Kursy
stenografii, pisanie na maszynie, począwszy 6 maja. Kantor 1. II. piątko. zdw 52 259

English
lady gives lessons conversation. Apply Kurjer Poznański zdw 53 289

Matematyk
potrzebny zaraz. Oferty z podaniem warunków Kurjer Poznański zdw 54 159

Szkoła tańców
Mikołajczak — Kłedecka
Pocztowa 29. Kurs nowy 3 maja. Cena 10 zł. Pw 17 021-47,32

Przyjmę
kilka panienek w naukę gotowania i wypiekania. Ipsiana, Mińska 4. zdw 54 415

Kursy
stenografii, pisanie maszyną, księgowości Tyran-Zaworskiej, Strzelecka 33. Słabym bezpłatna pomoc. zdw 54 417

26 ROZRYWKA

Kino Aurora
Dziwica Orleańska i Pat. Patachon. zdw 54 327

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej ceny drobnych

Nauki
poszukuje syn uczciwych rodziców lat 17 z dobrym charakterem pisma. Najchętniej kupiectwa lub coś innego. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 231

Szukam
posady sekretarki ewentualnie innej pracy biurowej. Mam czerstwą praktykę. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 53 198

Gospodyni - kucharka
16 lat praktyki, długoletnie świadectwa i polecenia szuka posady w majątku lub mieście od 1. 5. albo 15. 5. Oferty Kurjer Poznański zdw 53 222

TEATRY

Teatr Wielki: Dziś — „Hrabia Luxemburg”.
Sobota, 30. 4. — „Poławiacze perel”, premjera. Występ H. Lipowskiej.
Niedziela, 1. 5. — „Poławiacze perel”. Występ H. Lipowskiej.

Teatr Polski: Dziś — „U mety”.
Sobota, 30. 4. — „U mety”.
Niedziela, 1. 5. — Po pol.: „Sprawa honorowa”. Przedstawienie wykupione przez Armję Błękitną.
Wieczorem: „U mety”.

Teatr Nowy: Dziś — „Lekko-myślna siostra”. — Występ Przybyłko-Potockiej.
Sobota, 30. 4. — „Lekko-myślna siostra”. — Występ Przybyłko-Potockiej.
Niedziela, 1. 5. — „Lekko-myślna siostra”. — Występ Przybyłko-Potockiej.

Teatr Narodowy: Niedziela, 1. 5. — Godz. 15: „Czerwony Kapturek”. — Godzina 17: „Ogniem i Mieczem”. Godzina 20: „Zaczarowane Koło”.

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Cham”.
Aurora: Dziwica Orleańska i Pat Patachon.
Colosseum: „Scotland Yard” (Policja).
Corso: „Perły i Kobiety”. — „15 minut strachu”.
Metropolis: „5 minut przed ślubem”.
Muza: „Romans Kapłanki Wschodu”.
Odeon: „Graj Cyganie”.
Orzeł: „W sidiach przestępców” i „Ucieczka od szczęścia”.
Renaissance: „Trzy Twarze Wschodu”.
Roxy: „Mama nie pozwala”.
Sfinks: „Marquis d'Eou” oraz „Bobuś i jego pies”.
Słońce: „Małżeństwo Przyzwości”.
Tęcza: „Żelazna maska”.
Uśmiech: „Królewska Faworyta, Bogini Miłości” czyli „Boska kobieta”.
Wilsona: „Tragedja kochanków”.

Panienska
inteligentna poszukuje posady do biura, skład lub bufetu za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 53 065

Samodzielna
gospodyni, kucharka lat 30 poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 53 240

Biurowa
z praktyką znająca książkowość i ekspedycje poszukuje odpowiedniej posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 53 204

Panienska
inteligentna kochająca dzieci również do lekkich prac domowych poszukuje posady od 1 maja. Oferty Kurjer Poznański zdw 53 343

Urzędnik gospodarczy
zamierzający rolnik - hodowca, zmienia posadę jako samodzielny lub pod dyspozycję, 7 lat praktyki, u obecnego chlebowodcy 4 lata. Oferty z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego pod zdw 53 513

Młynarz
kawaler, kilkoletnia praktyka, poszukuje posady również obecną obsługą motoru seacgo i Diesla. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 48 310

Magister
praw, lat 31 żonaty poszukuje samodzielnej posady księzkowej, bilansisty lub kasjera najchętniej na wieś. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 53 644

Posługi
poszukuje przed południem w śródmieściu. Oferty Kurjer Poznański zdw 53 739

Gospodyni
poszukuje posady od 1. 5. lub 15. Ma długoletnią praktykę, zna dobrą kuchnię, zaprawę pieczenia, chłód, drobiu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 53 817

Bona
z niemieckim, francuskim, muzyką, znająca szycie i robotki poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 53 862

Osoba
inteligentna, wiek średni, nawskroś uczciwa, sumienna, zna się na bardzo dobrej kuchni, doskonale prowadzeniu gospodarki domowej, poszukuje posady od 15. 5. lub później jako gospod. zarząd, lub do samotnej osoby. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 53 625

Zaraz
lub później poszukuje posady samodzielnej gospodyni — zarządczyni lub wyreczytelniczki domu. Znam wykwintną kuchnię, drobiu, szycie, ogród. Łaskawe zgłoszenia upraszam Kurjer Poznański zdw 53 935

Kierownik cegielni
zamierzający ceglarz z dłuższą praktyką w intensywnych cegielniach doświadczony fachowiec z fabrykacji wyrobów ceglarsko-ceramicznych, obznajmiony z prasami i prowadzeniem maszyn, energiczny, sumienny, polecające świadectwa poszukuje posady ewentualnie na sezon letni, okolica obojetna. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 51 418

Pracznia
czysto pierze. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 208

Służąca
starsza, uczciwa skromna, z gotowaniem poszukuje posady do bezdzietnych państwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 166

Ogrodnik
kawaler wszechstronnie obeznany w swym zawodzie, z dobrymi świadectwami szuka pracy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 164

Posługaczka
uczciwa, pracowita szuka posady przedpołudniowej. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 157

Posługaczka
uczciwa i czysta szuka zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 101

Dziewczyna
poszukuje posady, miła, kochająca dzieci do lekkich domowych prac od 1. 5. lub od 15. 5. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 096

Dziewczyna
uczciwa z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 154

Gospodyni
skromna, czysta, uczciwa poszukuje posady do wszystkiego od 1. 5. lub od 15. 5. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 259

Dziewczyna
z prowincji, zdrowa, silna z porządnej rodziny szuka miejsca do wszelkich prac domowych. — Oferty Kurjer Poznański zdw 54 147

Ekspedjent konfekcyjny
siła rutynowana sumienny pracownik mogący się wykazać dobrymi świadectwami i referencjami poważnych firm, tak hurtownych i detalicznych poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 141

Uczelwa
dziewczyna szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 53 048

Szukam
posługi ewentualnie z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 039

Służąca
gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 128

Poszukuję
posady z ośkołkiem gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 127

Dziewczyna
lat 18, kochająca dzieci szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 126

Dziewczyna
umiejąca szyc poszukuje posady zaraz, najchętniej do dzieci. — Oferty Kurjer Poznański zdw 54 124

Posługi
poszukuje. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 54 123

Dziewczyna
uczciwa szuka posady do lekkich prac domowych ewentualnie na cały dzień. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 122

Wiejska
dziewczyna lat 23, szuka posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 120

Panienska
szyciem do dzieci i do lekkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 117

Bufetowa
rutynowana szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 109

Maszynistka
poszukuje bezpłatnej praktyki u adwokata lub w innym biurze. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 036

Krawcowa
4-letnia praktyka na konfekcję, bieliznę w domu, poszukuje posady. Skromna, poczta Murwana Gołna. zdw 54 054

Dziewczyna
ze wsi do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 051

Służąca - gospoia
przyjeżdżna z Kongresówki w średnim wieku, z dobrym poleceniem szuka pracy u samotnej osoby lub u kieszd. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 076

Posługaczka
poszukuje sprzątania lub prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 069

Drogerzysta
młody dzieln ekspedjent i dekorator, władający językiem polskim i niemieckim, dobre referencje, poszukuje jakiegokolwiek posady za małym wynagrodzeniem. Oferty uprasza się składać do Kurjera Poznański zdw 54 059

Do gotowania
i wszelkich prac domowych poszukuje posady młoda uczciwa panienska. — Oferty uprasza się składać do Kurjera Poznańskiego zdw 54 050

Ekspedjentka
rutynowana, energiczna, wiek średni, poszukuje posady w branży piekarniczo-cukierniczej lub masarskiej. Warszawa, Oboźna 5-13, Stefania Wojska, nr 101

Służąca
czysta, pracowita szuka posady od 1. V. z gotowaniem lub bez. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 153

Dziewczyna
uczciwa, z dobrymi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 263

Posługaczka
z dobrem gotowaniem, pracowitą, szuka zajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 267

Posługi
poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 235

Dziewczyna
szuka posady gospodyni, ostatnia 4 lata, dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 220

Młoda
gospoia z 3-letnim kurem gospodarstwa domowego poszukuje posady od 1 maja. Miejsce obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 177

Służąca
skromna, uczciwa szuka posady z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 224

Młynarz
obeznany z wszelkimi motorami poszukuje posady od 15. 5. 1932 lub później. Kazimierz Nowak, Lubasz, pow. Czarnków. zdw 54 241

Zarządczyni
gospodyni w średnim wieku, dobrze polecona poszukuje posady do dworu lub kasyna. Łask. oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 54 250

Poszukuję
posady jako posługaczka. Zgłoszenia do Kurjera Poznański zdw 54 254

Szofer - mechanik
syn wdowy wojennej poszukuje pracy. Zgłoszenia uprasza Tow. Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań, ul. Fredry 7, pokój 47, telefon 30-97. zdw 54 226/27

Dziewczyna
z prowincji szuka posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 342

Starsza
zamężna dziewczyna (lat 46), samodzielnie gotowaniem, zaprawianiem, pieczeniem, z dobrymi, długoletnimi świadectwami, znająca gospodarstwo miejskie i wiejskie, do wszelkiej pracy domowej za małym wynagrodzeniem — poszukuje posady od 1. ewentualnie 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 343

Panna
inteligentna, zna krawiecczyznę i haft, dobrimi świadectwami — poszukuje jakiegokolwiek posady, może do dzieci. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 348

Fryzjerski
pomocnik za małym wynagrodzeniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 353

Dziewczyna
poszukuje posady z ośkołkiem gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 289

Panna
młodsza, umiejąca dobrze liczyć szuka posady do składni i prac domowych, najchętniej w piekarni. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 292

Służąca
z szyciem i skromnym gotowaniem z zamiłowaniem do dzieci szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 295

Dziewczyna
z prowincji, dobrimi świadectwami szuka posady od 1 maja. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 311

Kucharka
Warszawianka poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 322

Dziewczyna
z gotowaniem do wszystkiego szuka posady do lepszych państwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 324

Panienska
inteligentna, z ukończoną szkołą wydziałową, poszukuje posady jako początkująca w biurze, najchętniej u adwokata, pierwszy miesiąc bezpłatny. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 329

Dwie
panienki, lubiące dzieci, poszukują posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 338

Ogrodnik
kawaler, biegły swym zawodzie, zamiłowany warzywie, sadzie i kwiatach, poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 338

Piekarz cukiernik
poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego rw 54 343

Dziewczyna
starsza przyjmie posadę w średnim domu gotowaniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 453

Sierota
chętna mawrosk uczciwa poszukuje posady lub posługi od 1. V. Świadectwa bardzo dobre. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 406

Kasjerka - ksiązkowa
Miła, inteligentna panienska, biegle pisała na maszynie ładny charakter pisma, ostatnia posada adwokata (prowincja) szuka posady skromną wynagrodzeniem. Uprasza oferty Kurjer Poznański zdw 54 467

Dziewczyna
porządna uczciwa, poszukuje posady do wszystkiego od zaraz. — Oferty Kurjer Poznański zdw 54 469

Uczciwy
młodzieniec lat 22, abstynent, posiada dyplom szoferski, może pomóc w biurze jako słuzący lub podwornym, przyjmie jakiegokolwiek pracę za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 422

Ksiązkowa
maszynistka poszukuje posady, wynagrodzenie skromne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 463

28 WOLNE MIEJSCA

Fryzjerka lub fryzjer
nie mniej lat 24, dzielni w wodnej i żelazkowej zaraz ewent. 1-go maja. Maks Hoffmann, Inowrocław, Królowej Jadwigi 30. zdw 49 845

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych, która była przez dłuższy czas w większych domach, potrzebna od 1. maja. Łaskawiczka 32. zdw 54 420

Kucharka
potrzebna. Szamarszewskiego 12, restauracja. zdw 54 330

Gorzelnicy
kawaler, z gruntowną praktyką, obeznany z obsługą motorów elektrycznych i benzynowych na skromnych warunkach poszukiwany. Własnoręcznie wyczerpujące oferty Kurjer Poznański zdw 53 810

Poszukuję
ksiązkowego - kasjera kawaler, obeznanego dokładnie z książkowością gospodarczą oraz z nadzorem obory i chlewni zarodowej. Zgłoszenia tylko kandydatów którzy już podobne stanowisko w majątku zajmowali skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 53 688

Poszukuję
zdolnych krawca i krawcowej. Zamojski, Nowa 7. zdw 54 205

Dziewczyna
czysta, pilna, Grobla 1 b. mieszkanie 5. zdw 54 171

Ekspedjentka rzeźnicza
potrzebna zaraz, Półwiejska 3. zdw 54 172

Fryzjer
soboty. Górna Włda 61. zdw 54 161

Służąca
uczciwa, skromna z dobrem gotowaniem do wszystkiego potrzebna. Cukiernia Górna Włda 51. zdw 54 035

Dzielnego podróżującego
na Poznań na prowincję poszukuje zaraz poważna i zaprawiona hurtownia win wytwornia soków w Poznaniu. Najchętniej panowie pracujący ze składami kolonialnymi. Referencje, odpisy świadectw pożądane. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 067

Dziewczyna
gotowaniem, dobrimi świadectwami. Zgłoszenia Kościelna 17, m. 2 zdw 54 245

Abazurów
jedwabnych z celulozy kwiatów celulozy „Filet” haftów białych kolorowych ręcznych robót włóczykowych ubierania lalek artystycznych wyuczam tanio. Sońska, Matejki 57, parter, lewo, telefon 6270 zdw 54 255

Krawcowa
samodzielna — mawrowa pracę potrzebne „Femina” Fredry. zdw 53 792

Kucharka
do wszystkiego potrzebna. — Wrocławka 14, m. 5. zdw 54 266

Inteligentnych
wymownych kilka pań poszukuje poważna firma. Zarobek wysoki. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 54 237

Potrzebna
zaraz uczennica i młodsza ekspedjentka do konfekcji damskiej. Stefan Ruciński, ul. Nowa 8. zdw 54 269

Niania
dobre polecenia potrzebna zaraz Focha 41, m. 32. zdw 54 236

Służąca
dobrem gotowaniem, praniem potrzebna. Marsz. Focha 78, m. 15. Zgłoszenia piątek od 7-9, sobota od 4-5. zdw 54 261

Pomocnik
fryzjerski, Półwiejska 38. zdw 54 178

Ekspedjentka
do gramofonów i płyt potrzebna. Zgłoszenia z podaniem pretencji i referencji do Kurjera Poznański zdw 54 200

Marszantka
potrzebna, „Zofia”, św. Marcina 78 a. zdw 54 132

Posługaczka
potrzebna, Maciejewski, Dąbrowskiego 88. zdw 54 091

Cholewkarz
który szyje i klei może się zaraz zgłosić. Adres wskaze Kurjer Poznański zdw 54 002

Służąca
potrzebna zaraz, Przemysłowa 27, mieszkanie 22. zdw 54 113

Dziewczyna
do wszystkiego, z praniem, natychmiast potrzebna. Zgłoszenia Marszałka Focha 49, skład rzeźniczy. zdw 54 302

Posługaczka
potrzebna, św. Marcina 32, II. lewo. zdw 54 304

Uczennice
do szycia potrzebne. św. Marcina 32, II. lewo. zdw 54 305

Pomocnik
fryzjerski potrzebny zaraz. — Schrack, Pocztowa 20. zdw 54 310

Humor zagraniczny

— A teraz, gdyśmy już wszystkim znajomym wysłali pocztówki, co pocniemy na wsi? („Petit Parisien”, Paryż). S. F.

Przedpłata

na maj 1932 za oba wydania razem datum ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. z 4,00, w agencjach w mieście z 4,50, z odnośnieniem kwartalnie z 14,82, pod opaską miesięcznie w Polsce z 9,00, w innych krajach z 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przekształć w zakładzie, strażnik i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonent nie dostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoświadczeniowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 25 gr., na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr., na stronie czwartaj 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potocznymi 200 gr. od 1-lamowej milim. Ogłoszenia sformułowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 10:00. Wydatki wieczorne „drobne” do godz. 11, w soboty i dni przedświąteczne tylko do godz. 10:00. Wszelkie drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr. każde, dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.